

จุลนิทัศน์

www.senate.go.th

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ กรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ISSN 1686-3720

ตีมาชุก ไชตุ มหาราชินี

ห้องโถงโรตาสวิหะเสิมพระชหมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

Legislative Institutional Repository of Thailand

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

จุลนิพนธ์

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ กรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

วารสารจุลนิติ

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ กรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ISSN 1686-3720

จัดทำโดย : กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔๙๙ อาคารสุขประพฤติ ชั้นที่ ๑๓
ถนนประชาชื่น เขตบางซื่อ
กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๐๔
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑
จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
กรกฎาคม ๒๕๕๙

พิมพ์ที่ : กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๔ ถนนอุทองไน เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

จุลนิติ

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ กรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

คณะผู้จัดทำวารสารจุลนิติ

ที่ปรึกษา

นางสุวิมล ภูมิสิงหาราช

เลขาธิการวุฒิสภา

นายสุรพงษ์ มาตะวิสุทธิ์

ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

นางมัลลิกา ลับไพบรี

ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

นางนรรัตน์ พิมเสน

รองเลขาธิการวุฒิสภา

นายหนัท ผาสุข

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

กองบรรณาธิการ

นางภาณุมาศ วราหะไพฑูรย์

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนากฎหมาย

นายบรรหาร ก่ำลา

นิติกร

นายเกรียงศักดิ์ แจ้งสว่าง

นิติกร

นางสาวสุทธิมาทร จันทรแดง

นิติกร

นางสาวสุวิมล เจียมวงศ์แพทย์

นิติกร

นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน

นิติกร

นางสาววรลักษณ์ สงวนแก้ว

นิติกร

บันทึกข้อมูล-พิสูจน์อักษร

นางรัชดา ศักดิ์ขจรชัย

เจ้าพนักงานธุรการ

นางสาวจุฬารัตน์ วงษ์น้อย

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

นายสรราช รักเมือง

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

สถานที่ติดต่อ

กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เลขที่ ๔๙๙ อาคารสุขประพฤติ ชั้นที่ ๑๓ ถนนประชาชื่น เขตบางซื่อ

กรุงเทพมหานคร ๑๐๘๐๐

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๐๔

จัดพิมพ์โดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑

ออกแบบปกโดย

กลุ่มงานบรรณาธิการสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีการพิมพ์

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓

นางสาวชมพูนุช ลาภเกิด (ช่างศิลป์)

นายศักดิ์พันธุ์ เกิดแก่น (ช่างศิลป์)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เลขที่ ๔ ถนนอุทองไโน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

“บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในวารสาร “จุลนิติ”

เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย”

บรรณานุกรม

สำหรับวารสาร **‘จลนิตี’** ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ ประจำเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ฉบับนี้ตรงกับ**วันคล้ายวันพระบรมราชสมภพและวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙** ปวงข้าพระพุทธเจ้ากองบรรณาธิการวารสารจลนิตีในนามของสมาชิกวุฒิสภาข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาขอพระราชทานพระราชวโรกาสน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลของจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน สถิตเป็นมิ่งขวัญคุ้มเกล้าแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้าและพสกนิกรชาวไทยตราบนิรันดรกาล ควรมีควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ

นอกจากนี้ ทางกองบรรณาธิการได้พิจารณาถึงความสำคัญของกระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา ซึ่งเป็นองค์หนึ่งของอำนาจอธิปไตยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และอำนาจหน้าที่ในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตลอดจนข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ กองบรรณาธิการวารสาร **‘จลนิตี’** จึงได้จัดทำบทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ เรื่อง **‘กฎหมายรัฐสภา’** โดย รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี รูปสุวรรณ อดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารจัดการ ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนในการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติให้มากยิ่งขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ทั้งในด้านวิชาการและในด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการ ตลอดจนผู้สนใจโดยทั่วไป

ท้ายที่สุดนี้ กองบรรณาธิการขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ได้ติดตามวารสาร **‘จลนิตี’** เสมอมา และกองบรรณาธิการพร้อมที่จะทำหน้าที่คัดสรรบทความและข้อมูลทางวิชาการด้านกฎหมายที่เป็นประโยชน์เพื่อนำเสนอแก่ผู้อ่านทุกท่านต่อไป

กองบรรณาธิการ

กรกฎาคม ๒๕๕๙

พระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ

“...ทุกครั้งที่เมืองไทยเกิดน้ำท่วมหรือเกิดภัยพิบัติ
อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงนำของพระราชทานไปช่วยเหลือราษฎร มักจะเป็นเครื่อง
อุปโภคบริโภค แล้วก็รับสั่งกับข้าพเจ้าว่าการช่วยเหลือแบบนี้
เป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า ซึ่งไม่สำคัญ ช่วยเขาไม่ได้จริง ๆ
ไม่เพียงพอ ทรงคิดว่าทำอย่างไรจึงจะช่วยเหลือชาวบ้านเป็น
ระยะยาว คือ ทำให้เขามีหวังที่จะอยู่ดีกินดีขึ้น ลูกหลานได้เข้า
โรงเรียนได้เรียนหนังสือ ซึ่งในเรื่องนี้รัฐบาลได้พยายามส่งเสริม
อยู่แล้ว เราเพิ่มโรงเรียนขึ้นอย่างสม่ำเสมอ แต่ชาวบ้านชาวไร่
บอกว่าเขาส่งให้ลูกไปเรียนหนังสือไปเข้าโรงเรียนไม่ได้ เพราะ
ต้องอาศัยลูกเป็นกำลังช่วยกันทำมาหากิน ดังนั้น จะพบเด็กที่
อยู่ในวัยเรียนแล้วไม่ได้เรียนหนังสืออีกมาก ส่วนมากก็ได้จบ ป.๔
ซึ่งก็น่าเป็นห่วง ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงเริ่มคิดหาอาชีพเสริมให้
แก่ครอบครัวชาวบ้านชาวไร่ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็
ทรงหาแหล่งน้ำให้การทำไร่ทำนาของเขา เป็นผลต่อประเทศ
ชาติต่อบ้านเมือง เสด็จพระราชดำเนินไปดูตามไร่ของเขาต่าง ๆ
ทรงคิดว่านี่เป็นการให้กำลังใจ และก็ทรงให้ข้าพเจ้าดูแลพวก
ครอบครัว ก็เลยเป็นที่เกิดของ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ”

พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า
ถวายชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ตำลาคุดสีดาชัย พระราชวังดุสิต
วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

สารบัญ

บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ

เรื่อง “กฎหมายรัฐสภา”

โดย > รองศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี รูปสุวรรณ

ที่ปรึกษาด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารจัดการ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๑

สรุปมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานด้านนิติบัญญัติ

๙

สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ

• เรื่อง “มิติใหม่ในการควบคุมตัว กักขัง หรือจำคุกผู้กระทำความผิดในคดีอาญา”

จัดโดย สถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

๒๓

บทความทางวิชาการ

• การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในประเทศฝรั่งเศส

โดย นายปราโมช โคภิษฐนภา

๓๑

• ปัญหาการดำเนินคดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓

โดย นายมนตรี ลิงหะ

๓๙

• กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

โดย นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน

๕๓

• หลักการห้ามมิให้รัฐมนตรีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน

หรือบริษัทตามมาตรา ๒๐๘ ของรัฐธรรมนูญ

โดย นางสาวสุทธิมาตร จันทร์แดง

๕๙

สรุปคำพิพากษาที่น่าสนใจ

• คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๙/๒๕๕๙

วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ

พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๘ กรณีการดำเนินการ

ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙

จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

๗๑

- คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๖๐๗-๖๐๘/๒๕๕๙
วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครอง
และเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
และการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๘๐

ร่างกฎหมายที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของรัฐสภาที่น่าสนใจ

- ร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๘๙

แนะนำกฎหมายใหม่และกฎหมายที่น่าสนใจ

- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
(ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ๙๕
- พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๙ ๙๖
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินโครงการลงทุนพิเศษ
ของรัฐเพื่อการพัฒนาประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ ๙๘

นานาสาระกฎหมายจากต่างแดน

- กฎหมายการเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา ๑๐๕

การพัฒนากฎหมาย

- (๑๓) แนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญกรณีปัญหา
เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ๑๑๑

เกร็ดกฎหมายน่ารู้

- อัยการจัดกฎหมาย สวล. เชือดคนลึกลับจับปลาสงขาม ๑๑๕
- ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับหลักรัฐศาสตร์ ๑๑๗
- มุมมองเกี่ยวกับกระบวนทัศน์ใหม่ของศาลเยาวชน ๑๑๙

แนะนำเว็บไซต์

๑๒๓

LIIRT

บทสัมภาษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. มนต์วี รูปสุวรรณ

ที่ปรึกษาด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารจัดการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

อาคารสุขประพตติ ชั้น ๑๓ เวลา ๐๙.๓๐ น.

จุดนัด : ความหมายของกฎหมายรัฐสภาเป็นอย่างไร

รศ.ดร. มนต์วีฯ : กฎหมายรัฐสภาหรือ Parliamentary Law มีความหมายอยู่ ๒ ลักษณะด้วยกัน กล่าวคือ ความหมายอย่างกว้างและความหมายอย่างแคบ

ลักษณะที่ ๑ ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง “กฎหมายของรัฐสภา” โดยเฉพาะ ซึ่งกฎหมายลักษณะนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยอาจจะกล่าวถึงกฎเกณฑ์ที่บัญญัติถึงองค์ประกอบ องค์กร และอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา จากคำนิยามนี้ กฎหมายรัฐสภาจึงถือเป็นอีกสาขาหนึ่งของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายปกครอง เพราะกฎหมายปกครองก็เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหาร ซึ่งนักวิชาการของฝรั่งเศสท่านหนึ่ง คือ ศาสตราจารย์ ลาแฟร์แยร์ (Professeur La ferrière) ได้กล่าวไว้ว่าในท้ายที่สุดแล้วที่มาของกฎหมายปกครองก็คือกฎหมายรัฐธรรมนูญนั่นเอง

ลักษณะที่ ๒ ความหมายอย่างแคบ หมายถึงกฎเกณฑ์ด้านต่าง ๆ อันมีลักษณะพิเศษและเป็นลักษณะเฉพาะของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งอาจจะเป็นกฎเกณฑ์ที่ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎเกณฑ์ที่รัฐสภามีอำนาจในการจัดตั้งองค์กรของตนเอง ในที่นี้หมายถึงข้อบังคับการประชุมของสภา ซึ่งใช้บังคับภายในองค์กรต่าง ๆ ของรัฐสภาและถือเป็นแนวปฏิบัติขององค์กรภายในรัฐสภา ซึ่งข้อบังคับการประชุมสภาของประเทศไทยในปัจจุบันเรามีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔

ดังนั้น จากความหมายของกฎหมายรัฐสภาทั้ง ๒ ลักษณะ ดังกล่าวก็พอที่จะทำให้เรามองเห็นได้ว่ากฎหมายรัฐสภามีลักษณะเฉพาะอย่างไร แม้เราจะไม่สามารถแยกขอบเขตของวิชากฎหมายรัฐสภาออกจากวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญได้อย่างชัดเจนก็ตาม แต่ก็พอสรุปให้เห็นถึงข้อแตกต่างบางประการได้ไม่มากนัก

จุดนิตติ : ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายรัฐสภากับกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นอย่างไร

รศ.ดร. มนต์รีช : หากพิจารณาจากขอบเขตของการศึกษาแล้ว จะพบว่าวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญนั้น มีขอบเขตกว้างกว่าวิชากฎหมายรัฐสภาอยู่มาก ทั้งนี้เพราะกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นการศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติที่ว่าด้วยรัฐและรูปแบบของรัฐ อำนาจอธิปไตยและการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจเหล่านั้น นอกจากนี้ เราอาจจะต้องศึกษาไปถึงกระบวนการและระบบการเลือกตั้ง ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการพรรคการเมือง และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง

ส่วนกฎหมายรัฐสภาจะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับกฎเกณฑ์อื่นเกี่ยวกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติและรายละเอียดอันเป็นลักษณะเฉพาะของระบบงานรัฐสภา โดยจะศึกษาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญประกอบกับข้อบังคับการประชุมของสภา ได้แก่ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมรัฐสภาทั้งในทางภาคทฤษฎีและในภาคปฏิบัติ โดยอาจจะต้องศึกษาในรายละเอียดเปรียบเทียบกับระบบงานรัฐสภาของประเทศไทยกับของต่างประเทศด้วย

สำหรับการศึกษาวิชากฎหมายรัฐสภาที่ผ่านมาฉัน ผมได้มีส่วนเป็นผู้นำแนวความคิดนี้มาสอนในมหาวิทยาลัย เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยได้เปิดการเรียนการสอนในคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นครั้งแรก และผมก็ได้พยายามชี้ให้เห็นว่าหากเราจะศึกษาระบบกฎหมายรัฐสภาจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเพียงประการเดียวแล้วจะกระทำไต่ยาก เพราะเนื้อหาของวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นค่อนข้างกว้าง โดยมีเนื้อหาประกอบไปด้วยการศึกษาในแง่ของสถาบันการเมือง การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ประเภทของรัฐธรรมนูญ รัฐและรูปแบบของรัฐ หลักการแบ่งแยกอำนาจ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญไทย กฎหมายพรรคการเมือง ดังนั้น ในวิชากฎหมายรัฐสภาผมจึงได้เน้นในเนื้อหาเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาว่ามีอะไรบ้าง และเน้นไปที่เนื้อหาของข้อบังคับการประชุมของสภาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศเป็นหลัก

อาจกล่าวได้ว่ากฎหมายรัฐสภาก็คือกฎหมายสาขาย่อยของกฎหมายรัฐธรรมนูญสาขาหนึ่ง และเป็นที่น่าสนใจว่าในปัจจุบันทางคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ได้เปิดการเรียนการสอนวิชากฎหมายรัฐสภาเป็นวิชาเลือก

ในระดับปริญญาตรี ส่วนในระดับปริญญาโทนั้นผมก็ได้ไปสอนวิชากฎหมายรัฐสภา
ในคณะนิติศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว

จุลนิติ : ในต่างประเทศมีการเรียนการสอนวิชากฎหมายรัฐสภาหรือไม่ อย่างไร

รศ.ดร. มนตรีฯ : ในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศสโดยเฉพาะ
ในมหาวิทยาลัย Paris จะมีการเชิญบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิในระดับเลขาธิการรัฐสภา รอง
เลขาธิการรัฐสภา ตลอดจนข้าราชการระดับสูงในตำแหน่งต่าง ๆ ของรัฐสภาที่มีความรู้
ความเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติงานในระบบงานของรัฐสภามาเป็นอาจารย์พิเศษเพื่อ
บรรยายให้กับนักศึกษาในระดับปริญญาโทและนักศึกษาในระดับปริญญาเอก และ
จะเป็นการเรียนการสอนลักษณะในเชิงการสัมมนา โดยอาจเชิญนักศึกษาในระดับ
ปริญญาโทหรือนักศึกษาในระดับปริญญาเอกไปสังเกตการณ์หรือร่วมรับฟังการประชุม
ของรัฐสภาและคณะกรรมการ รวมทั้งการศึกษาหัวข้อสัมมนาเปรียบเทียบระหว่าง
ระบบกฎหมายรัฐสภาของประเทศต่าง ๆ หรือประเทศที่นักศึกษาชาวต่างชาติได้เข้าไป
ศึกษา เช่น ศึกษาเปรียบเทียบระบบงานรัฐสภาของประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสว่า
มีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ประโยชน์ที่ได้รับก็จะเป็นการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของระบบงานรัฐสภาของประเทศต่าง ๆ
ทั่วโลก ผมคิดว่าการศึกษาวินัยกฎหมายรัฐสภาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ซึ่งตอนนั้นผมก็
ได้เชิญข้าราชการระดับสูงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงาน
เลขาธิการวุฒิสภาหลายท่านให้ไปร่วมสอนวิชากฎหมายรัฐสภาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
และก็ได้รับการตอบรับอย่างดีจากทั้งผู้สอนและนักศึกษาเช่นที่คณะนิติศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น

จุลนิติ : ในปัจจุบันประเทศไทยมีนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้าน
กฎหมายรัฐสภามากน้อยเพียงใด

รศ.ดร. มนตรีฯ : ปัจจุบันนี้ ผมก็พยายามขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับวิชากฎหมายรัฐสภา
ออกไปยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็มี
รองศาสตราจารย์มานิตย์ จุมปา เป็นผู้สอน ที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ก็มีคุณสมบัติ วณิศพันธ์ุ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไปช่วยสอน ก็ถือว่าเป็น
สิ่งที่ดี เพราะการเปิดให้มีการเรียนการสอนกฎหมายรัฐสภาจะทำให้นักศึกษาและ
ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสทราบหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภาไทยได้ดี
ยิ่งขึ้น

LIRT

บทสัมภาษณ์

Legislative Institutional Repository of Thailand

จุลนิติ : ประโยชน์ของการศึกษาระบบกฎหมายรัฐสภาเป็นประการใด

รศ.ดร. มนต์รีช : อย่างน้อยที่สุดแล้ว ผมคิดว่าเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบรัฐสภาทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ เวลาผมสอน ผมก็จะทำการเปรียบเทียบระบบงานรัฐสภาของประเทศไทยกับระบบงานรัฐสภาของต่างประเทศ โดยเฉพาะของประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส และประเทศที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ แต่ถ้าเป็นการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท ผมจะให้ความสำคัญถึงทฤษฎีที่จะมีรายละเอียดและพัฒนาการที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยอาจเป็นการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะระบบงานรัฐสภาของภูมิภาค Asean หรือในระดับทวีปเอเชีย ก็จะทำให้เรามองเห็นภาพของระบบงานรัฐสภาเปรียบเทียบได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ผมคิดว่าในปัจจุบันนิสิตและนักศึกษาที่ได้ศึกษาหรือทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับระบบงานรัฐสภาสามารถใช้ความรู้ดังกล่าวสมัครเข้ามาทำงานในสำนักงานเลขาธิการของทั้งสองสภาได้ ยิ่งในระยะหลังนี้มีตำแหน่งที่เกี่ยวข้องในหลายตำแหน่งที่จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านระบบกฎหมายรัฐสภาอย่างแท้จริงเพื่อมาปฏิบัติงานในสำนักงานเลขาธิการของทั้งสองสภา ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งนิติกร ตำแหน่งวิทยากร ซึ่งหากเป็นผู้ที่มีความรู้ในทางวิชาการเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภาเป็นอย่างดีก็สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานได้อย่างดียิ่งขึ้น

จุลนิติ : ภาพรวมของระบบงานรัฐสภาของประเทศไทยเป็นอย่างไร

รศ.ดร. มนต์รีช : หากจะกล่าวถึงระบบงานรัฐสภาแล้วจะต้องเรียนรู้โดยเริ่มตั้งแต่องานทางด้านธุรการ งานด้านการประชุม งานด้านกรรมาธิการ ซึ่งถ้าเราได้ทำการศึกษาระบบงานภายในต่าง ๆ ของรัฐสภาของเราแล้ว จะพบว่าระบบงานของเราเป็นระบบ Parliamentary System ที่คล้ายคลึงกับในหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศอังกฤษ ดังนั้น เวลาที่ผมสอน ผมก็จะอธิบายกลไกทั้งหมดของรัฐสภาโดยเฉพาะในเรื่องที่สำคัญคือ ด้านอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย อาจจะถูกกล่าวลงไปจนถึงการเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กระบวนการพิจารณาในชั้นสภาผู้แทนราษฎร การพิจารณาโดยวุฒิสภา การยับยั้งร่างกฎหมาย หรือกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและการพิจารณานุมัติพระราชกำหนด เป็นต้น

ส่วนอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินหรือฝ่ายบริหาร เราจะศึกษาถึงกลไกวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือที่รัฐสภาใช้ในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร ได้แก่ การตั้งกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา ซึ่งระบบที่ดีคือระบบของประเทศอังกฤษ ในรัฐสภาของประเทศอังกฤษเรียกว่า "Question" หมายถึง การซักถามของสมาชิกรัฐสภาต่อฝ่ายบริหาร โดยสมาชิกรัฐสภาจะเป็น

ผู้ช้คำถามและรัฐมนตรีจะเป็นผู้ตอบ สมาชิกมีสิทธิที่จะตั้งคำถามต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินงานในอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี และเรื่องที่รัฐมนตรีจะต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา รวมถึงการเสนอญัตติเพื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ตลอดจนการตั้งคณะกรรมการเพื่อแบ่งงานของรัฐสภาที่มีขอบเขตกว้างขวางและมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาที่สลับซับซ้อน

นอกจากนี้ ในส่วนของวุฒิสภายังมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ และให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น นอกจากนี้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังได้เพิ่มบทบาทของวุฒิสภาให้เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๐๓ ของรัฐธรรมนูญอีกด้วย

อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์โดยรวมของแผ่นดิน เช่น การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดินหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดที่สภาผู้แทนราษฎรมิได้ให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๓ ของรัฐธรรมนูญ การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม หรือการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา เป็นต้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภานั้น แต่ละสภามีอำนาจในการออกข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของสภานั้น ๆ ซึ่งเป็นไปตามหลักที่ว่าสภานิติบัญญัติมีอำนาจเต็มในการออกข้อบังคับของตน ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงถึงความเป็นอิสระของแต่ละสภาที่ไม่ก้าวก่ายอำนาจซึ่งกันและกันระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระของรัฐสภาต่อรัฐบาลนั่นเอง ในอดีตได้มีตัวอย่างกรณีของประเทศฝรั่งเศส รัฐสภาเคยหมดอภิสิทธิ์ในการออกข้อบังคับของรัฐสภาในสมัยพระเจ้านโปเลียนที่ ๑ และนโปเลียนที่ ๓ จนมาถึงในสมัยเริ่มต้นสาธารณรัฐที่ ๓ จึงได้มีการตรารัฐธรรมนูญปี ค.ศ. ๑๘๗๕ และได้มีการตราข้อบังคับการประชุมสภาของตนอย่างชัดเจน นี่คืตัวอย่างของการที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจที่เป็นอิสระของแต่ละสภาและความเป็นอิสระของรัฐสภากับฝ่ายบริหารที่แยกจากกัน

ในเนื้อหาของข้อบังคับการประชุมสภาจะบรรจุเรื่องราวเกี่ยวกับงานด้านต่าง ๆ และวิธีปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของสภาหลายเรื่องด้วยกัน เช่น การเลือกและอำนาจหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เลขานุการสภา วิธีการประชุมสภา การเสนอ

และการพิจารณาญัตติ การอภิปราย การลงมติ การตั้งคณะกรรมการ การตั้งกระทู้ถาม เป็นต้น ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๑ ที่ได้ให้อำนาจแก่รัฐสภาที่จะตราข้อบังคับของตนได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตยประการหนึ่ง และเป็นที่ยอมรับนับถือกันมานานาอารยะประเทศว่ารัฐธรรมนูญของประเทศที่ปกครองในระบบประชาธิปไตยที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะกำหนดอำนาจของรัฐสภาในการตราข้อบังคับการดำเนินงานภายในของตนได้ด้วยตนเอง

จุลนิติ : ข้อบังคับการประชุมสภามีความสำคัญอย่างไร

รศ.ดร. มนตรีฯ : ในทางปฏิบัติ ข้อบังคับการประชุมสภามีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะเป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการดำเนินงานและการจัดองค์กรภายในของสภาทั้งสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐสภา หากปรากฏว่าการตราข้อบังคับการประชุมสภายังไม่ดีพอหรือไม่รัดกุมเพียงพอ การทำงานของรัฐสภาก็จะเกิดปัญหาความยุ่งยากและทำให้ล่าช้า แต่ถ้าเรามีข้อบังคับการประชุมสภาที่ดีก็จะทำให้การทำงานของสภาเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และร่างข้อบังคับการประชุมของสภาก็สามารถตรวจสอบโดยศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๓ ได้ หากเห็นว่ามีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของข้อบังคับการประชุมสภาคือ เราจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ข้อบังคับการประชุมสภามีลักษณะถาวร และไม่จำเป็นที่เมื่อมีสภาชุดใหม่ก็ต้องเสียเวลาร่างข้อบังคับการประชุมสภาขึ้นใหม่ ทั้ง ๆ ที่สมัยประชุมก็มีระยะเวลาในการประชุมน้อยเพียง ๑๒๐ วัน ดังนั้น สภาจึงควรที่จะได้ใช้เวลาในการดำเนินการเรื่องอื่น ๆ ที่สำคัญยิ่งกว่า

จุลนิติ : อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของระบบรัฐสภาในปัจจุบันอย่างไร

รศ.ดร. มนตรีฯ : ผมคิดว่าปัญหาเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภาของเราในปัจจุบันมีอยู่หลายประการ ตัวอย่างเช่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศไทยได้ร่างรัฐธรรมนูญให้มีการปกครองในระบบรัฐสภา โดยนำแนวความคิดของต่างประเทศมาศึกษาในหลายประเทศและหลายกรณีด้วยกัน แต่เมื่อเรานำมาใช้แล้วพบว่าเกิดเป็นปัญหาขึ้นอย่างมาก เช่น กรณีที่สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะยังมีจำนวนสมาชิกไม่ครบ ๒๐๐ คน จึงไม่สามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกวุฒิสภาได้เพราะยังไม่ได้ปฏิญาณตน ในขณะที่เดียวกันสมาชิกวุฒิสภาชุดเก่าก็ยังคงทำหน้าที่ต่อไป ผมคิดว่า

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันโดยเฉพาะวิกฤติในส่วนของรัฐสภาเองคือ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ว่าการเปิดประชุมรัฐสภานั้น จะต้องมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๙ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องให้บทบาทกับสภาผู้แทนราษฎรก่อน แต่ขณะนี้ปรากฏว่ายังไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาจึงทำอะไรต่อไปไม่ได้ ปัญหาที่จะต้องพิจารณาคือสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดสภาวะการฉุดฉุดติดขัดหรือไม่ ที่ช่วงระยะเวลาอีกประมาณ ๔-๕ เดือน นับจากนี้สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่จะยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

จุลนิติ : ในกรณีที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรนั้น ถึงแม้ว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาครบจำนวน ๒๐๐ คน ก็ไม่สามารถเปิดประชุมรัฐสภาได้ใช่หรือไม่

รศ.ดร. มนต์รีช : ผมคิดว่าถึงแม้สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่จะได้รับการประกาศรับรองผลการเลือกตั้งมาครบจำนวน ๒๐๐ คนแล้วก็ตาม วุฒิสภาก็ไม่สามารถเปิดประชุมรัฐสภาได้ ดังนั้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่เกิดจากภาคปฏิบัติที่ส่งผลให้เกิดเป็นวิกฤติทางการเมืองและไม่อาจเกิดขึ้นในระบบรัฐสภาสากลทั่วไป ผมจึงขอฝากข้อคิดไว้ว่า ในเมื่อเราเป็นนักกฎหมายที่ทำหน้าที่งานด้านตุลาการต่าง ๆ ของรัฐสภา เราจะต้องร่วมกันคิดร่วมกันหาทางแก้ไข ผมจึงมองย้อนไปในช่วงที่มีการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งในขณะนั้นผมก็เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรัฐธรรมนูญอยู่ด้วย ผมคิดว่าเรายังร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่รอบคอบเพียงพอ เพราะเราไปผูกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งไว้กับสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะเป็นการตราพระราชกฤษฎีกาเปิดสมัยประชุมรัฐสภา ก็ต้องรอให้มีสภาผู้แทนราษฎรก่อน ในขณะที่ต่างประเทศที่มีระบบสองสภาเขาถือว่าการเปิดประชุมสภาทั้งสองสภาสามารถแยกกันปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระจากกันได้ การเปิดประชุมสภาที่ไม่จำเป็นต้องไปรอให้มีทั้งสองสภาพร้อมกัน ดังนั้น เมื่อมีสมาชิกวุฒิสภาครบจำนวน ๒๐๐ คน ก็สามารถเปิดประชุมวุฒิสภาได้ สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นในทางวิชาการว่าเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว เราจะทำอย่างไรที่จะต้องหาทางแยกระบบสภาทั้งสองให้เป็นอิสระจากกันอย่างแท้จริง

ความจริงแล้ว ในตอนที่มีการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้มีความคิดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายท่าน เช่น ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ ท่านเสนอญัตติว่าสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งสามารถที่จะริเริ่มเสนอกฎหมายได้โดยตรง แต่บึงเอิญว่าในขณะนั้นระยะเวลาที่บังคับให้มีการร่างรัฐธรรมนูญมีเพียง ๒๔๐ วัน เท่านั้น ทำให้ญัตตินี้ไม่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร แต่พอมาถึงวันนี้ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่ามีการยกร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่รอบคอบนั้นจะส่งผลกระทบต่อให้เกิดวิกฤติในเชิงการทำงานของรัฐสภาอย่างไร ทั้งนี้เพราะในระบบ

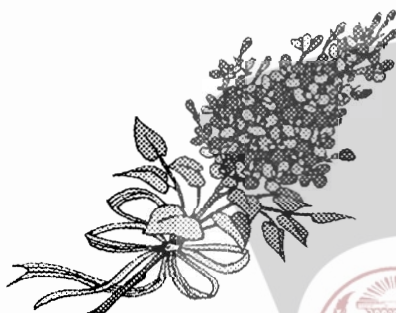
รัฐสภาสากลโดยทั่วไปแล้วเป็นไปได้เลยที่จะให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทำงานในลักษณะอยู่รักษาการต่อไปเป็นเวลา ๔-๕ เดือนเหมือนดังเช่นในเวลานี้ แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็ต้องจ่ายเงินประจำตำแหน่งให้แก่สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่นี้ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้เข้ามาทำงานเลย ในส่วนนี้ผมก็ไม่สบายใจอยู่เหมือนกัน

จูลินตี : สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการใช้และการตีความกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญของสังคมไทยอย่างไร

รศ.ดร. มนตรีฯ : ปัญหาเหล่านี้ ถ้าเราศึกษาในเชิงกฎหมายและในเชิงทฤษฎีแล้วมันไม่น่าจะเกิดขึ้นในระบบรัฐสภาที่เราได้พัฒนามากว่า ๗๐ ปี ตรงจุดนี้ผมจึงอยากจะฝากข้อคิดไว้ว่าการศึกษาในเชิงหลักทฤษฎีต่าง ๆ หรือแม้แต่ในภาคปฏิบัติของเราก็ยังคงมีปัญหาอยู่และเป็นปัญหาในเชิงวิชาการที่การศึกษาวิชากฎหมายรัฐสภาของเรายังไม่ตกผลึกเพียงพอที่จะตอบปัญหาสังคมได้

จูลินตี : อาจารย์คิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยขณะนี้ เป็นปัญหาที่เกิดจากการยกร่างรัฐธรรมนูญหรือเกิดจากการใช้และการตีความรัฐธรรมนูญ

รศ.ดร. มนตรีฯ : ผมคิดว่าปัญหาเกิดขึ้นทั้งคนใช้รัฐธรรมนูญ และคนที่ยกร่างรัฐธรรมนูญ ตลอดทั้งการตีความรัฐธรรมนูญและพฤติกรรมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด จึงทำให้เกิดปัญหายุ่งยากมากในปัจจุบัน ดังนั้น ถ้าในทางวิชาการของเราเป็นการศึกษาที่มุ่งจะทำความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอย่างถ่องแท้แล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็คงจะไม่เกิดขึ้นอย่างเช่นในปัจจุบันนี้ ดังนั้น บทบาทของการศึกษาวิชากฎหมายรัฐสภาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและอยากจะฝากให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใต้ให้ความสำคัญและเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชานี้ให้มากยิ่งขึ้น

LIRT

บทสัมภาษณ์

Legislative Institutional Repository of Thailand

สรุปมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวของกับงานด้านนิติบัญญัติ

โดย นายบรรหาร กำลา
นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดีอาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง กำหนดอัตราการจ่ายเงินสินบนเงินรางวัลคดีอาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ ๓ (ฝ่ายความมั่นคง) ที่มีมติเห็นชอบในหลักการตามที่สำนักงาน ป.ป.ส. เสนอโดยสาระสำคัญของร่างระเบียบและร่างประกาศดังกล่าวเป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์ วิธีการ รวมทั้งอัตราการจ่ายเงินสินบนเงินรางวัลคดีอาเสพติด การสร้างเสริมแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติดและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่

เรื่อง การจัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงการคลังเสนอร่างกฎกระทรวงเกี่ยวกับการจัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก ดังนี้

๑. ร่างกฎกระทรวงกำหนดลักษณะเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก เนื่องในโอกาสที่พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติทรงเจริญพระชันษา ๑ ปี พ.ศ. มีสาระสำคัญคือ จัดทำเหรียญกษาปณ์โลหะสีขาว (ทองแดงผสมนิกเกิล) ราคาห้าสิบบาทหนึ่งชนิด ออกใช้เพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสที่พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ ทรงเจริญพระชันษา ๑ ปี ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙

๒. ร่างกฎกระทรวงกำหนดลักษณะเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก ๑๐๐ ปี โรงเรียนนายเรือ พ.ศ. มีสาระสำคัญคือ จัดทำเหรียญกษาปณ์โลหะสีขาว (ทองแดงผสมนิกเกิล) ราคาห้าสิบบาทหนึ่งชนิด ออกใช้เพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี โรงเรียนนายเรือ ในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

๓. ร่างกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่ให้เหรียญกษาปณ์ราคาห้าสิบบาทเป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย พ.ศ. มีสาระสำคัญคือ กำหนดให้เหรียญกษาปณ์ราคาห้าสิบบาท

เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายคราวละไม่เกินจำนวนหนึ่งพันบาท

เรื่อง ร่างกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเงินของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มสัดส่วนการนำเงินของกองทุนไปลงทุน ในหลักทรัพย์บางประเภท)

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเสนอขอถอนร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเงินของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (เพิ่มสัดส่วนการนำเงินของกองทุนไปลงทุน ในหลักทรัพย์บางประเภท) เพื่อนำไปพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาเหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีเหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี กำหนดรายละเอียดของลักษณะเหรียญ บุคคลผู้มีสิทธิประดับเหรียญ วิธีการประดับเหรียญ รวมทั้งหน้าที่ที่เกี่ยวกับการสร้างและการจำหน่ายเหรียญ

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีการับกัญญาภาณีเขภวิทยาลัยช่างทองหลวง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เข้าสมทบใน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ให้รับกัญญาภาณีเขภวิทยาลัยช่างทองหลวง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เข้าสมทบในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีการับวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เข้าสมทบในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ให้รับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราช

ชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
เข้าสมทบในมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดให้สาขาการ
กายอุปกรณ์เป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะ
ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ
พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติ
คณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
คณะที่ ๖ (ฝ่ายสาธารณสุข เทคโนโลยีสารสนเทศ
และวิทยาศาสตร์) ที่มีมติอนุมัติหลักการตามที่
กระทรวงสาธารณสุขเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ
กำหนดให้สาขาการกายอุปกรณ์เป็นสาขาการ
ประกอบโรคศิลปะตามมาตรา ๕ (๕)

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของ
ข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่
เป็นข้าราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดสิทธิ
ในการรับเงินประจำตำแหน่งทั้งประเภท
ผู้บริหารและประเภทวิชาการของข้าราชการ
พลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา)

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่
กระทรวงการคลังเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ
กำหนดสิทธิในการได้รับเงินประจำตำแหน่งทั้ง
ประเภทผู้บริหาร และประเภทวิชาการของ
ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้
สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยให้
มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗
เป็นต้นไป

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของ
เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจาดุรนต์รัศมีฯ
กรมพระจักรพรรดิพงษ์ในโอกาสที่วันประสูติ
ครบ ๑๕๐ ปี พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่
กระทรวงการคลังเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ จัดทำ
เหรียญกษาปณ์โลหะสองสี (สีขาและสีทอง) ชนิด
ราคา ๑๐ บาท ประเภทธรรมดาออกใช้เพื่อเป็น
ที่ระลึกเนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
เจ้าฟ้าจาดุรนต์รัศมีฯ กรมพระจักรพรรดิพงษ์
ในโอกาสที่วันประสูติครบ ๑๕๐ ปี ในวันที่ ๑๓
มกราคม ๒๕๔๙

เรื่อง ร่างประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง
กำหนดจำนวน ขนาด และประเภทหรือชนิด
ของโรงงานที่ไม่ให้ตั้งหรือขยายในทุกท้องที่
ทั่วราชอาณาจักร พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวง
อุตสาหกรรมเสนอ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว โดยมีสาระสำคัญ
คือ กำหนดห้ามตั้งหรือขยายโรงงานที่ประกอบ
กิจการเกี่ยวกับการฟอก ย้อมสี ย้อมสีเส้นใย
พิมพ์ หรือแต่งสำเร็จด้าย สิ่งทอผ้า ผ้าลูกไม้ หรือ
เครื่องนุ่งห่มที่ถักด้วยด้ายหรือเส้นใยในทุกท้องที่
ทั่วราชอาณาจักรเฉพาะโรงงานที่ใช้เครื่องจักรเกิน
๕๐ แรงม้า และตัดหลักการที่กำหนดให้รัฐมนตรี
มีอำนาจประกาศกำหนดให้ท้องที่ใดเป็นท้องที่
ที่ได้รับยกเว้นในการห้ามตั้งหรือขยายโรงงานโดย
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาออก รวมทั้งกำหนด
ข้อยกเว้นการห้ามตั้งหรือขยายโรงงาน โดยมีให้ใช้
บังคับกับการตั้งหรือขยายโรงงานในเขตนิคม
อุตสาหกรรม สำหรับโรงงานที่ประกอบกิจการ

เกี่ยวกับการพอกย้อมสี ย้อมสีเส้นใย พิมพ์ หรือ เพื่อจำกัดบริเวณเพื่อความสะดวกในการควบคุม
แต่งสำเร็จด้าย สิ่งทอ ผ้า ผ้าลูกไม้หรือเครื่องนุ่งห่ม สิ่งแวดล้อม

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ ๖ (ฝ่ายสาธารณสุข เทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาศาสตร์) ที่มีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ แก้ไขกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการตามพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ และส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยรับประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่เห็นว่า ไม่สมควรกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชู

ยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งเป็นระเบียบกลางในเรื่องนี้โดยกำหนดให้บุคคลทุกประเภทมีสิทธิขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอยู่แล้ว ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติฯ มีบทบัญญัติหลายมาตราที่มีลักษณะเป็นการยกเว้นบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะ เช่น ร่างมาตรา ๔๓/๑๐ บัญญัติให้สำนักงานธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมฯ ร่างมาตรา ๔๓/๑๑ บัญญัติให้ทรัพย์สินของสำนักงานฯ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีฯ เป็นต้น ซึ่งไม่สมควรจะมีบทบัญญัติในลักษณะนี้เพราะหากประสงค์จะให้มีการยกเว้นก็ควรใช้ช่องทางยกเว้นตามบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ที่มีส่วนราชการรับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว และความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ (การแก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับงานที่ดิน)

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับค่าตรวจสอบข้อมูลด้านงานรังวัด ด้านทะเบียนที่ดิน ด้านประเมินราคา หรือข้อมูลอื่นให้สอดคล้องกับบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน

เรื่อง ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ (การแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การกำหนดแบบคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม)

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว โดยมีสาระสำคัญคือ แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การกำหนดแบบคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเพื่อกำหนดให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้ประกาศกำหนดแบบคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมสำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน (แบบ ท.ด. ๑) และสำหรับที่ดินที่ยังไม่มีโฉนดที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น (แบบ ท.ด. ๑ ก)

เรื่อง ร่างประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดตั้งสาขาวิชาใหม่วิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. (การเปลี่ยนชื่อสาขาคหกรรมศาสตร์เป็นสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช)

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ เปลี่ยนชื่อสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ เป็นสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญคือแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการของพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น แก้ไขให้บริษัทที่จะประกอบธุรกิจประกันชีวิตจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัดเท่านั้น และปรับเปลี่ยนหลักการของการดำรงเงินกองทุนตามขนาดความเสี่ยงภัยของสินทรัพย์และภาระผูกพันของบริษัท เป็นต้น

๒. ร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญคือแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติบางประการของพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป เช่นแก้ไขให้บริษัทที่จะประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัดเท่านั้น และปรับเปลี่ยน

หลักการของการดำรงเงินกองทุนตามขนาดความเสี่ยงภัยของสินทรัพย์และภาระผูกพันของบริษัท เป็นต้น

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครราชสีมา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นในเขตผังเมืองรวมเมืองนครราชสีมา

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายนาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเสนอ โดยมีสาระสำคัญ คือ ให้มีคณะกรรมการ นโยบายนาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ และกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ และให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณา โดยรับข้อสังเกตของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่เห็นควรพิจารณาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีจำนวนที่เหมาะสม เพื่อให้การตัดสินใจเชิงนโยบายเป็นไป

อย่างรวดเร็วและมีความคล่องตัว ตลอดทั้งวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ควรพิจารณาช่วงเวลามากกว่าคราวละ ๒ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการบริหารโดยทั่วไป ประกอบการพิจารณาด้วย

เรื่อง การกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป และร่างพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอ ดังนี้

๑. เห็นชอบให้กำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตามผลการประชุมหารือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับผู้แทนพรรคการเมือง แนวทางที่ ๑ ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้แทนพรรคการเมืองเสียงข้างมากและคณะกรรมการการเลือกตั้งรับทราบแล้ว คือ กำหนดให้มีการ

เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป
ในวันอาทิตย์ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๙

๒. เห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ที่คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑ ได้ตรวจพิจารณาแล้ว มีสาระสำคัญคือ แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป อันเนื่องมาจากการยุบสภาผู้แทนราษฎร โดยให้เพิ่มเติมความในคำปรารภ และในบันทึกหลักการและเหตุผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งว่าได้หาหรือผู้แทนพรรคการเมืองเกี่ยวกับวันเลือกตั้งแล้ว และให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ในท้องที่ตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในท้องที่ตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เนื้อที่ประมาณ ๖ ไร่ ๒ งาน ๓ ๗/๑๐ ตารางวา เพื่อมอบให้กรมประชาสัมพันธ์ใช้เป็นที่ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุพรรณบุรี

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ในท้องที่ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ ถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ในท้องที่ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ๑ งาน ๒๔ ตารางวา เพื่อมอบให้เทศบาลตำบลบางพลีใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างสำนักงาน เทศบาลตำบลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร บันจัน และหม้อน้ำ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ

กำหนดมาตรฐานให้นายจ้างดำเนินการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร บันจัน และหม้อน้ำ และส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยรับข้อสังเกตของกระทรวงอุตสาหกรรมไปดำเนินการด้วย

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก - แม่จัดเป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีสาระสำคัญคือ กำหนดให้ทางน้ำชลประทานเหมืองแม่แฝก จากกิโลเมตรที่ ๐.๐๐๐ ในท้องที่ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ถึงกิโลเมตรที่ ๓๖.๐๐ ในท้องที่ตำบลเมืองเลน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และทางน้ำชลประทานแม่น้ำปิง (บริเวณฝายสินธุภิจักรี) จากปากแม่น้ำแม่แตง ฝ่งขวาในท้องที่ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ฝ่งซ้ายในท้องที่ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่ ไปทางเหนือน้ำ ถึงกิโลเมตรที่ ๒.๘๕๐ ฝ่งขวาในท้องที่ตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ฝ่งซ้ายในท้องที่ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ (รวม ๖ ฉบับ)

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอร่างกฎกระทรวงที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว รวม ๖ ฉบับ ดังนี้

๑. ร่างกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของมหาวิทยาลัย สถาบันและวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. มีสาระสำคัญคือ

กำหนดลักษณะของมหาวิทยาลัย สถาบัน และวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

๒. ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. มีสาระสำคัญคือ กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

๓. ร่างกฎกระทรวงกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดินที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. มีสาระสำคัญคือกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดินที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

๔. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้อนุปริญญาสำหรับผู้ที่ยังสอบไล่ได้ครบทุกลักษณะวิชาตามหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. มีสาระสำคัญคือ กำหนดหลักเกณฑ์การให้อนุปริญญาสำหรับผู้ที่ยังสอบไล่ได้ครบทุกลักษณะวิชาตามหลักสูตรปริญญาตรี

๕. ร่างกฎกระทรวงกำหนดชั้นสาขาของปริญญา และหลักเกณฑ์การให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. มีสาระสำคัญคือ กำหนดชั้น สาขาของปริญญา และหลักเกณฑ์การให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

๖. ร่างกฎกระทรวงกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครุวิทยฐานะ และเข็มวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. มีสาระสำคัญคือ กำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครุวิทยฐานะ และเข็มวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการตามที่
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ
มีสาระสำคัญคือ กำหนดนิยามคำว่า "เอกลักษณ์
ของชาติ" "การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ"
"หน่วยงานของรัฐ" "เจ้าหน้าที่ของรัฐ"

"คณะกรรมการ" "ภาคเอกชน" "ภาคประชาสังคม"
และ "ภาคประชาชน" รวมทั้งกำหนดองค์ประกอบ
และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของ
ชาติ และกำหนดให้มีสำนักงานเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติ (สอช.) เป็นเลขานุการ
คณะกรรมการ และเป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูล
ด้านเอกลักษณ์ของชาติ

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี
วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสุวรรณภูมิมหานคร
พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ ตามที่
กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ส่งสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับ
ความเห็นและข้อสังเกตของส่วนราชการ และ
คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาด้วย แล้ว
นำเสนอคณะรัฐมนตรีชุดใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยชี้แจงว่า รัฐบาล
ได้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่และก่อสร้างท่าอากาศยาน
สุวรรณภูมิ ในท้องที่อำเภอบางพลี จังหวัด
สมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเมือง
ศูนย์กลางการบิน การขนส่ง การประกอบธุรกิจการ
จ้างงานและการประชุม ซึ่งตามแผนการพัฒนามี
การก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภค สาธารณูปการระบบ
ขนส่ง การคมนาคม ทำให้มีโรงงานอุตสาหกรรม
ธุรกิจ การพาณิชย์ ที่อยู่อาศัย เกิดขึ้นในรัศมี
๑๐ กิโลเมตร บริเวณโดยรอบ ท่าอากาศยาน
สุวรรณภูมิ มีการจ้างงานในธุรกิจเกี่ยวกับกิจการ
การบินและมีการเคลื่อนย้ายของประชากรตามมา

จึงมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ประโยชน์
ที่ดิน ระบบการจราจรขนส่ง การระบายน้ำ การ
บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ให้เป็นระบบ
เดียวกันทั้งพื้นที่ มีการวางมาตรการการควบคุม
ความปลอดภัยทางการบินที่มีประสิทธิภาพ
ประกอบกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่
บริเวณโดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิที่มีอยู่ใน
ปัจจุบัน มีหลายแห่งและเป็นองค์การปกครองส่วน
ท้องถิ่นขนาดเล็ก มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ
และบุคลากร ไม่สามารถที่จะรองรับปัญหาที่เกิดขึ้น
จากการพัฒนาดังกล่าวได้ รวมทั้งไม่สามารถ
สนับสนุนให้บริเวณโดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณ
ภูมิเป็นเมืองศูนย์กลางการบินตามวัตถุประสงค์ได้
จึงเห็นควรให้มีการจัดตั้งสุวรรณภูมิมหานครเป็น
นิติบุคคลที่เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีฐานะ
เป็นจังหวัด เพื่อบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่
ในเขตสุวรรณภูมิมหานคร ให้เป็นไปอย่างมี
เอกภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๒)

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

ร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวมีสาระสำคัญดังนี้

๑. กำหนดให้มีคณะกรรมการบังคับคดีเอกชน วิธีการประชุมและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ รวมทั้งให้มีสำนักงานคณะกรรมการบังคับคดีเอกชน

๒. กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน

๓. กำหนดวิธีการดำเนินงานและอัตราค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน

๔. กำหนดมรรยาทและการขาดคุณสมบัติการเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน

๕. กำหนดวิธีการอุทธรณ์กรณีคณะกรรมการไม่อนุญาตให้เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเอกชน

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทาน เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ. จำนวน ๔ ฉบับ

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทาน เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ. จำนวน ๔ ฉบับ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ซึ่งร่างกฎกระทรวงดังกล่าวได้แก่

๑. ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำลำคันทอง เป็นทางน้ำ

ชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ..... ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำลำคันทอง ให้ท้องที่ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอป่าเห็ญณรงค์ และตำบลห้วยยายจิว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

๒. ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานลำคันทองเป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ..... ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ทางน้ำชลประทานลำคันทองจากกิโลเมตรที่ ๐.๐๐๐ ในท้องที่ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอป่าเห็ญณรงค์ จังหวัดชัยภูมิถึงกิโลเมตร ๓๐.๐๐๐ ในท้องที่ตำบลเกาะมะนาว อำเภอป่าเห็ญณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

๓. ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ. ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ ในท้องที่ตำบลโนนโพธิ์ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

๔. ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำคลองท่าจิว เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ..... ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำคลองท่าจิว ในท้องที่ตำบลท่าจิว อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชน
เข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ
พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีอนุมัติตามมติคณะกรรมการ
กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗
(ฝ่ายกฎหมาย) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ
เครืองาม) เป็นประธาน

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นการ
ปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้า
ร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ใน
ปัจจุบัน และผ่อนคลายความเข้มงวดในการควบคุม
ก่อนอนุมัติโครงการมาเป็นการควบคุมภายหลัง
อนุมัติโครงการเพื่อให้เกิดความคล่องตัว

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่ง
ข้าราชการพลเรือนสามัญประเภทวิชาชีพ
เฉพาะและประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ ตามที่
สำนักงาน ก.พ. เสนอ

ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่ง
ข้าราชการพลเรือนสามัญประเภทวิชาชีพเฉพาะ
และประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มี
สาระสำคัญเป็นการกำหนดตำแหน่งข้าราชการ
พลเรือนสามัญประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะในสายงาน
ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ๓๐ ตำแหน่งได้แก่ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่
ด้านคดีพิเศษ ด้านคุมประพฤติ ด้านจัดการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด้านจิตวิทยา ด้านเดินเรือ
ระหว่างประเทศ ด้านทำแผนที่ภาพถ่าย
ด้านตรวจสอบภายใน ด้านตรวจสอบศุลกากร ด้าน
นิติวิทยาศาสตร์ ด้านพัฒนาการกีฬา ด้าน

พัฒนาการท่องเที่ยว ด้านพัฒนาทรัพยากรบุคคล
ด้านพัฒนาระบบราชการ ด้านพัฒนาสังคม
ด้านภูมิสถาปัตยกรรม ด้านวิชาการเงินและบัญชี
ด้านวิชาการที่ดิน ด้านวิชาการทรัพยากรธรณี
ด้านวิชาการยุติธรรม ด้านวิชาการวัฒนธรรม
ด้านวิชาการศาสนา ด้านวิชาการศึกษาพิเศษ
ด้านวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านวิชาการ
สรรพากร ด้านวิชาการสรรพสามิต ด้านวิชาการ
อุทกวิทยา ด้านวิศวกรรมสำรวจ ด้านสอบสวนคดี
พิเศษและด้านอาลักษณ์

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหาร
และอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง
กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (โอนภารกิจเกี่ยวกับโครงการโขง ชี มูล
ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและ
สิ่งแวดล้อมให้แก่กรมชลประทาน กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์)

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ ตามที่
สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ

ร่าง พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมี
สาระสำคัญดังนี้

๑. ให้พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับตั้งแต่ววันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป
๒. เพิ่มความ “ โครงการโขง ชี มูล
ยกเว้นส่วนที่โอนไปเป็นของกรมทรัพยากรน้ำ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ
สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ” เป็น (ค) ของ
มาตรา ๔๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการ
บริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไป

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (โอนอำนาจหน้าที่การกำกับดูแลมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจากนายกรัฐมนตรีไปเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ)

คณะรัฐมนตรีอนุมติหลักการ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ

ร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มีสาระสำคัญดังนี้

๑. ปรับปรุงแก้ไขมาตรา ๑๖๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

๒. แก้ไขมาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

เรื่อง ร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ขยายกำหนดเวลาการขอมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้ประสภภัยธรรมชาติ

คณะรัฐมนตรีอนุมติหลักการ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน แล้วดำเนินการต่อไปได้

โดยร่างประกาศกระทรวงมหาดไทยฯ ดังกล่าว มีสาระสำคัญ คือ ให้ขยายกำหนดเวลาการต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรแก่ผู้ถือบัตร ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในท้องที่ประสบภัยธรรมชาติ ในพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่จังหวัดน่าน จังหวัดแพร่ จังหวัดลำปาง จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุดรธานี โดยให้ยื่นคำขอภายในกำหนดระยะเวลา ๙๐ วัน (วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๙)

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. และร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ ซึ่งร่างระเบียบดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารจัดการกลุ่มน้ำ ในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำ และกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการและบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีการจัดทำทะเบียนแหล่งน้ำขนาดเล็ก

๒. ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการวางหลักเกณฑ์การดำเนินการด้านการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารและการให้ได้รับเงินเดือน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ ตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอ

ร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวมีสาระสำคัญ เป็นการปรับปรุงตารางเทียบชั้นเงินเดือนแต่ละระดับที่ข้าราชการทหารจะได้รับเมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาการปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดวัตถุอันตราย และสัตว์ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานหรือบุคคลในอากาศยาน พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ โดยร่างกฎกระทรวงกำหนดวัตถุอันตรายและสัตว์ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานหรือบุคคลในอากาศยาน พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๔๘) และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยออกกฎกระทรวงฉบับใหม่ใช้บังคับแทน เพื่อกำหนดประเภทวัตถุอันตราย ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของอากาศยานหรือบุคคลในอากาศยาน ดังนี้

๑. กำหนดให้วัตถุระเบิด (Explosives) ก๊าซอัด (Gases) ของเหลวไวไฟ (Flammable Liquids) ของแข็งไวไฟ (Flammable Solids) สารออกซิไดส์ และสารออร์แกนิกเปอร์ออกไซด์ (Oxidizing Substances and Organic Peroxides) วัตถุมีพิษและวัตถุที่ทำให้เกิดการติดเชื้อ (Toxic and Infectious Substances) สารกัมมันตภาพรังสี

(Radioactive Material) สารกัดกร่อน (Corrosive) และวัตถุอื่นๆ ซึ่งในระหว่างการขนส่งทางอากาศ อาจจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของ อากาศยานหรือบุคคลในอากาศยาน และจุลินทรีย์ที่ ดัดแปลง รวมทั้งอาวุธโดยสภาพหรือสิ่งเทียมอาวุธ ซึ่งมีรูปร่างและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธโดยสภาพ เป็นวัตถุซึ่งอาจเป็นอันตราย ต่อความปลอดภัยของอากาศยาน หรือบุคคลใน อากาศยาน

๒. กำหนดวัตถุอันตรายที่ได้รับการ ยกเว้นให้สามารถส่งหรือพาไปกับอากาศยาน ได้แก่ สเปรย์ (aerosols) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ น้ำหอม โคลโลญจน์ ไฟแช็ค ก๊าซเหลวที่ไม่ใช่ ไฟแช็คแบบเติมก๊าซไม่ได้ และไม่ขีดนิรภัย ซึ่ง ผู้ดำเนินการเดินอากาศพาไปกับอากาศยานเพื่อ ใช้หรือจำหน่ายในอากาศยาน และน้ำแข็งแห้ง ที่ใช้สำหรับการบริการอาหารและเครื่องดื่มบน อากาศยาน

๓. กำหนดให้สัตว์มีพิษหรือดุร้ายตาม สายพันธุ์ หรือสัตว์ดุร้ายตามลักษณะเฉพาะตัว และสัตว์ที่มีขนาดใหญ่โดยสายพันธุ์ เช่น ช้าง ม้า วัว กระบือ เป็นสัตว์ที่อาจเป็นอันตรายต่อ ความปลอดภัยของอากาศยานหรือบุคคลใน อากาศยาน

เรื่อง ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ ผลิตรภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องตัดวงจรกระแส เหลือแบบมีอุปกรณ์ป้องกันกระแสเกินต้อง เป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ ตามที่ กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยร่างพระราช กฤษฎีกาดังกล่าวมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ร่างพระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับเมื่อ พ้นกำหนดสองร้อยเจ็ดสิบวัน นับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๒. กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เครื่องตัดวงจรกระแสเหลือแบบมีอุปกรณ์ป้องกัน กระแสเกินต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๙๐๙-๒๕๔๘ ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๓๔๒๖ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความใน พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง ยกเลิกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมเครื่องตัดวงจรกระแสไฟฟ้ารั่วลงดิน และกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เครื่องตัดวงจรกระแสเหลือแบบมีอุปกรณ์ป้องกัน กระแสเกินสำหรับใช้ในที่อยู่อาศัยและใช้ใน ลักษณะที่คล้ายกัน ลงวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

LIRT

รูปมติดินระสูมาหริ

สรุปลัทธิทางวิชาการ

โดย นายบรรหาร กาลา
นิติกร สำนักกฎหมาย

เรื่อง "มติใหม่ในการควบคุมตัว กักขัง หรือจำคุกผู้กระทำผิดในคดีอาญา"*

การจำคุกถือเป็นโทษอย่างหนึ่งที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพบางประการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นโทษที่เหมาะสมกับพฤติการณ์การกระทำผิด แต่ในขณะที่เดียวกันเนื่องจากสภาพแวดล้อมในเรือนจำ สถานที่ที่คับแคบบุคคลผู้ต้องโทษจำคุกบางรายอาจซึมซับพฤติการณ์การกระทำผิดซึ่งได้รับการถ่ายทอดกันภายในเรือนจำ หรือผู้ต้องโทษจำคุกบางรายได้รับความบอบช้ำทางจิตใจจนไม่อาจกลับตนเป็นคนดีหรือกลับเข้าสู่สังคมได้อีก ทำให้เป็นปัญหาเมื่อพ้นโทษและกลับเข้าสู่สังคมปกติ ดังนั้น การส่งบุคคลที่กระทำผิด หรืออาจกระทำผิดเข้าสู่เรือนจำโดยไม่จำเป็น จึงถือเป็นเรื่องที่ไม่สมควรเป็นอย่างยิ่ง เช่น โทษกักขังตามมาตรา ๒๓ หรือการกักขังแทนค่าปรับในกรณีจำเลยยากจนไม่สามารถจ่ายค่าปรับได้ภายใน ๓๐ วัน กฎหมายกำหนดให้ศาลสั่งกักขังแทนค่าปรับได้ ซึ่งในปัจจุบันแม้กฎหมายจะบัญญัติให้ผู้ต้องโทษกักขัง ถูกกักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของ

พนักงานสอบสวน แต่สถานที่ที่รองรับดังกล่าวมีไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ที่ถูกกักขังจำนวนมากจำเป็นต้องถูกควบคุมตัวไว้ในเรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาในเรือนจำที่กล่าวมาข้างต้น หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่จึงพยายามหลีกเลี่ยงการส่งตัวบุคคลเข้าสู่เรือนจำโดยไม่จำเป็นหรือหลีกเลี่ยงการจำคุกกระยะสั้น โครงสร้างมาตรการต่าง ๆ อาทิ การให้ผู้กระทำผิดที่ได้รับโทษปรับแต่ไม่มีเงินที่จะเสียค่าปรับสามารถยื่นคำร้องขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ (Community Service) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงแนวทางในต่างประเทศที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย เช่น

จัดทำโดยสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๙ เวลา ๘.๐๐-๑๔.๐๐ น. ณ ห้องแกรนด์ ฮอลล์ ๒ โรงแรมรามารักษ์เต็นท์ กรุงเทพฯ.

การควบคุมผู้กระทำผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือสถานที่อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ (House arrest) โดยใช้วิธีควบคุมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring System) เป็นต้น

ดังนั้น สถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้จัดให้มีการสัมมนาระดมความคิดเห็นดังกล่าวขึ้นเพื่อนำเสนอแนวทางในการควบคุมตัว กักขัง หรือจำคุกผู้กระทำผิดในคดีอาญาและเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางต่าง ๆ ในการควบคุมตัว กักขัง หรือจำคุกผู้กระทำผิดในคดีอาญา โดยมีวิทยากรเข้าร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นประกอบด้วย

๑) รองศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒) นางกรรณิการ์ แสงทอง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ

๓) นายหนัทธิ จิตสว่าง อธิบดีกรมราชทัณฑ์

ซึ่งการสัมมนาดังกล่าว วิทยากรได้แสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นสรุปได้ ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบของแนวความคิดในการลงโทษผู้กระทำผิดและได้นำตัวอย่างของต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการลงโทษทางเลือกแทนการจำคุกซึ่งเห็นว่าเป็นมาตรการที่น่าจะนำมาปรับใช้กับกระบวนการ

ลงโทษทางอาญาของประเทศไทยได้ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาระบบกฎหมายของประเทศไทย ดังนี้

จากข้อจำกัดของขนาดพื้นที่เรือนจำที่ต้องรับภาระในการควบคุมผู้ต้องขังไว้เกินกว่าขนาดความจุปกติของเรือนจำในแต่ละแห่งซึ่งทำให้เกิดความแออัดยัดเยียดในเรือนจำทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารงานเรือนจำเป็นอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นในด้านการควบคุมหรือในด้านการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของนักโทษกลายเป็นอุปสรรคต่อการกลับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกภายหลังการปลดปล่อยทำให้เกิดปัญหาว่าเมื่อผู้กระทำผิดได้รับการปล่อยตัวแล้ว เมื่อกลับคืนสู่สังคมยังมีการกระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้น จึงได้มีการหาวิธีการที่จะทำให้สังคมภายนอกเกิดความมั่นใจว่าผู้กระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและถูกตัดสินลงโทษในฐานะเป็นผู้กระทำผิด เขาจะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูหรือบำบัดรักษาจนกว่าจะปลอดภัยต่อสังคม ซึ่งกรณีนี้ยังเป็นปัญหาของเราว่าจะเดินไปในทางใด

กรณีดังกล่าวในต่างประเทศได้มีการพัฒนาแนวคิดว่าผู้กระทำผิดที่ไม่น่าจะเป็นอันตรายเมื่อกลับเข้าสู่สังคมแล้ว จึงมีแนวความคิดว่าน่าจะมีมาตรการคอยกำกับดูแลโดยเจ้าพนักงานคุมประพฤติร่วมมือกับชุมชนโดยการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้วิธีการขังในเรือนจำมาใช้กับผู้กระทำผิดในชุมชนและได้รับการยอมรับและมีการปฏิบัติอยู่ในระบบการราชทัณฑ์ของทุกประเทศ ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญหลายระดับโดยแบ่งตามเวลาที่น่ามาใช้ ได้แก่

กรณีที่ ๑ เป็นการเลี้ยงหรือเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกไปจากกระบวนการยุติธรรม เช่น ใช้ศาลหมู่บ้าน หรือมาตรการทางสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

กรณีที่ ๒ เป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว แต่ใช้มาตรการเลี้ยงโทษจำคุก เช่น การรอการลงอาญา โดยระบบคุมประพฤติ (Probation System) การชะลอการฟ้อง (Suspend Prosecution) การควบคุมในวันหยุดหรือเป็นระยะ ๆ (Periodic Detention or Weekend Imprisonment) และการทำงานสาธารณะแทนการจำคุก (Community Work) เป็นต้น

กรณีที่ ๓ เป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุกในเรือนจำแล้ว แต่ได้รับการผ่อนปรนให้ออกมาภายนอกเรือนจำ หรือปลดปล่อยอย่างมีเงื่อนไขออกมาสังคมเพื่อทำประโยชน์และปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ แทนการจำคุก เช่น การพักการลงโทษ (Parole) บ้านกึ่งวิถี (Halfway House) การลดวันต้องโทษ (Remission of Sentence) เป็นต้น

ซึ่งตามกฎหมายไทยก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามแนวคิดดังกล่าว กล่าวคือ มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๖ เกี่ยวกับเงื่อนไขของระยะเวลาโทษจำคุกที่ศาลมีอำนาจสั่งรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษ ซึ่งจากเดิมไม่เกิน ๒ ปี ขยายเป็นไม่เกิน ๓ ปี และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องโทษกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งเดิมหากไม่ยอมเสียค่าปรับแล้วต้องมีการกักขัง

แทนค่าปรับแต่กฎหมายที่แก้ไขใหม่ ถ้าผู้กระทำผิดไม่มีเงินเสียค่าปรับแล้ว อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ หรืออาจมีการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับก่อน นอกจากนี้การกักขังตามกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ดังกล่าวได้กำหนดว่าให้กักขังในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

อย่างไรก็ดี มาตรการดังกล่าวยังเป็นการนำมาใช้กับผู้กระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว และการที่จะใช้มาตรการดังกล่าวได้ต้องเป็นกรณีที่ศาลได้พิพากษาว่าได้กระทำความผิดและต้องได้รับโทษจำคุกเสียก่อนเท่านั้น ดังนั้น จึงมีความเห็นว่าน่าจะมีการให้ดุลพินิจแก่ศาลในการเลือกใช้มาตรการต่าง ๆ แทนการจำคุกแก่ผู้กระทำผิดได้โดยไม่ต้องได้รับโทษจำคุกเสียก่อน ซึ่งในต่างประเทศได้ให้อำนาจศาลที่จะมีดุลพินิจในการเลือกใช้มาตรการทางเลือกในการลงโทษได้อย่างกว้างขวาง เช่น การกักกัน การห้ามเข้าเขตกำหนด เป็นต้น โดยมีตำรวจหรือเจ้าพนักงานคุมประพฤติคอยช่วยเหลือสอดส่องและติดตามและมีการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) เข้ามาช่วยในการควบคุม

อีกประเด็นหนึ่งที่ยังเป็นปัญหาที่ต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป ก็คือ เกี่ยวกับโทษปรับ ซึ่งถึงแม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการริบทรัพย์สินเพื่อชำระค่าปรับ และทำงานบริการสังคมก่อนที่จะมีการกักขังแทนค่าปรับนั้น ปัญหายังมีต่อไปว่าในกรณีที่ผู้กระทำผิดนั้นไม่ยอมเสียค่าปรับและไม่ยอมทำงานบริการสังคมแล้วจะทำอย่างไร ซึ่งถ้าเป็นตามกฎหมาย

ของไทยก็ต้องมีการกักขังแทนค่าปรับอยู่ดี จากการศึกษากฎหมายของเยอรมัน ปรากฏว่าเขามีอีกมาตรการหนึ่งคือ การผ่อนชำระค่าปรับได้

ซึ่งตัวอย่างและแนวคิดดังกล่าวกำลังศึกษาว่าจะสามารถนำมาใช้กับประเทศไทยได้อย่างไรบ้าง โดยเฉพาะการนำมาใช้กับผู้กระทำผิดที่ไม่เป็นอันตราย น่าจะมีการนำมาตราการลงโทษทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้ เช่น การจำคุกในวันสุดสัปดาห์โดยเรือนจำของเอกชน การกักขังที่บ้านโดยการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วย เป็นต้น แต่หลักการดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทยและค่อนข้างมีปัญหาเนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาเน้นหนักไปที่โทษจำคุกและไม่ค่อยเปิดช่องให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษเท่าที่ควร และอีกปัญหาหนึ่งที่จะตามมา คือ เมื่อมีการใช้มาตรการทางเลือกดังกล่าวแล้วหน่วยงานใดจะเป็นผู้ดูแลผู้กระทำผิดซึ่งเข้าสู่ระบบของมาตรการเหล่านั้น ซึ่งเห็นว่าน่าจะไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของราชทัณฑ์ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า การลงโทษนั้นต้องเป็นการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดประกอบกับต้องให้ความมั่นใจกับสังคมว่ามาตรการที่นำมาใช้ดังกล่าวสังคมจะมีความปลอดภัย

นอกจากนี้โทษที่เป็นมาตรการพิเศษที่กล่าวมาในเบื้องต้นนั้นจะใช้เฉพาะกับผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น ถ้าเป็นนิติบุคคลแล้วการลงโทษจำคุกโดยสภาพแล้วไม่สามารถที่จะกระทำได้ แต่ถ้าจะลงโทษปรับก็อาจจะน้อยเกินไป ดังนั้น จึงคิดว่าถ้าจะลงโทษโดยให้ทำงานบริการสังคมจะเป็นไปได้หรือไม่ หรืออาจลงโทษโดยการตัดออกจากสังคม กล่าวคือ

เพิกถอนใบอนุญาตหรือยุบเลิกนิติบุคคลนั้น ๆ เป็นต้น ซึ่งต้องมีการศึกษาวิจัยอีกมาก

นางกรรณิการ์ แสงทอง ได้กล่าวถึงหัวใจสำคัญและวัตถุประสงค์ของการคุมความประพฤติของผู้กระทำผิด ตลอดจนข้อจำกัดของกฎหมายไทยซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการนำมาตราการลงโทษทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้ อย่างมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

งานคุมประพฤตินอกจากจะเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างหนึ่งแล้วต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูผู้กระทำผิดด้วยโดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลแต่ละรายว่ามีปัญหาที่จะแก้ไขอย่างไร ขณะเดียวกันต้องมีมาตรการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดผนวกกันไปด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ ทั้งนี้ มาตรการในการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดจะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยปัจจัย ๒ ประการที่สำคัญ คือ การทำรายงานก่อนศาลพิพากษาคดีของพนักงานคุมประพฤติและการควบคุมสอดส่องผู้ถูกคุมประพฤติ ซึ่งกรณีดังกล่าวถือว่าเป็นหัวใจของการคุมประพฤติ

ในประเด็นที่ว่า จะใช้มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแบบอื่นแทนมาตรการการจำคุกผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำนั้น มีความเห็นว่าตามกรอบกฎหมายไทยยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ และยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ ได้แก่

๑. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๔ ที่กำหนดเกี่ยวกับผู้ที่ต้องโทษกักขัง โดยให้กักขังตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งมิใช่เรือนจำหรือสถานี่ตำรวจและสามารถควบคุมไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเองได้ แต่ในทางปฏิบัติยังมีปัญหาอยู่

กล่าวคือ ยังไม่มีกฎหมายกำหนดผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลผู้ต้องโทษกักขังในกรณีนี้ อย่างชัดเจนและพนักงานคุมประพฤติยังไม่แน่ใจว่ามีอำนาจทำได้หรือไม่

๒. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ เกี่ยวกับการให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจในการรอกการลงโทษหรือคุมความประพฤติของผู้กระทำผิดนั้น เห็นว่า การใช้มาตรการคุมความประพฤติดังกล่าว น่าจะต้องออกนอกกรอบของเงื่อนไข ตามมาตรา ๕๖ กล่าวคือ ควรให้ดุลพินิจศาลในการสั่งคุมความประพฤติได้เลย โดยไม่ต้องพิพากษาให้จำคุกเสียก่อน อันจะทำให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้กว้างขึ้นและอย่างเหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละรายที่มีความหลากหลายไม่เหมือนกัน

๓. เกี่ยวกับการใช้มาตรการทางเลือกแทนการจำคุกโดยวิธีบ้านกึ่งวิถี (Halfway House) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้นำมาใช้สำหรับผู้กระทำผิดซึ่งพ้นโทษ หรือกำลังจะพ้นโทษ โดยมีลักษณะเป็นบ้านพักหรือศูนย์พักพิงสำหรับทดลองใช้ชีวิตก่อนจะกลับเข้าสู่สังคมโดยมีกระบวนการในการสงเคราะห์ฝึกอาชีพและจริยธรรมไปด้วย แต่ในปัจจุบันยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณและมาตรการทางกฎหมายในการที่จะบังคับให้ผู้กระทำผิดที่พ้นโทษหรือใกล้จะพ้นโทษเข้าสู่ระบบดังกล่าวอย่างจริงจัง

๔. การควบคุมด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) คงต้องพิจารณาศึกษาถึงความคุ้มค่าในการนำมาใช้ ซึ่งเห็นว่าการใช้ระบบนี้จำเป็นต้องมีการเชื่อมต่อข้อมูลกับผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจับกุม เช่น ตำรวจ เพราะฉะนั้น หากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขแล้ว

ไม่มีเจ้าหน้าที่ไปจับก็คงมีปัญหาการฝ่าฝืนอยู่เรื่อยๆ ความเชื่อมั่นของสังคมก็จะลดลง ซึ่งถ้าเป็นไปได้การใช้วิธีนี้อาจใช้ประกอบกับ Webcam และไม่โครโฟนซึ่งทำให้สามารถพูดคุยและเห็นภาพระหว่างพูดคุยได้

๕. เรื่องการทำงานบริการสังคม (Community Service) นั้น ขณะนี้ยังอยู่ในกรอบของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ที่ศาลต้องพิพากษาลงโทษจำคุกก่อนแล้วจึงส่งรอกการลงโทษพร้อมกับกำหนดเป็นเงื่อนไขในการคุมความประพฤติ และการที่จะกำหนดเงื่อนไขให้ทำงานบริการสังคมได้ต้องได้รับความยินยอมของผู้กระทำผิดด้วย ดังนั้น ถ้าจะให้การทำงานบริการสังคมเป็นมาตรการลงโทษทางเลือกแทนการจำคุก ควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายกำหนดให้เป็นโทษทางอาญาอย่างหนึ่ง ทั้งนี้จะได้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ซึ่งจะได้ผลดีกว่าที่จะนำไปเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการคุมความประพฤติอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ควรมีการกำหนดจำนวนชั่วโมงในการทำงานให้มากขึ้นด้วย

๖. ในกรณีของนิติบุคคลนั้น ไม่มีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการคุมความประพฤติไว้ ซึ่งปัจจุบันเป็นการคุมความประพฤติโดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ กล่าวคือ เป็นการคุมความประพฤติของกรรมการผู้จัดการ ซึ่งเห็นว่าเป็นการไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์การลงโทษเท่าใดนัก หากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขในการคุมความประพฤติ มาตรการในการจัดการอาจเป็นการเพิกถอนใบอนุญาตหรือยุบเลิกบริษัทไป แต่ไม่ใช้การจำคุก ซึ่งเรื่องนี้ต้องมีการศึกษาวิจัยกันต่อไปในอนาคต

กล่าวโดยสรุป การนำมาตรการลงโทษทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้ นั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดการใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการศึกษาความคุ้มค่าและลักษณะของความผิดที่จะใช้ ตลอดจนจนมาตรการที่ใช้บังคับหากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขควรมีความเด็ดขาดและต้องมีความเชื่อมโยงทุกระบบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นายหน้ธี จิตสว่าง ได้กล่าวถึงมิติใหม่ของงานราชทัณฑ์เกี่ยวกับการจำคุกและกักขังผู้กระทำความผิด พร้อมทั้งได้กล่าวถึงปัญหาที่ยังมีอยู่ในทางปฏิบัติ ดังนี้

ปัจจุบันปัญหาความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำได้บรรเทาไปบ้างแล้ว เนื่องจากนักโทษส่วนใหญ่ขณะนี้ไปอยู่ในระบบของงานคุมความประพฤติหรือระบบบังคับบำบัดรักษาตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้นจึงเป็นภาระหนักของงานคุมประพฤติที่ต้องรับไปบำบัดรักษาและฟื้นฟูต่อไป

ถ้าจะกล่าวถึงมิติใหม่ของงานราชทัณฑ์เกี่ยวกับการจำคุกผู้กระทำความผิดนั้น คิดว่าสิ่งที่เป็มิติใหม่ในปัจจุบันคือ การที่สามารถแยกปฏิบัติแก่ผู้กระทำความผิดประเภทต่าง ๆ ออกจากกันได้ ซึ่งแต่เดิมผู้กระทำความผิดทุกประเภทจะถูกปฏิบัติอย่างเดียวกัน

ในส่วนของ การกักขังนั้น ได้มีมิติใหม่ขึ้นมาเช่นกัน กล่าวคือ ให้มีการกักขังในสถานที่ซึ่งมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน แต่ในทางปฏิบัติยังมีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ในการ

กักขังที่ยังมีไม่เพียงพอเนื่องจากขาดงบประมาณและสถานที่กักขังที่มีอยู่ในปัจจุบันก็มีปัญหาในการจัดส่งตัวเนื่องจากมีระยะทางห่างไกลมาก ซึ่งทางกรมราชทัณฑ์ได้แก้ปัญหาโดยออกกระเบียบกำหนดสถานที่กักขังไว้กับเรือนจำของทุกจังหวัด ส่งผลให้ผู้ที่ถูกกักขังจำเป็นต้องถูกควบคุมตัวไว้ในเรือนจำเหมือนเดิม และถึงแม้จะมีมาตรการยึดทรัพย์สินมาใช้แทนค่าปรับหรือขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับเพื่อหลีกเลี่ยงการกักขังแทนค่าปรับก็ตาม トラบใดที่ยังมีโทษกักขังอยู่ก็ต้องมีการกักขังและต้องมีสถานที่กักขังอยู่ ซึ่งการจะสร้างสถานที่กักขังในทุกจังหวัดนั้นเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณอย่างมาก และส่วนใหญ่ผู้ที่ถูกกักขังจะอยู่ภายในระยะเวลาที่สั้น ซึ่งทำให้บางช่วงเวลาสถานที่กักขังนั้นไม่มีผู้ถูกกักขังเลย ดังนั้นจึงเห็นว่าน่าจะยกเลิกโทษกักขังไปเลย แล้วหาวิธีการอย่างอื่นที่จะบังคับโทษปรับแทน เช่น ใช้วิธีการทางเศรษฐกิจแทนโทษกักขังแทนค่าปรับ

ในเรื่องการควบคุมตัวโดยนำเครื่องอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ นั้น เห็นว่าปัจจุบันเรายังขาดความพร้อมในเรื่องนี้และการนำมาใช้จะใช้เฉพาะพื้นที่หรือทั่วประเทศ ถ้าจะใช้เฉพาะพื้นที่จะเกิดปัญหาความลักลั่นหรือไม่ อันนี้คือปัญหาและต้องใช้งบประมาณอย่างมหาศาล และจะเกิดปัญหาว่าใครจะเป็นคนเสียค่าใช้จ่ายในการใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ ถ้าจะให้ผู้กระทำความผิดเป็นคนจ่ายก็จะเกิดปัญหาว่าผู้กระทำความผิดที่มีฐานะดีจะถูกควบคุมตัวที่บ้าน แต่ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนต้องถูกควบคุมในเรือนจำ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ต้องมีการศึกษากันต่อไป

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วม การสัมมนา

๑. มาตรการลงโทษทางเลือกแทนการจำคุกหรือมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำมีปัญหาการนำมาใช้กับประเทศไทยมาก เพราะประเทศไทยมีระบบกฎหมายที่มุ่งเน้นการลงโทษมากเกินไป และศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจหรือไม่มีเครื่องมือในการลงโทษอย่างอื่นแทนการลงโทษจำคุก ซึ่งแตกต่างจากของต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษที่มีเพียงโทษจำคุกและโทษปรับเท่านั้น แต่เขาจะมีมาตรการอื่น ๆ อีก ๒๓ มาตรการเป็นเครื่องมือให้ศาลที่จะใช้ดุลพินิจเลือกใช้กับผู้กระทำความผิดแต่ละรายเป็นกรณี ๆ ไป

ดังนั้น ควรเปิดช่องโดยการให้อำนาจศาลมากขึ้นในการสั่งคุมความประพฤติไม่ถูกจำกัดด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ที่ให้ศาลรอลงอาญาในคดีที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปีเท่านั้น แต่ต้องมีการคัดกรองผู้กระทำความผิดผ่านกระบวนการสืบเสาะให้ใช้มาตรการลงโทษแทนการจำคุกเฉพาะกับบุคคลที่ไม่ได้กระทำการรุนแรงโดยสันดานหรือกระทำความผิดติดนิสัย ซึ่งในต่างประเทศศาลจะสั่งคุมประพฤติได้เกือบทุกคดี เว้นแต่ต้องโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกิน ๒๕ ปี

๒. โทษปรับโดยการผ่อนชำระค่าปรับนั้น ความจริงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ถ้าไม่สามารถชำระค่าปรับได้ทั้งหมดมีความเห็นว่าสามารถผ่อนชำระได้ แต่เนื่องจากคำพิพากษาคดีอาญาจะมีผลบังคับทันทีนับแต่ได้อ่านคำพิพากษา ถ้าไม่ชำระค่าปรับศาลก็ต้องกักขังทันที ดังนั้น มาตรา ๒๙ จึงมีปัญหาในรายละเอียด เช่น การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับจะใช้ตอนไหน การผ่อนชำระค่าปรับจะทำได้

อย่างไร และจะกักขังแทนค่าปรับได้เมื่อไหร่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการออกเป็นข้อบังคับของประธานศาลฎีกาเพื่อกำหนดขั้นตอนในรายละเอียดดังกล่าว

๓. ไม่เห็นด้วยกับการควบคุมด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงและไม่มีความมั่นใจในระบบการป้องกันข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูล นอกจากนี้ การนำไปใช้อาจเป็นวิธีสวมใส่ที่ข้อมือหรือคอซึ่งเห็นว่าเป็นการประจานผู้กระทำผิดทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ลดลงและขัดต่อรัฐธรรมนูญด้วย

๔. หากมีการนำเครื่องอิเล็กทรอนิกส์มาใช้จริง ควรทดลองใช้กับผู้กระทำผิดที่ไม่ร้ายแรง หรือไม่อันตรายก่อน ถ้านำไปใช้กับผู้กระทำผิดร้ายแรงหรือผู้กระทำผิดที่เป็นอันตรายอาจเกิดกระแสต่อต้านของประชาชนเพราะเกรงว่าสังคมจะไม่มีความปลอดภัย

๕. การแยกผู้กระทำผิดแต่ละประเภทเพื่อนำมาสู่มาตรการต่าง ๆ นั้นมีหลักเกณฑ์ในการแยกประเภทอย่างไร ถ้าจะถือหลักเกณฑ์การแบ่งแยกตามฐานความผิดที่กฎหมายกำหนด เช่น ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์นั้นเห็นว่ายังไม่มีความเพียงพอ

๖. กรณีผู้กระทำผิดเป็นนิติบุคคลนั้น เห็นว่าการปรับนิติบุคคลนั้นต้องปรับผู้บริหารของนิติบุคคลนั้นด้วย และถ้าไม่เสียค่าปรับต้องมีการกักขังแทนค่าปรับแก่ผู้บริหารนั้นด้วย ซึ่งจะเป็นมาตรการหนึ่งที่ทำให้กฎหมายศักดิ์สิทธิ์และบังคับได้จริง แต่ถ้าจะใช้วิธีลงโทษนิติบุคคลที่ไม่ยอมเสียค่าปรับโดยการเพิกถอนใบอนุญาตหรือยุบเลิกบริษัทนั้นไม่เห็นด้วยเพราะจากประสบการณ์ถ้ามีการเพิกถอนใบอนุญาตหรือนิติบุคคลแล้ว นิติบุคคลนั้นก็อาจจัดตั้งขึ้นใหม่ได้อีกเหมือนเดิม

“กฎหมายทั้งหลายในลักษณะที่เป็นทั่วไปคือ
ความสัมพันธ์ที่จำเป็นจะต้องเป็นเช่นนั้นอันเกิดขึ้นจาก
เหตุผลของเรื่อง เพราะฉะนั้นมนุษย์ก็มีกฎหมายของมนุษย์
พระเจ้าก็มีกฎหมายของพระเจ้า สัตว์ก็มีกฎหมายของสัตว์”

Montesquieu

(ค.ศ. ๑๖๘๙ – ๑๗๕๕)

ที่มา : สมยศ เชื้อไทย,นิติปรัชญาเบื้องต้น, ๒๕๔๘.

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในประเทศฝรั่งเศส

โดย นายปราโมช โศภิตจรรยา

ในประเทศฝรั่งเศส การออกเสียงเลือกตั้งถือเป็นสิทธิ ไม่ใช่หน้าที่เช่นอย่างของประเทศไทย และในอีกหลายประเทศในยุโรป เช่น ประเทศเบลเยียม และลักเซมเบิร์ก ดังนั้น การไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันควรก็จะไม่ถูกลงโทษโดยการปรับ ดังเช่นที่ใช้เป็นมาตรการลงโทษในบางประเทศ หรือเสียสิทธิ (ในทางการเมือง) บางประการในกรณีของประเทศไทย แต่ก่อนที่จะไปเลือกตั้งได้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ล่วงหน้าเสียก่อน และการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ในการเลือกตั้งที่ออกมาก่อนหน้านี้

หลักเกณฑ์และกลไกการดำเนินการเลือกตั้งในแต่ละระดับอาจจะมีรายละเอียดเฉพาะที่แตกต่างกัน ในบทความนี้จะขอล่าถึงเฉพาะแต่หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเลือกตั้งเฉพาะในส่วนที่เป็นหลักการที่ใช้ร่วมกันในการเลือกตั้งโดยทั่วไปเพียงบางประเด็นหลักที่น่าสนใจ นอกจากนี้ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ยังได้วางหลักความเท่าเทียมกันในการเลือกตั้ง และสมัครรับเลือกตั้งระหว่างหญิงชาย จึงมีการกำหนดสัดส่วนผู้แทนของแต่ละเพศไว้ไม่ให้เพศใดเพศหนึ่งมีจำนวนเกินกว่าร้อยละ ๗๕ แต่เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีรายละเอียดที่จะต้องกล่าวถึงเป็นจำนวนมากจึงจะขอแยกกล่าวถึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหากในภายหน้า

๑. เงื่อนไขการเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

บุคคลซึ่งจะเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้นั้น จะต้องมียุคคุณสมบัติดังต่อไปนี้

มีอายุเต็มสิบแปดปีขึ้นไป

เป็นชาวฝรั่งเศส

ได้รับสิทธิพลเรือน และสิทธิทางการเมือง โดยจะต้องไม่เป็นผู้ใช้

ความสามารถ

^๑ อัยการจังหวัดประจำกรม สำนักงานอัยการสูงสุด ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการรองอัยการสูงสุด (นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์).

ลงทะเบียนในรายชื่อผู้เลือกตั้ง โดยจะต้องไปขอขึ้นทะเบียนรายชื่อผู้เลือกตั้ง ณ ที่ทำการชุมชน^๒ (commune) ก่อนวันที่ ๓๑ ธันวาคม และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารชุมชน (maire) ที่จะต้องแจ้งให้บุคคลที่มีอายุครบ ๑๘ ปีทราบถึงสิทธินี้

๒. วิธีการเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนไว้แล้วจะได้รับบัตรเลือกตั้งซึ่งจะต้อนนำไปใช้แสดงที่หน่วยออกเสียงเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถที่จะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นไปออกเสียงลงคะแนนในวันเลือกตั้งแทนตนได้ หากไม่สามารถไปเลือกตั้งเองด้วยตนเองได้ เนื่องจากมีเหตุจำเป็นทางอาชีพ หรือเหตุอื่น ๆ เป็นต้นว่า เป็นชาวประมงต้องออกเรือ ไปราชการทหาร อยู่อาศัยในต่างประเทศ เจ็บป่วย อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์ อยู่ระหว่างเดินทางไปพักผ่อนต่างถิ่น โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องไปแสดงความจำนงต่อศาล หรือหัวหน้าสถานีตำรวจ และต่อกงสุลในกรณีอยู่ในต่างประเทศว่าประสงค์จะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นไปออกเสียงเลือกตั้งแทนตน

แต่ก่อนนั้น กฎหมายเคยให้สิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถออกเสียงลงคะแนนทางไปรษณีย์ได้ แต่เนื่องจากเกิดปัญหาการโกงการเลือกตั้ง จึงได้ยกเลิกวิธีนี้ไปในปี ค.ศ. ๑๙๗๕

การเลือกตั้งให้กระทำในท้องที่แต่ละชุมชน

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งวัน

การจัดการเลือกตั้งให้กระทำในวันอาทิตย์

ห้ามพกพาอาวุธทุกชนิดเข้าไปในหน่วยเลือกตั้ง

ที่ทำการหน่วยเลือกตั้ง และวิธีการออกเสียงลงคะแนนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงได้ ไม่ว่าจะพิการในรูปแบบใด โดยเฉพาะทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ หรือทางจิต ทั้งนี้ตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎหมายลำดับรอง

กล่องใส่บัตรเลือกตั้งต้องโปร่งใส เปิดได้ทางเดียว และมีแม่กุญแจปิดล็อก ๒ ตัว โดยลูกกุญแจเก็บไว้ที่ประธานหน่วยเลือกตั้ง ๑ ดอก และผู้ช่วยประธานหน่วยเลือกตั้งอีก ๑ ดอก โดยการจับฉลากระหว่างผู้ช่วยประธานหน่วยเลือกตั้งว่าจะเก็บไว้ที่ผู้ช่วยคนใด

^๒ Commune เป็นหน่วยการปกครองที่เล็กที่สุดของประเทศฝรั่งเศสในการปกครองในท้องถิ่น เป็นชุมชนคล้าย ๆ หมู่บ้านของประเทศไทย มีคณะกรรมการชุมชนที่มาจากการเลือกตั้งของชุมชนนั้นเป็นฝ่ายอำนาจการ และมีผู้บริหารชุมชน (maire) ที่มาจากการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการชุมชนเป็นฝ่ายบริหารงาน มีบทบาทหน้าที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ จัดการด้านทะเบียนราษฎร (แจ้งการเกิด ตาย ฯลฯ) การให้บริการทางสังคมและทางการแพทย์ต่าง ๆ การจัดการในชุมชน การเลือกตั้ง การศึกษา วัฒนธรรม การจัดงาน การกีฬา ตลอดจนด้านข้อมูลข่าวสารของทางการ กล่าวโดยสรุปง่าย ๆ ก็คือว่า หากคนในชุมชนต้องการติดต่อกับทางการก็เพียงแค่เดินทางมาที่ที่ทำการชุมชน.

หน่วยเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนมากกว่า ๓ พันคน อาจใช้เครื่องลงคะแนนเสียงได้

การเลือกตั้งมีหลายระดับทั้งระดับชาติ และท้องถิ่น การเลือกตั้งโดยทั่วไปอยู่ในความรับผิดชอบอำนาจการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงภายใน (คล้ายกระทรวงมหาดไทยของประเทศไทย)

๓. กฎเกณฑ์การออกเสียงเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๘ มาตรา ๓ บัญญัติไว้ใจความว่า

“...การออกเสียงเลือกตั้งอาจจะกระทำโดยตรง หรือโดยอ้อมก็ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่การเลือกตั้งจะต้องเป็นการทั่วไป เท่าเทียมกัน และลับ (universel, égal et secret) ...”

กฎหมายเลือกตั้ง มาตรา ๕๙ ส่วนรัฐบัญญัติ บัญญัติไว้ใจความว่า

“...การออกเสียงลงคะแนนในการเลือกตั้งจะต้องกระทำโดยลับ...”

คำว่า “เป็นการทั่วไป” หมายความว่า จะต้องจัดขึ้นทั่วไปในพื้นที่ที่เป็นเขตเลือกตั้ง และเมื่อเป็นการเลือกตั้งโดยตรง การเลือกตั้งผู้แทนนั้น ๆ จะต้องกระทำโดยพลเมืองผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทุกคนโดยตรง เช่น การเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน (conseillers municipaux) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งประธานาธิบดี และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนยุโรป แต่ถ้าเป็นการเลือกตั้งโดยอ้อมผู้แทนที่ได้รับเลือกจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะกลายเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เลือกตั้งบุคคลอื่นมาเป็นผู้แทนอีกทอดหนึ่ง เช่น คณะกรรมการชุมชน ซึ่งได้รับเลือกจากพลเมืองในชุมชนจะเป็นผู้เลือกบุคคลที่จะทำหน้าที่ผู้บริหารชุมชน (maire) หรือในการเลือกตั้งวุฒิสมาชิกซึ่งมิได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงโดยประชาชน

คำว่า “เท่าเทียมกัน” หมายความว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงโดยเสมอภาคกัน ดังนั้น ผู้มีสิทธิออกเสียงคนหนึ่ง ๆ จะมีชื่อในหน่วยเลือกตั้งเกินกว่า ๑ หน่วยในเวลาเดียวกันไม่ได้ และแม้จะเป็นผู้พิการหากไม่ได้เป็นบุคคลไร้ความสามารถตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว ย่อมมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง และถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเตรียมสถานที่ วิธีการ ตลอดจนอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงในการใช้สิทธิการเลือกตั้งได้โดยง่ายด้วย

คำว่า “ลับ” หมายความว่า โดยไม่เปิดเผย ซึ่งไม่ได้หมายความเฉพาะแต่เพียงว่าการเปิดเผยต่อสาธารณะ แต่รวมถึง การติดต่อสื่อสารทุกรูปแบบ แม้กระทั่งหยิบยก หรือกล่าวอ้างถึงเป็นการส่วนตัว การลงคะแนนเสียง จึงเป็นการต้องห้ามมิให้บุคคลใด ๆ ล่วงรู้ เพื่อป้องกันความปลอดภัยของความลับในการออกเสียงลงคะแนน (confidentialité de vote) กฎหมายเลือกตั้งจึงกำหนดวิธีปฏิบัติ ไว้ว่า

บัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วจะต้องบรรจุไว้ในซองจดหมาย ก่อนที่จะหย่อนลงในกล่องรับบัตรเลือกตั้ง

การออกเสียงลงคะแนนจะต้องกระทำในคูหาเลือกตั้งที่จัดเตรียมไว้ให้ เพียงพอแก่จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามบัญชี ในอัตราส่วน ๑ คูหาเลือกตั้ง ต่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามบัญชีไม่เกิน ๓๐๐ คน โดยจะต้องมีหลักประกัน เรื่องความลับในการลงคะแนนของผู้เลือกตั้ง ให้ผู้เลือกตั้งสามารถใช้สิทธิในการออกเสียงลงคะแนนได้อย่างเป็นอิสระในการเลือกผู้แทนของตน หรือในอีกนัยหนึ่งในการเลือกผู้ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของผู้เลือกตั้ง โดยปราศจากความกังวลใด ๆ อันเป็นที่มาของการกำหนดให้การออกเสียงลงคะแนนต้องกระทำโดยลับดังกล่าว ดังนั้น กำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดคูหาเลือกตั้ง จึงได้กำหนดให้คูหาเลือกตั้งต้องมีผ้า màn สั้น ๆ ปิดเพียงพอที่จะสงวนไว้ซึ่งความลับในการลงคะแนน ในหน่วยเลือกตั้งของประเทศฝรั่งเศส จึงจะพบว่าในแต่ละคูหาเลือกตั้งจะติดตั้งผ้า màn ยาวลงมาพอมองเห็นเพียงส่วนเท้าของผู้ลงคะแนนเสียงที่อยู่ในคูหาได้เท่านั้น เมื่อผู้ออกเสียงลงคะแนนออกเสียงลงคะแนนเสร็จสิ้นและบรรจุบัตรเลือกตั้งลงในซองเสร็จสิ้นแล้ว จึงจะเปิดม่านเดินออกจากคูหาเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้งคนต่อไปจึงจะสามารถเข้าไปในคูหาเลือกตั้งช่องนั้นต่อไปได้ ศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยว่าการจัดการเลือกตั้งไม่ชอบเนื่องจากไม่มีการจัดคูหาเลือกตั้งไว้ให้ผู้เลือกตั้ง^๓

หลักการตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓ นี้ สอดคล้องกับมาตรา ๖ ของประกาศสิทธิมนุษยชนฝรั่งเศส ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ค.ศ. ๑๗๘๙ โดยสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องปกป้องเสรีภาพในการเลือกของผู้เลือกตั้ง ความเป็นอิสระของผู้รับเลือกตั้ง และความเป็นอิสระของศาลต่อความเสี่ยงต่าง ๆ ในการผสมปนเปกัน หรือในการขัดแย้งกันซึ่งผลประโยชน์ และยังสอดคล้องกับมาตรา ๓ ของ โปรโตคอล ฉบับที่ ๑ ของปฏิญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๒ เรื่องเสรีภาพในการเลือกตั้งโดยอิสระ โดยประเทศสมาชิกผูกพันที่จะจัดให้มีการเลือกตั้งที่เป็นอิสระ ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยการออกเสียงจะต้องกระทำโดยลับ และโดยมีเงื่อนไขที่จะประกันความเป็นอิสระในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของประชาชนที่จะเลือกองค์กรทางดำเนินนิติบัญญัติ

๔. ผลของการละเมิดกฎหมายที่การออกเสียงเลือกตั้ง

การกระทำผิดต่อกฎหมายเลือกตั้งมีโทษทางอาญาทั้งโทษปรับ และโทษจำคุก นอกจากนี้ การจัดการเลือกตั้ง และการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกฟ้องเพิกถอนได้

^๓ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๘

กฎเกณฑ์การเลือกตั้งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มีผลเท่ากับเป็นหลักการที่รองรับโดยรัฐธรรมนูญ ดังนั้น กฎหมาย กฎหมายลำดับรอง หรือการกระทำใด ๆ จะละเมิดกฎเกณฑ์ หรือหลักการดังกล่าวมิได้

ศาลรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส เป็นฝ่ายพิจารณาคดีที่มีการฟ้องร้องว่าการดำเนินการเลือกตั้งประธานาธิบดีไม่ถูกต้อง การร้องขอรายงานการเลือกตั้งประธานาธิบดี การคัดค้านผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการคัดค้านกระบวนการออกเสียงลงประชามติ หรือกล่าวรวม ๆ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญ ควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้งในระดับชาติเป็นหลัก^๔

ส่วนการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับเลือกตั้งโดยทั่วไปทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนยุโรปนั้น เป็นอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของศาลปกครองที่จะพิจารณาชี้ขาดว่าการเลือกตั้งนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อย่างไร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกเหนือจากที่ยกเว้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ ล้วนเป็นอำนาจชี้ขาดโดยทั่วไปของศาลปกครอง เนื่องจากการจัดการเลือกตั้งกระทำโดยหน่วยงานทางปกครอง และมาตรการทั้งหลายที่กระทำโดยหน่วยงานทางปกครองดังกล่าว ถือเป็นกระทำในทางปกครอง^๕

การฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้เพิกถอนการเลือกตั้งสามารถทำได้ง่ายกว่าการยื่นเรื่องในกรณีอื่น ๆ อย่างไรก็ดี บุคคลที่จะยื่นฟ้องได้จะต้องเป็นบุคคลที่

^๔ แรกทีเดียวก่อนมีการตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นมานั้น ในตอนต้นของสาธารณรัฐที่ ๕ การคัดค้านการเลือกตั้งจะตัดสินชี้ขาดโดยตุลาการรัฐธรรมนูญชั่วคราวซึ่งได้ตีความเคร่งครัดในเรื่องเขตอำนาจในการพิจารณาชี้ขาดการเลือกตั้ง และศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ยึดถือปฏิบัติต่อมา แต่ต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญก็ได้เริ่มเปลี่ยนแนวการวินิจฉัยที่ละน้อยโดยตีความเขตอำนาจของตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าเสี่ยงต่อการที่จะขัดแย้งกันกับอำนาจของศาลปกครอง โดยศาลรัฐธรรมนูญในฐานะที่มีอำนาจตัดสินเรื่องเขตอำนาจระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ จึงมีอำนาจที่จะตัดสินเรื่องเขตอำนาจของตนเองซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งตามรัฐธรรมนูญด้วย นอกจากนี้ คำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญผูกพันต่อองค์กรอื่น ๆ ของรัฐ และการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรใด ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยเป็นเหตุในการที่จะตีความบทบัญญัติกฎหมายอย่างกว้างหรือแคบเพื่อกำหนดเขตอำนาจของตนเอง ในหลายกรณีศาลรัฐธรรมนูญเองปฏิเสธที่จะชี้ขาดคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยให้เหตุผลว่าไม่มีเขตอำนาจโดยปราศจากบทบัญญัติกฎหมายที่แจ้งชัด เช่น การปฏิเสธที่จะให้คำปรึกษาแก่ประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าการยื่นขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจถูกต้องที่จะรับไว้ดำเนินการหรือไม่ และการปฏิเสธที่จะชี้ขาดว่ากฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งประธานาธิบดีที่ผ่านการลงประชามติแล้วชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ (ดูคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญลงวันที่ ๑๔ กันยายน ค.ศ. ๑๙๖๑ และ ๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๖๒ ตามลำดับ) ตลอดจนการปฏิเสธที่จะรับพิจารณาในกรณีการตัดสินใจประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร (คำตัดสินลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๙๑) แต่รับพิจารณารัฐธรรมนูญให้มีการเลือกตั้ง.

^๕ อย่างไรก็ดี ศาลปกครองเองก็ปฏิเสธที่จะชี้ขาดคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งในบางกรณี เช่น คดีเกี่ยวกับการลงทะเบียนผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือกรณีการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการปฏิเสธไม่ลงทะเบียนผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด วันที่ ๙ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐ และ ๒๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๒).

ลงทะเบียนไว้ที่หน่วยเลือกตั้ง หรือมิฉะนั้น ต้องเป็นผู้รับสมัครเลือกตั้ง โดยจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการยื่นฟ้องคดีด้วย เป็นต้นว่า แบบฟอร์ม ระยะเวลา วิธีการยื่นฟ้อง ตลอดจนการบรรยายคำฟ้อง หากปฏิบัติไม่ถูกต้องอย่างมากศาลอาจจะไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

คำพิพากษาในกรณีการฟ้องขอให้เพิกถอนการเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลปกครองจะสั่งเพิกถอนการเลือกตั้งก็โดยอาศัยหลักการว่าด้วยอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่มีนัยสำคัญ (Principe de l'influence déterminante) กล่าวคือว่า ข้อเท็จจริงตามที่ยกขึ้นฟ้องร้องนั้น มีอิทธิพลเพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงผลของการเลือกตั้งให้ถึงกับต้องเสียไป โดยศาลจะต้องประเมินดูถึงอิทธิพลดังกล่าวอย่างชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยพิจารณาจากคำฟ้อง ความร้ายแรงและจำนวนของความไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ได้กระทำลง ผลกระทบในทางการเมืองที่มีต่อคู่แข่งหลัก การประพฤติปฏิบัติอยู่ในกฎหมาย ความเป็นไปได้ทั้งหลายที่จะตอบโต้ต่อกรณีที่ได้ฟ้องร้อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง จำนวนเสียงที่แยกต่างหากจากคู่แข่งหลัก เป็นต้น

ข้อเท็จจริงพิเศษเพียงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งส่งอิทธิพลต่อผู้เลือกตั้งเพียงบางคน ไม่ถือเป็นสาเหตุที่จะเพิกถอนการเลือกตั้ง ในทางตรงกันข้าม ข้อเท็จจริงซึ่งส่งผลถึงความร้ายแรงของความไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือความไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ได้กระทำลงเป็นจำนวนมาก ศาลถือเป็นกรณีร้ายแรงที่มีนัยสำคัญที่จะทำการเพิกถอนการเลือกตั้ง^๖ หรือการส่งผลกระทบต่อคู่แข่งทางการเมืองทางซีกฝ่ายซ้ายด้วยกัน อาจมีน้ำหนักน้อยกว่าผลกระทบทางการเมืองระหว่างฝ่ายซ้าย กับฝ่ายขวา^๗ หรือข้อเท็จจริงที่ส่งผลกระทบต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยทั่วไปอาจมีน้ำหนักมากกว่าผลกระทบต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงรายเดียวที่ยื่นฟ้องคดี^๘ หรือการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถที่จะตอบโต้คู่แข่งชั้นได้อย่างเท่าเทียมกันอาจจะมีความร้ายแรงน้อยกว่าการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่สามารถโต้ตอบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวันเลือกตั้ง^๙ แต่ในหลายกรณีที่ศาลยกคำขอให้ยกเลิกผลการเลือกตั้งโดยเหตุผลว่า จำนวนคะแนนเสียงที่นำมาเป็นเหตุฟ้องขอให้ยกเลิกผลการเลือกตั้งนั้น แตกต่างจากจำนวนคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งอื่นๆ ได้รับอย่างมาก แต่ถ้าวินิจฉัยกันโอกาสที่จะยกเลิกผลการเลือกตั้งย่อมมีสูงขึ้น

^๖ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๖๓.

^๗ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๗๓.

^๘ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๘ และ ๑๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๖๘.

^๙ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๗ และ ๘ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๓.

๕. สรุป

รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสได้บัญญัติถึงกฎเกณฑ์การออกเสียงเลือกตั้งที่จะต้องกระทำโดยลับไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญของไทย ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญที่ได้รับการยอมรับในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ กฎเกณฑ์การเลือกตั้งได้กำหนดรายละเอียดทางปฏิบัติหลัก ๆ ไว้โดยกฎหมาย ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถทราบได้ล่วงหน้าเป็นการทั่วไป อีกทั้งยังกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเตรียมสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการในการออกเสียงลงคะแนน เพื่อประกันความเท่าเทียมกันในสิทธิการออกเสียงลงคะแนนของพลเมืองทุกคน โดยศาลเข้ามาควบคุมดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการในรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งดังกล่าว ทั้งบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนของกฎเกณฑ์ และในการดำเนินการเลือกตั้ง แม้ว่าจะประสบปัญหาเรื่องเขตอำนาจระหว่างศาลอยู่บ้าง แต่สุดท้ายศาลได้ใช้เทคนิคในการตีความกฎหมายเพื่อเข้ามามีอำนาจในการควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อปกป้องหลักการตามรัฐธรรมนูญให้ได้รับการเคารพโดยการนำมาใช้บังคับในทางปฏิบัติอย่างแท้จริงอันเป็นประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการเลือกตั้งซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

บรรณานุกรม

- ✦ B. de Gunten, A. Martin et M. Niogret. Les institutions de la France. Nathan, 2000.
- ✦ Charles Debbasch. Constitution Ve République. Dalloz, 2005.
- ✦ Code électoral en vigueur (Partie législative et Partie réglementaire). Legifrance.
ค้นหาได้ใน www.legifrance.gouv.fr.
- ✦ Dominique Rousseau. Droit du contentieux constitutionnel. Montchrestien,
6e édition, 2001.
- ✦ Emmanuel Aubin. Le cri de la gargouille. Petites Affiches N°135, 08 juillet 2002,
p. 12.
- ✦ Gérard Cornu. Vocabulaire juridique. Quadrige / Presses Universitaires de France,
2001.
- ✦ L. Favoreu et L. Philip. Les grandes décisions du Conseil constitutionnel, Dalloz,
11e édition, 2001.
- ✦ Philippe Auge. Les conséquences de la diffusion d'un message télévisé en faveur
d'un candidat la jour du scrutin, Petites Affiches N°3, 5 janvier 1999, p. 19.

“ความยุติธรรม คือ เจตจำนงอันแน่วแน่ตลอดกาล
ที่จะให้แก่ทุกคนตามส่วนที่เขาควรจะได้”
(Justice is the constant and perpetual wish
to render everyone his due.)

“The Institute of Justinian”

Justinian Code

ที่มา : ชานินทร์ กรัยวิเชียร, กฎหมายกับความยุติธรรม, ๒๕๔๖.

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ปัญหาการดำเนินคดี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓

โดย นายมนตรี สิงหะ

ในรัฐธรรมนูญได้ให้สิทธิประชาชนต่อต้านการกระทำใดๆที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ โดยสันติวิธี^๑ และยังสามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยกำหนดให้บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้^๒

สำหรับการจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวผู้รู้เห็นการกระทำของบุคคลหรือพรรคการเมืองที่กระทำการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ ย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้บุคคลหรือพรรคการเมืองที่กระทำการดังกล่าวเลิกการกระทำได้ โดยไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว^๓ แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกการกระทำดังกล่าวแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้^๔

การที่รัฐธรรมนูญได้จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะวินิจฉัยสั่งการให้บุคคลหรือพรรคการเมืองที่กระทำการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่งเลิกการกระทำดังกล่าวและให้มีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้นั้นเป็นการใช้อำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญเข้าไปจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญเองก็ยังคงรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่

^๑ อัยการประจำกรม สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕.

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง.

^๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสอง.

^๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสาม.

โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ และกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง โดยต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย^๖

การที่ต้องมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ โดยในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเองไม่อาจที่จะเข้าไปจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ เนื่องจากต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๙ จึงทำให้แม้มีการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ ได้ แต่ก็ไม่อาจเข้าไปจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนด

แม้ในรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ และศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย^๗ ได้ ก็ตาม แต่วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งต้องกระทำโดยมติเอกฉันท์ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีหลักประกันพื้นฐานเรื่องการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย การให้โอกาสคู่กรณีแสดงความเห็นของตนก่อนการวินิจฉัยคดี การให้สิทธิคู่กรณีขอตรวจดูเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตน การเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และการให้เหตุผลประกอบคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญด้วย^๘ จึงทำให้ไม่อาจมีการบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความของศาลรัฐธรรมนูญได้แต่ต้องทำเป็นข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ดี ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๙ ได้กำหนดให้การจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งจะสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเยอรมันที่กำหนดให้ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะกระทำ

^๖ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง.

^๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๕

^๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๕

ก็แต่โดยบทบัญญัติของกฎหมาย^๙ จึงทำให้หากมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แล้วก็ต้องอาศัยโดยอำนาจของกฎหมาย

สำหรับในบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ นี้ เป็นการนำหลักการของรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (THE BASIC LAW OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY) มาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (THE BASIC LAW OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY) มาตรา ๑๘ ได้บัญญัติว่า บุคคลผู้ใดที่ใช้อย่างเกินขอบเขตในการแสดงความคิดเห็นโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการพิมพ์ (มาตรา ๕ วรรคสอง) เสรีภาพในการสอน (มาตรา ๕ วรรคสาม) เสรีภาพในการชุมนุม (มาตรา ๘) เสรีในการรวมกันเป็นสมาคม (มาตรา ๙) ความลับของจดหมายและไปรษณีย์และโทรเลข (มาตรา ๑๐) สิทธิในทรัพย์สิน (มาตรา ๑๔) หรือสิทธิในการลี้ภัย (มาตรา ๑๖ วรรคสอง) เพื่อที่จะโจมตีประชาธิปไตยเสรีแล้วจะต้องถูกรอนสิทธิและเสรีภาพทั้งหมด การรอนสิทธิเสรีภาพและขอบเขตของการรอนให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐ และในมาตรา ๒๑ ได้บัญญัติว่าพรรคการเมืองมีส่วนในการก่อตัวของเจตนารมณ์ทางการเมืองของปวงชน การตั้งพรรคการเมืองย่อมกระทำได้โดยเสรี องค์การของพรรคต้องสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย พรรคต้องเปิดเผยแหล่งที่มาของเงินของพรรคให้ประชาชนทราบ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลทางทางวัตถุประสงค์หรือความประพฤติของสมาชิกพรรคก็ตาม พรรคการเมืองที่มุ่งขัดขวางหรือทำลายระบอบประชาธิปไตยเสรี หรือเป็นภัยต่อการดำรงคงอยู่ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นพรรคการเมืองที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาปัญหาการขัดต่อรัฐธรรมนูญรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้บัญญัติไว้ในกฎหมายสหพันธ์^{๑๐} และในมาตรา ๒๐ (๔)^{๑๑} ได้บัญญัติว่าประชาชนเยอรมันทุกคนจะต้องมีสิทธิที่จะขัดขึ้นต่อส่วนบุคคลใดหรือคณะบุคคลใดที่แสวงหาเส้นทางที่จะทำลายระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญนี้เมื่อวิธีการแก้ไขอื่นใดเป็นไปได้แล้ว^{๑๒} อันเป็นกลไกที่จะป้องกันรัฐบาลประชาธิปไตยมิให้กลายเป็นผู้เผด็จการเสียเองเพราะเหตุที่มีอำนาจมากจนประชาชนควบคุมไม่ได้ หรือใช้เครื่องมือของรัฐมายึดอำนาจเสียเอง และกลไกมิให้ถูกปฏิวัติ

^๙ สภาวิจัยแห่งชาติ รัฐธรรมนูญนานาชาติ รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (THE BASIC LAW OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY) สภาวิจัยแห่งชาติจัดแปลและจัดพิมพ์ : สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ : ๒๕๑๖ : ๕๒.

^{๑๐} สภาวิจัยแห่งชาติ รัฐธรรมนูญนานาชาติ รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (THE BASIC LAW OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY) สภาวิจัยแห่งชาติจัดแปลและจัดพิมพ์ : สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ : ๒๕๑๖ : ๕๑-๕๓.

^{๑๑} อมร รัชศาสตร์และคณะ, ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : ๒๕๗.

รัฐประหารโดยกองกำลังทหารหรือโดยขบวนการที่หวังทำลายลัทธิประชาธิปไตย เช่น ขบวนการคอมมิวนิสต์ หรือพวกนิยมลัทธินาซี (ชาติขวาจัด)^{๑๖} โดยกำหนดให้องค์กรที่มีสิทธิเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้แก่ สมาชิกแพนราษฎรแห่งรัฐ สมาชิกที่ปรึกษาแห่งสหพันธ์หรือรัฐบาลแห่งสหพันธ์^{๑๗} เป็นผู้ที่มิอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยได้

ถึงแม้ว่าในรัฐธรรมนูญเยอรมันจะกำหนดหลักการที่เกี่ยวกับกลไกในการป้องกันการล้มล้างรัฐธรรมนูญไว้ก็ตามแต่เยอรมันกลับไม่ได้กำหนดให้วิธีพิจารณาต้องทำเป็นข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด โดยในเยอรมันได้กำหนดวิธีพิจารณาไว้ในรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (Federal Constitutional Court Act) จึงทำให้ในประเทศเยอรมันจะไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวแต่อย่างใด

การที่บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้บุคคลจะใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้ จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าถึงแม้บุคคลใดจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมือง (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗) เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ (มาตรา ๔๔) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น (มาตรา ๓๙) และสิทธิเสรีภาพอื่น ๆ อีก หากได้มีการกระทำเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บุคคลหรือพรรคการเมืองจะใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวไม่ได้ เช่น การใช้สิทธิตั้งพรรคการเมืองหากพรรคการเมืองดังกล่าวได้มีวัตถุประสงค์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญนี้เป็นระบอบการปกครองแบบประธานาธิบดีไม่ได้ หรือเป็นการได้มาซึ่งอำนาจการปกครองโดยวิธีอื่นที่มิได้เป็นไปตามวิถีทางตามรัฐธรรมนูญก็ไม่ได้เช่นกัน

อย่างไรก็ดี บทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าการกระทำใดเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือการกระทำใดเป็นการได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้กำหนดว่าการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่

^{๑๖} อมร รัชศาสตร์และคณะ, ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : ๒๕๗.

^{๑๗} วรเจตน์ ภาคีรัตน์, วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ : ศึกษาเปรียบเทียบกรณีของรัฐธรรมนูญต่างประเทศกับศาลรัฐธรรมนูญไทย, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๔๖, หน้า ๑๔๔.

รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ (มาตรา ๒๙) ดังนั้น จึงควรที่จะต้องกำหนดไว้ ให้ชัดเจนในกฎหมาย ประกอบกับ การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลหรือพรรคการเมืองจะต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติในกฎหมายแต่ใน รัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๖๓ มิได้กำหนดไว้ว่าหากศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งห้ามมิให้ ประชาชนกระทำการใดแล้ว หากประชาชนไม่ยอมทำตามคำสั่งศาลแล้วจะมีบทบังคับ อย่างไร ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการจำกัดสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนต้องทำโดยกฎหมาย ดังนั้น จึงควรหรือไม่ที่จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมา บังคับใช้ในกรณีดังกล่าวเพื่อมิให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวหาเป็นพรรคการเมืองซึ่งศาลรัฐธรรมนูญ อาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้นั้น จะต้องมีการกำหนดดุลพินิจของ ศาลรัฐธรรมนูญที่จะใช้ดุลพินิจในการยุบพรรคการเมืองหรือควรที่จะปล่อยให้ ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจโดยอิสระโดยไม่ต้องมีการกำหนดเป็นกฎหมายในการควบคุม ดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบกับในกรณีนี้ยังได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ โดยบัญญัติว่า เมื่อพรรคการเมืองกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง (๑) กระทำการ ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม รัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมีได้เป็นไป ตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

สำหรับกระบวนการในการยื่นให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงนั้น รัฐธรรมนูญมิได้กำหนดไว้ว่าต้องทำอย่างไร ดังนั้น จึงควรที่จะต้องมีการกำหนดไว้ให้ ชัดเจนว่าในการเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดนั้นจะต้องทำอย่างไร โดยผู้เสนอเรื่องจะต้อง เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดเท่านั้น หรือให้อัยการสูงสุดมอบหมายให้หน่วยงานใดเป็นผู้รับ เรื่องจากประชาชน และเมื่อได้รับเรื่องแล้วอัยการสูงสุดจะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง อย่างไร โดยอัยการสูงสุดจะมอบหมายให้บุคคลใดเข้าตรวจสอบหรือจะต้องเข้าตรวจสอบ เองเท่านั้นกรณีไม่มีการกำหนดไว้โดยชัดเจนว่าจะต้องมีการดำเนินการอย่างไร โดยเฉพาะในการรวบรวมพยานหลักฐานนั้นหากต้องมีการค้นและยึดวัตถุหรือเอกสารใด ไว้เป็นพยานหลักฐานจะต้องการดำเนินการอย่างไร โดยในเยอรมันจะไม่มีปัญหาในการ สืบหาพยานหลักฐานดังกล่าวแต่อย่างใดเพราะศาลรัฐธรรมนูญเยอรมันจะใช้ระบบไต่สวน เป็นหลักในการดำเนินคดีโดยกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีภาระหน้าที่ที่จะค้นหาให้ได้มา ซึ่งความจริงที่จำเป็นสำหรับการวินิจฉัยคดีโดยไม่ถูกผูกพันจากคำร้องหรือการสืบพยาน ของผู้มีส่วนร่วมในคดี การวินิจฉัยของศาลนั้นจะต้องเกิดจากพื้นฐานการประเมินคำร้อง

และข้อเท็จจริงอื่น ๆ โดยอิสระ^{๑๔} และในการสืบพยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม^{๑๕} โดยในระบบกฎหมายเยอรมันศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการเรียกพยานเอกสาร พยานบุคคล มาสืบได้เองโดยไม่ผูกพันอยู่กับพยานหลักฐานที่ผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง^{๑๖} จึงทำให้การค้นหาพยานหลักฐานของศาลรัฐธรรมนูญเยอรมันไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการค้นหาพยานหลักฐาน แต่ศาลรัฐธรรมนูญไทยได้กำหนดไว้ในข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าศาลอาจสืบพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จำเป็นโดยพยานที่มาศาลต้องเบิกความด้วยวาจา และห้ามมิให้พยานอ่านข้อความที่เขียนมา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล ซึ่งกรณีที่พยานไม่มาศาลหรือไม่มาให้การต่ออัยการสูงสุดก็จะมีเครื่องมือในอันที่จะบังคับให้พยานมาเบิกความต่อศาล^{๑๗} หรือต่ออัยการสูงสุดแต่อย่างใด

การที่อัยการสูงสุดต้องเป็นผู้ที่รวบรวมพยานหลักฐาน และต้องเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวนั้นก็อาจทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานของอัยการสูงสุดไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ไม่ว่าจะเป็นการค้น การเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำ การรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นวัตถุหรือพยานเอกสารไม่ว่าจะเป็นการยึดหรือโดยวิธีการอื่นใด ในวิธีการดังกล่าวก็อาจทำให้ต้องไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ด้วย และแม้การมีกฎหมายวิธีพิจารณาความในชั้นศาลเป็นกฎหมายสำคัญที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาโดยหลักแล้วการตัดสินใจตรากฎหมายดังกล่าวต้องเป็นการตัดสินใจของรัฐสภาซึ่งมีรากฐานความชอบธรรมจากประชาชนโดยตรง^{๑๘} การที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ศาลเป็นผู้ออกข้อกำหนดเองจึงยังไม่สามารถที่จะนำมาใช้จำกัดสิทธิเสรีภาพต่อประชาชนได้

อย่างไรก็ดี หากอัยการสูงสุดได้ทำการตรวจสอบแล้วอัยการสูงสุดเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องไม่เป็นการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ หรือผู้ถูกร้องไม่ได้กระทำการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ หรือพยานหลักฐานไม่พอพียงว่าการกระทำของผู้ถูกร้องได้กระทำการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ อัยการสูงสุดในฐานะที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายมีหน้าที่ต้องเสนอเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญทุกกรณีหรือไม่ ท่านอาจารย์วรเจตน์ ภาคีรัตน์ มีความเห็นว่ารัฐธรรมนูญกำหนดให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน

^{๑๔} ขวัญเมือง บวรอัศวกุล, เปรียบเทียบศาลรัฐธรรมนูญไทยและศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี้, รายงานวิชาการหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ ๒ สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๖, หน้า ๑๘-๑๙.

^{๑๕} Federal Constitution Court Act Article ๒๘.

^{๑๖} วรเจตน์ ภาคีรัตน์, วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ : ศึกษาเปรียบเทียบกรณีของรัฐธรรมนูญต่างประเทศกับศาลรัฐธรรมนูญไทย, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๕๖, หน้า ๑๖๖.

^{๑๗} อ่างแล้ว เชียงอรธ ๑๕ หน้า ๑๖๖.

^{๑๘} อ่างแล้ว เชียงอรธ ๑๕ หน้า ๑๗๖.

ดังนั้น การจะยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดหรือไม่ จึงอยู่ในดุลพินิจของอัยการสูงสุด บุคคลที่รู้เห็นการกระทำและเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงจึงไม่ใช่ผู้ริเริ่มคดีแต่เป็นอัยการสูงสุดที่เป็นผู้ริเริ่มคดีได้^{๑๙} จึงเห็นว่าอัยการสูงสุดสามารถที่จะมีดุลพินิจที่จะไม่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

การที่อัยการสูงสุดสามารถมีดุลพินิจที่จะไม่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้นไม่ได้กำหนดไว้ให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญหากอัยการสูงสุดใช้ดุลพินิจไม่เสนอเรื่องต่อรัฐธรรมนูญก็เป็นการสุ่มเสี่ยงที่จะเป็นการกระทำที่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้เสนอเรื่องอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ได้ ดังนั้นจึงควรที่จะต้องมีกฎหมายกำหนดออกมาให้ชัดเจนว่าสามารถให้ดุลพินิจอัยการสูงสุดมีดุลพินิจที่จะไม่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

อย่างไรก็ดี ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ นี้จะมีลักษณะเป็นการป้องกันรัฐธรรมนูญมิให้บุคคลหรือพรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่ไม่ได้มีลักษณะเป็นการลงโทษบุคคลหรือพรรคการเมืองที่กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนี้ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าหากการกระทำดังกล่าวได้ผ่านพ้นไปแล้วหรือเสร็จสิ้นไปแล้วอัยการสูงสุดและศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจหน้าที่แค่ไหน ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าหากการกระทำของบุคคลหรือพรรคการเมืองได้ผ่านพ้นไปแล้วศาลรัฐธรรมนูญก็ยังมีอำนาจที่จะวินิจฉัยได้เนื่องจากยังมีบทบัญญัติที่ว่าด้วยการยุบพรรคการเมือง ถึงแม้ว่าการกระทำได้ผ่านพ้นไปแล้วอัยการสูงสุดก็น่าจะยังมีอำนาจที่จะวินิจฉัยและยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการทำงานจึงควรกำหนดหลักการดังกล่าวไว้ให้ชัดเจนไว้ในตัวร่างพระราชบัญญัติมาตรการดำเนินการตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ด้วย

LIRT

^{๑๙} อ่างแล้ว เชียงอรทด ๑๕ หน้า ๑๙๐-๑๙๑.

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติมาตรการดำเนินการตามมาตรา ๖๓
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยมาตรการดำเนินการกับบุคคลที่ใช้สิทธิและเสรีภาพตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เหตุผล

เนื่องจากมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติห้ามมิให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และให้บุคคลหรือพรรคการเมืองที่รู้เห็นการกระทำดังกล่าว มีสิทธิเสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกการกระทำดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นได้ ในการดำเนินการของอัยการสูงสุดตามมาตรา ๖๓ นี้มีขั้นตอนตามที่ต้องปฏิบัติหลายประการและมีผลกระทบต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
มาตรการดำเนินการตามมาตรา ๖๓
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.

.....
.....
.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยมาตรการดำเนินการตามมาตรา ๖๓
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๔ มาตรา
๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตรการดำเนินการตาม
มาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วัน
ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

หมวด ๑
หมวดทั่วไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามที่ยกการสูงสุด
เสนอให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
และ มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบหรือประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๒
การเสนอเรื่องและการพิจารณา

มาตรา ๕ ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดใช้สิทธิและเสรีภาพตาม
รัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการ
ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้รู้เห็นการกระทำ
ดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุด ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

เมื่ออัยการสูงสุดได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว เห็นว่าการกระทำของบุคคลหรือ
พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหากปล่อยเนิ่นช้าต่อไปอาจก่อให้เกิดผลร้ายอย่างรุนแรงต่อ
ประเทศชาติหรือประชาชน อัยการสูงสุดอาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และมีคำสั่ง
ให้บุคคลหรือพรรคการเมืองที่ถูกกล่าวหาให้ระงับการกระทำเช่นว่านั้นไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้

การเสนอเรื่องตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ตัดสิทธิผู้เสนอเรื่องที่จะดำเนินการตาม
กฎหมายอื่น

มาตรา ๖ การเสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุดต้องทำเป็นหนังสือและ

(๑) ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้เสนอเรื่อง

(๒) ระบุเหตุที่ทำให้ต้องเสนอเรื่องพร้อมด้วยข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ

เรื่องร้องเรียนตามสมควร

(๓) ใช้ถ้อยคำสุภาพ

(๔) ลงลายมือชื่อผู้เสนอเรื่อง

(๕) เสนอโดยนำส่งด้วยตนเอง ส่งทางไปรษณีย์ หรือมอบให้บุคคลอื่นนำส่งต่อสำนักงานอัยการสูงสุดก็ได้

มาตรา ๗ การเสนอเรื่องตามมาตรา ๖ อัยการสูงสุดจะออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอเรื่องด้วยวาจาหรือด้วยวิธีอื่น ๆ ก็ได้ ระเบียบนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๘ เรื่องที่อัยการสูงสุดวินิจฉัยว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ ไม่ให้รับไว้พิจารณา หรือให้ยุติการพิจารณา

(๑) เรื่องที่มีได้เป็นไปตามมาตรา ๕

(๒) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖

(๓) เรื่องที่ผู้เสนอเรื่องไม่มาให้ถ้อยคำ ไม่แสดงพยานหลักฐาน หรือไม่ดำเนินการตามหนังสือที่ได้รับจากอัยการสูงสุด ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๔) เรื่องที่อัยการสูงสุดเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว

การที่ผู้เสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุดแล้วถอนเรื่อง ไม่ตัดสิทธิอัยการสูงสุดที่จะดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ เรื่องใดที่อัยการสูงสุดไม่รับไว้พิจารณา หรือให้ยุติการพิจารณา ตามมาตรา ๘ อัยการสูงสุดจะส่งเรื่องนั้นไปให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ให้ พรรคการเมือง หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) ให้ ผู้แทนพรรคการเมือง หัวหน้าหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานสอบสวน หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ขอให้ศาลส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) ตรวจสอบสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการร้องเรียน โดยแจ้งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่ทราบล่วงหน้าในเวลาอันควร

(๕) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าเบียดเบียน และค่าเดินทางของพยานบุคคลและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๖) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การรับคำร้องเรียนไว้พิจารณา และระเบียบว่าด้วยการสอบสวนหาข้อเท็จจริงเพื่อปฏิบัติการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบตาม (๕) และ (๖) นั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๑ อัยการสูงสุดอาจเสนอให้รัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลใดหรือเจ้าพนักงานของรัฐเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่อัยการสูงสุดมอบหมาย

มาตรา ๑๒ เมื่อมีการเสนอเรื่องตามพระราชบัญญัตินี้ อัยการสูงสุดต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า และต้องเปิดโอกาสให้ผู้เสนอเรื่องกับบุคคลหรือพรรคการเมืองซึ่งถูกกล่าวหาชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร

เรื่องใดที่อัยการสูงสุดสั่งไม่รับไว้พิจารณา หรือให้ยุติเรื่อง ให้แจ้งให้ผู้เสนอเรื่องทราบพร้อมทั้งเหตุผลที่ไม่รับไว้พิจารณา หรือให้ยุติเรื่อง และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการจะส่งคำสั่งไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนั้นทราบด้วยก็ได้

มาตรา ๑๓ อัยการสูงสุด และพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งหรือทางอาญา เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๔ ผู้ที่ให้ถ้อยคำ หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้แก่อัยการสูงสุด หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งทางอาญา เนื่องจากการที่ตนเปิดเผยข้อมูล หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานเอกสาร แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อัยการสูงสุด และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มา เนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ด้วยการสูงสุดจะมอบหมาย หรือเป็นการกระทำ ตามหน้าที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ หรือพิจารณาสอบสวน หรือเป็นการ รายงานตามอำนาจหน้าที่ หรือการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าการกระทำ ของบุคคลหรือพรรคการเมืองใดที่ถูกล่ามไห้เป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อ ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มา ซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งให้บุคคล หรือพรรคการเมืองนั้นเลิกการกระทำดังกล่าวทันทีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่ง

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบุคคล หรือพรรคการเมืองใดกระทำ การตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีคำสั่งให้เลิกการกระทำดังกล่าว บุคคลหรือพรรคการเมืองนั้นต้องเลิกการกระทำทันทีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่ง

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งให้พรรคการเมืองใดเลิก การกระทำตามมาตรา ๑๗ และมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ให้อัยการสูงสุดแจ้งคำสั่งของ ศาลรัฐธรรมนูญไปยังนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการต่อไป

หมวดที่ ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๐ บุคคลหรือพรรคการเมืองใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงห้าปี และปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐(๒) ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐(๔) ต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

มาตรา ๒๕ ผู้ใดขัดขวางด้วยประการใด ๆ เพื่อมิให้บุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งพยานหลักฐานต่ออัยการสูงสุด หรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลรัฐธรรมนูญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บทควาษากรรมาธิการ

Legislative Institutional Repository of Thailand

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

โดย นางสาวพัชรินทร์ ยะปะนัน
นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์สำคัญประการหนึ่งในอันที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย โดยมีหลักเกณฑ์แตกต่างกันไปตามประเภทของสิทธิและเสรีภาพในแต่ละด้าน

สิทธิตามรัฐธรรมนูญ นั้นถือได้ว่าเป็นสิทธิตามกฎหมายมหาชนซึ่งรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้บัญญัติให้การรับรองหรือคุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลในอันที่จะกระทำการใด หรือไม่กระทำการใด จึงได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลใดแทรกแซงในสิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐมิให้แทรกแซงในขอบเขตสิทธิของตน ดังนั้น สิทธิตามรัฐธรรมนูญจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลที่มีต่อรัฐ และเป็นสิ่งที่ผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยทั้งหลายที่จะต้องให้ความเคารพ และปฏิบัติตาม ทั้งนี้ เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติ

สำหรับคำว่า “เสรีภาพ” ตามรัฐธรรมนูญ หมายถึงอำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคลซึ่งบุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไม่อาจกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทุกประการไว้ในรัฐธรรมนูญได้ จึงต้องมีการกำหนดรายละเอียดหรือมีการขยายความไว้ในกฎหมายอื่นเป็นการเฉพาะ ในแต่ละเรื่องไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งอยู่ภายใต้หลักการตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้โดยจะสังเกตจากถ้อยคำหรือบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า “ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งหมายความว่า กฎหมายที่ได้ตราขึ้นโดยองค์กรนิติบัญญัตินั้นเอง โดยหลักการแล้ว หากเป็นบทบัญญัติที่รัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองในลักษณะของการให้สิทธิแก่ประชาชนย่อมผูกพันองค์กรของรัฐที่ต้องบังคับให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญด้วย

นอกจากนี้ ในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นในมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

บทบัญญัติมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้อย่างชัดเจนว่า การที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะตรากฎหมายออกมาในทางจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติรองรับให้สามารถกระทำได้

ในการนี้ผู้เขียนจึงได้รวบรวมกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อรับรองบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในแต่ละประเด็นไว้ดังนี้

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพ	กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับ
๑) บทบัญญัติเกี่ยวกับหลักประกันในการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญทั่วไป (มาตรา ๒๖)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๒) บทบัญญัติเกี่ยวกับหลักประกันในการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญทั่วไป (มาตรา ๒๗)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๓) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (มาตรา ๒๘)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๔) การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ (มาตรา ๒๙)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๕) ความเสมอภาคในกฎหมายและการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา ๓๐)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๖) สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย (มาตรา ๓๑)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๗) การรับโทษทางอาญา (มาตรา ๓๒)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๘) การเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา (มาตรา ๓๓)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๙) สิทธิในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว (มาตรา ๓๔)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๑๐) เสรีภาพในเคหสถาน (มาตรา ๓๕)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๑๑) เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (มาตรา ๓๖)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๑๒) เสรีภาพในการสื่อสาร (มาตรา ๓๗)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพ	กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับ
๑๓) เสรีภาพในการนับถือศาสนา (มาตรา ๓๘)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๑๔) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและคุ้มครองสื่อมวลชน (มาตรา ๓๙)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๑๕) การใช้ทรัพยากรสื่อสารของชาติ (มาตรา ๔๐)	พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
๑๖) เสรีภาพในการแสดงข่าวและความคิดเห็น (มาตรา ๔๑)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๑๗) เสรีภาพในทางวิชาการ (มาตรา ๔๒)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๑๘) เสรีภาพในการเข้ารับการศึกษาอบรม (มาตรา ๔๓)	พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
๑๙) เสรีภาพในการชุมนุม (มาตรา ๔๔)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๒๐) เสรีภาพในการรวมตัวเป็นหมู่คณะ (มาตรา ๔๕)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๒๑) สิทธิอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ (มาตรา ๔๖)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๒๒) เสรีภาพในการตั้งพรรคการเมือง (มาตรา ๔๗)	พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
๒๓) สิทธิในทรัพย์สิน (มาตรา ๔๘)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๒๔) การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา ๔๙)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๒๕) เสรีภาพในการประกอบกิจการ หรือประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรี (มาตรา ๕๐)	ไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ
๒๖) การเกณฑ์แรงงาน (มาตรา ๕๑)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๒๗) สิทธิในการรับบริการสาธารณสุขจากรัฐ (มาตรา ๕๒)	พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพ	กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับ
๒๘) สิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว (มาตรา ๕๓)	พ.ร.บ. คู่ครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
๒๙) สิทธิของบุคคลผู้มีอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ (มาตรา ๕๔)	พ.ร.บ. ผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖
๓๐) สิทธิของผู้พิการและทุพพลภาพ (มาตรา ๕๕)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๓๑) สิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ (มาตรา ๕๖)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๓๒) สิทธิของผู้บริโภค (มาตรา ๕๗)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๓๓) สิทธิในการได้รับข้อมูลหรือข่าวสารจากรัฐ (มาตรา ๕๘)	พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
๓๔) สิทธิในการรับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากรัฐ และสิทธิในการเข้าร่วมกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (มาตรา ๕๙)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๓๕) สิทธิในการมีส่วนร่วมกระบวนการพิจารณาของรัฐ (มาตรา ๖๐)	พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
๓๖) สิทธิในการร้องทุกข์ (มาตรา ๖๑)	พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒
๓๗) สิทธิในการฟ้องหน่วยงานของรัฐ (มาตรา ๖๒)	พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
๓๘) การคุ้มครองระบอบประชาธิปไตย (มาตรา ๖๓)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๓๙) สิทธิและเสรีภาพของข้าราชการ (มาตรา ๖๔)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๔๐) สิทธิการต่อต้านการล้มล้างระบอบประชาธิปไตย (มาตรา ๖๕)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๔๑) สิทธิในการเสนอร่างกฎหมาย (มาตรา ๑๗๐)	พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒
๔๒) สิทธิในการเสนอประชามติ (มาตรา ๒๑๔)	พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๑

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพ	กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับ
๔๓) สิทธิเกี่ยวกับการจับกุมและคุมขัง (มาตรา ๒๓๗)	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิอาญา (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๔๘)
๔๔) สิทธิเกี่ยวกับการถูกค้นในที่อยู่ (มาตรา ๒๓๘)	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิอาญา (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๔๘)
๔๕) สิทธิขอประกันตัวชั่วคราวในคดีอาญา (มาตรา ๒๓๙)	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิอาญา (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๔๘)
๔๖) สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลว่าการคุมขังมิชอบ (มาตรา ๒๔๐)	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิอาญา (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๔๘)
๔๗) สิทธิเกี่ยวกับการถูกสอบสวนพิจารณา (มาตรา ๒๔๑)	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
๔๘) สิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐในการดำเนินคดี (มาตรา ๒๔๒)	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
๔๙) สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง (มาตรา ๒๔๓)	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
๕๐) สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติจากรัฐของบุคคล ซึ่งเป็นพยานในคดีอาญา (มาตรา ๒๔๔)	พ.ร.บ. คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖
๕๑) สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติจากรัฐของบุคคล ซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญา (มาตรา ๒๔๕)	พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔
๕๒) สิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและต่อมามีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าคดีนั้นฟังเป็นที่ยุติได้ว่าจำเลยไม่มีความผิด (มาตรา ๒๔๖)	พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพ	กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับ
๕๓) สิทธิขอให้อัยการฟ้องคดีขึ้นพิจารณาใหม่ (มาตรา ๒๔๗)	ยังไม่ได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ
๕๔) สิทธิในการเข้าชื่อร้องขอถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น (มาตรา ๒๔๖)	พ.ร.บ. ว่าด้วยการลงคะแนนเสียง หรือถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
๕๕) สิทธิในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น (มาตรา ๒๔๗)	พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอ ข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
๕๖) สิทธิในการเข้าชื่อร้องขอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองโดยวุฒิสภา (มาตรา ๓๐๔)	พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

บรรณานุกรม

ศ.ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์, เอกสารประกอบงานวิชาการประจำปีของคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครั้งที่ ๑.

ดร. บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ

พ.ศ. ๒๕๔๐.

รศ.ดร. ศุภลักษณ์ พิณภูวอดล, หลักและวิธีปฏิบัติในการบังคับใช้รัฐธรรมนูญในกรณีที่มีบทบัญญัติว่า
ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ, รวมบทคัดย่อและบทสรุปสำหรับผู้บริหาร รายงานการศึกษา
วิจัยของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

"หลักการห้ามมิให้รัฐมนตรีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ตามมาตรา ๒๐๘ ของรัฐธรรมนูญ"

โดย นางสาวสุทธิมาตลา จันทร์แดง
นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย

หากจะกล่าวถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปการเมืองซึ่งมีเจตนารมณ์หรือเป้าหมายที่สำคัญ คือ ต้องการที่จะปรับเปลี่ยนระบบการเมืองการปกครองและจัดระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองของประเทศให้เกิดความเรียบร้อย เพื่อให้สอดคล้องตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ โดยส่วนหนึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของนักการเมืองเป็นไปด้วย ความสุจริตและมีความโปร่งใสให้มากที่สุด บทบัญญัติมาตรา ๒๐๘^๑ ซึ่งถือเป็นมาตรการหนึ่งของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติห้ามมิให้รัฐมนตรีดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือ องค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด ภายใต้วัตถุประสงค์ในอันที่จะมิให้รัฐมนตรีซึ่งเป็นบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร ราชการแผ่นดินใช้อำนาจหน้าที่ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ของสาธารณะ (Conflict of Interests) หรือใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ของ ตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แก่ตนหรือเพื่อเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง

แต่เนื่องจากสภาพปัญหาที่ผ่านมาในกรณีของการเข้าดำรงตำแหน่งหรือการพ้น จากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นยังไม่มี ความชัดเจนในผลทางกฎหมาย ดังจะเห็น ได้จากกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยได้วินิจฉัยโดยให้ความหมายของคำว่า “ดำรงตำแหน่งใด ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท”^๒ ตามมาตรา ๒๐๘ ของรัฐธรรมนูญตามคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ เรื่องประธานวุฒิสภา

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐๘ รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่ง หรือกระทำการใดตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๑๐ มิได้ เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มา แบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย.

^๒ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ การสัมมนาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง “แนวทางการพัฒนา คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ” วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๗ ณ โรงแรมดุสิต ไอส์แลนด์ รีสอร์ท จังหวัด เชียงราย. วารสารศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๖ เล่มที่ ๑๖ มกราคม-เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗, หน้า ๑๖.

ส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีสิบคนสิ้นสุดลงเฉพาะตัว กรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัทหรือไม่” ความว่า “...รัฐธรรมนูญไม่มีบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับการเข้าดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท โดยที่การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเป็นเรื่องที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การดำรงตำแหน่ง หรือการพ้นจากตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ย่อมต้องขึ้นอยู่กับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้วยเหตุนี้ การจะวินิจฉัยว่ารัฐมนตรีคนใดดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใดและได้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วหรือไม่ อย่างไร จึงต้องวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท...”

ข้อเท็จจริงแห่งคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ กรณีนี้สรุปได้ว่า เนื่องด้วยนายวิจิต พูลลาภ สมาชิกวุฒิสภา และคณะ รวม ๓๒ คนซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ขอให้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคสอง เข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา ตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ ประกอบมาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) เพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีทั้งสิบคนในคณะรัฐมนตรีที่มีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) เพราะได้กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๘ โดยได้ “ดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน” ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี

ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องทั้งสิบคนมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ ในส่วนที่บัญญัติห้ามมิให้รัฐมนตรีดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนและบริษัท และความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสิบคนดังกล่าวไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้นำหลักเกณฑ์ทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยว่ารัฐมนตรีผู้ใดยังดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๘ ของรัฐธรรมนูญไว้รวม ๔ ประการ ดังนี้

๑) หลักเกณฑ์ว่าด้วยข้อสันนิษฐาน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๑๕ ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตามบทบัญญัติแห่งลักษณะ ๒๒ แล้ว ก็มีสถานะเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นทั้งหลาย คำขอจดทะเบียนจำต้องประกอบด้วยข้อความหลายประการ รวมตลอดถึงชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้เป็นกรรมการทุกคนด้วย

^๓ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๑๑๕ ก วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๔.

^๔ โปรดดูคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๔๔.

จึงอาจถือได้ว่าการมีชื่ออยู่ในทะเบียนของทางราชการก็เป็นข้อสันนิษฐานประการหนึ่งว่า ผู้มีชื่อในทะเบียนดังกล่าว เป็นหุ้นส่วนหรือกรรมการตามที่ได้จดทะเบียน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ข้อสันนิษฐานหาได้เป็นที่สิ้นสุดหรือเด็ดขาดอย่างไรไม่ เพราะข้อความที่ปรากฏในทะเบียน เป็นเพียงข้อความที่ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นเองเป็นผู้นำมาจดทะเบียนไว้กับนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ฉะนั้น ข้อความดังกล่าวจึงตรงตามที่ผู้นำมาจดทะเบียนแจ้งไว้ในขณะจดทะเบียนเท่านั้น แต่ความจริงเป็นอย่างไร นายทะเบียนไม่อาจรู้ได้ และไม่อาจรับผิดชอบในความถูกต้องได้ เพราะข้อเท็จจริงอาจเปลี่ยนแปลงได้ในภายหลังโดยไม่ได้มีการจดทะเบียนแก้ไขทะเบียนให้ถูกต้อง ดังนั้น ข้อสันนิษฐานดังที่กล่าวมา จึงย่อมถูกหักล้างได้ด้วยหลักฐานที่แสดงว่าข้อเท็จจริงไม่เป็นเช่นเดียวกับข้อความที่ปรากฏในทะเบียน

๒) หลักเกณฑ์ว่าด้วยการนำหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาประกอบ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ บัญญัติห้ามมิให้รัฐมนตรีดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท แต่รัฐธรรมนูญไม่มีบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับการเข้าดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท เมื่อการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท เป็นเรื่องที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การดำรงตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ย่อมต้องขึ้นอยู่กับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้วยเหตุนี้ การจะวินิจฉัยว่ารัฐมนตรีคนใด ดำรงตำแหน่งใด ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใด หรือได้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วหรือไม่ อย่างไร จึงต้องวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท เท่านั้น

๓) หลักเกณฑ์ว่าด้วยการพ้นจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๔๒^๔ บัญญัติว่า ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนผู้จัดการกับผู้เป็นหุ้นส่วนอื่น ให้บังคับด้วยบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทน มาตรา ๑๑๖๗^๕ บัญญัติว่า ความเกี่ยวพันกันในระหว่างกรรมการและบริษัท และบุคคลภายนอก ให้บังคับตามบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทน มาตรา ๘๒๖ วรรคหนึ่ง^๖ บัญญัติว่า สัญญาตัวแทนย่อมระงับสิ้นไปด้วยตัวการถอนตัวแทน หรือตัวแทนบอกเลิกเป็นตัวแทน

^๔ มาตรา ๑๐๔๒ ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนผู้จัดการกับผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่นนั้น ท่านให้บังคับด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยตัวแทน.

^๕ มาตรา ๑๑๖๗ ความเกี่ยวพันกันในระหว่างกรรมการและบริษัทและบุคคลภายนอกนั้น ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยตัวแทน.

^๖ มาตรา ๘๒๖ วรรคหนึ่ง อันสัญญาตัวแทนย่อมระงับสิ้นไปด้วยตัวการถอนตัวแทน หรือด้วยตัวแทนบอกเลิกเป็นตัวแทน.

มาตรา ๘๒๗ วรรคหนึ่ง^๕ บัญญัติว่า ตัวการจะถอนตัวแทน และตัวแทนจะบอกเลิกเป็นตัวแทนในเวลาใดก็ได้ทุกเมื่อ มาตรา ๓๘๖^๖ บัญญัติว่า ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญา หรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเลิกสัญญาย่อมทำได้ด้วยการแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง และเมื่อแสดงเจตนาแล้ว ไม่อาจถอนได้ เห็นได้ว่า จากบทบัญญัติดังกล่าว รวมถึงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้อง การลาออกจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท นั้น สามารถกระทำได้ตลอดเวลา โดยผู้ประสงค์จะลาออกต้องแสดงเจตนาต่อผู้มีอำนาจของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท โดยอาจทำเป็นหนังสือหรือลาออกด้วยวาจาก็ได้ และกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ผู้ประสงค์จะลาออกต้องนำความไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเพื่อถอนชื่อตัวเองออกจากทะเบียน ในกรณีของห้างหุ้นส่วนต้องเป็นความตกลงของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน แล้วจึงนำความไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ส่วนกรณีบริษัทเป็นหน้าที่ของกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทเป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียนต่อนายทะเบียน

๔) หลักเกณฑ์ว่าด้วยการดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจหรือดำเนินกิจการใด ๆ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ มีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันมิให้มีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ของส่วนบุคคล โดยปิดกั้นมิให้รัฐมนตรีใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตน หรือเพื่อเอื้ออำนาจประโยชน์ให้แก่ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้เสีย หรือที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่ อีกทั้งเพื่อให้รัฐมนตรีได้อุทิศเวลาและทุ่มเทกำลังให้กับการบริหารราชการแผ่นดิน อันเป็นภารกิจสำคัญที่รัฐธรรมนูญมอบหมายอย่างเต็มที่ ดังนั้น ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้ จึงต้องเป็นนิติบุคคลที่ประกอบการหรือมีการดำเนินการอยู่ตามปกติอันอาจจะนำไปสู่การขัดกันของผลประโยชน์ หรือทำให้รัฐมนตรีต้องแบ่งเวลาจากการบริหารราชการแผ่นดินมาให้ มิใช่นิติบุคคลที่เลิกกิจการหรือไม่ได้ประกอบกิจการใด ๆ แล้ว

แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์ทั่วไปในข้อ ๓ ข้างต้นนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ขณะนั้นกฎหมายยังไม่มีการบัญญัติหลักเกณฑ์มาเพื่อรองรับในกรณีของการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและห้างหุ้นส่วนจำกัด และการลาออกของกรรมการบริษัทจำกัดไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๔๒ และมาตรา ๑๑๖๗ ได้กำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนมาตรา ๘๒๖

^๕ มาตรา ๘๒๗ วรรคหนึ่ง ตัวการจะถอนตัวแทน และตัวแทนจะบอกเลิกเป็นตัวแทนเสียในเวลาใด ๆ ก็ได้ทุกเมื่อ.

^๖ มาตรา ๓๘๖ ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเลิกสัญญาเช่นนั้น ย่อมทำได้ด้วยแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง

แสดงเจตนาดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้น ท่านว่าหาอาจจะถอนได้ไม่.

วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๘๖ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับกับความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนผู้จัดการกับผู้เป็นหุ้นส่วนอื่น และระหว่าง กรรมการและบริษัทและบุคคลภายนอกนั้น อันมีผลให้การลาออกจากราชการในตำแหน่งหุ้นส่วน หรือบริษัทนั้นกระทำได้อย่างรวดเร็ว โดยการลาออกจากราชการดังกล่าวนั้นอาจทำเป็นหนังสือ หรือลาออกด้วยวาจาก็ได้ ทำให้ไม่เกิดความชัดเจนในผลทางกฎหมาย และเป็นการยากในการ นำข้อมูลไปใช้ในการกล่าวอ้างต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลทางกฎหมาย และนำผลทางกฎหมาย และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องในแต่ละกรณีไปใช้อ้างอิงได้ภายหลังต่อมาจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติในลักษณะ ๒๒ หุ้นส่วนและบริษัทของบรรพ ๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในหุ้นส่วนจดทะเบียนและหุ้นส่วนจำกัด และของกรรมการบริษัทจำกัด กำหนดเวลาให้การลาออกมีผล ตลอดจนระยะเวลาในการ จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนให้สอดคล้องกับวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๔๔ ดังนี้

ก. ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.^{๑๐}

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้ เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็น นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๘ และได้รับการบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เป็นเรื่องด่วน ซึ่งมีเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีความว่าโดยที่ เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในลักษณะ ๒๒ หุ้นส่วนและบริษัทของบรรพ ๓ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการให้หุ้นส่วน จดทะเบียน และหุ้นส่วนจำกัด และการลาออกของกรรมการบริษัทจำกัด กำหนดเวลาที่ การลาออกมีผล ตลอดจนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนภายในกำหนดเวลา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลทางกฎหมาย และการนำผลทางกฎหมายและข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวไปใช้อ้างอิง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ รับทราบคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๔๔ เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของ

^{๑๐} เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและ พหุศาสตร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๘ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กรุงเทพฯ ๒๕๔๘ หน้า ๑-๓.

สมาชิกรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีสิบคนสิ้นสุดลงเฉพาะตัว กรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัทหรือไม่ และศาลรัฐธรรมนูญได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ดังนี้

๑. ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องทั้ง ๑๐ คน มิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ และความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้ง ๑๐ คนดังกล่าวไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖)

๒. สมควรที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๒๒ หุ้นหุ้นส่วนและบริษัท และปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙

เนื่องจากพบว่าในเวลานั้นยังไม่มีบทบัญญัติที่จะรองรับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ ได้โดยตรง รวมทั้งบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่จะต้องบัญญัติเพื่อรองรับในเรื่องดังกล่าว ให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมสอดคล้องกันด้วยจึงสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๒๒ หุ้นหุ้นส่วนและบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนว่า ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือกรรมการบริษัทที่ลาออกจากห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจะต้องปฏิบัติตามข้อใดข้อหนึ่ง จึงจะถือว่าลาออกถูกต้อง มีผลผูกพันหุ้นส่วนอื่น กรรมการอื่น และบุคคลภายนอก ทั้งนี้ โดยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อใดข้อหนึ่งหรือยื่นต่อใคร เมื่อใด และเป็นหน้าที่ของผู้ใดที่จะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนเมื่อใด และ

๒. ปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙ ให้ชัดเจนว่า เป็นหน้าที่ของผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ หรือกรรมการที่ขอลาออก จะต้องทำหนังสือลาออกยื่นต่อบุคคลใด และให้บุคคลนั้นนำความไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนเมื่อใด นับแต่วันที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ หรือกรรมการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับ และผู้เป็นหุ้นส่วนหรือกรรมการอื่นทุกคนต้องระวางโทษปรับเท่ากัน รวมทั้งปรับปรุงอัตราค่าปรับให้สอดคล้องกับภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ทั้งนี้ โดยถือเอาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของหุ้นส่วนผู้จัดการ ห้างหุ้นส่วนและกรรมการบริษัทที่เกี่ยวกับผู้ถูกร้องในคำร้องนี้เป็นกรณีศึกษาด้วย

จากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๔๔ และความเห็นเพิ่มเติมดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน บริษัท และองค์กรทางธุรกิจ) รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอแล้วส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป จากนั้นวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบตามที่สำนักประสานงานการเมือง เสนอสรุปผลการประชุมคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๖๑/๒๕๔๗ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และมีมติให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรวบรวมไว้เพื่อส่งสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่พิจารณาต่อไป เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรชุดดังกล่าวได้หมดอายุลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ หลังจากได้มีรัฐพิธีเปิดสมัยประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดหลักการจดทะเบียนของห้างหุ้นส่วนสามัญ) ซึ่งค้างการพิจารณาของคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรชุดก่อน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานศาลยุติธรรมได้ยืนยันให้ดำเนินการต่อไป และส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ข. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์(ฉบับที่ ..) พ.ศ.ในชั้นสภาผู้แทนราษฎร^{๑๑}

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ โดยลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) ด้วยคะแนนเสียงข้างมาก และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญคณะหนึ่ง จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองชั้นคณะกรรมการ กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน เมื่อ

^{๑๑} เพิ่งอ้าง, หน้า ๓-๔.

คณะกรรมการการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๘ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้วได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขถ้อยคำแต่อย่างใด

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมาก และส่งให้วุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นี้แล้ว ประธานวุฒิสภาได้มอบหมายให้คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณารวุฒิสภาพิจารณาว่า จะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาใดหรือจะเสนอให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการวิสามัญขึ้น เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙^{๑๒} และในคราวประชุมคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณารวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ได้พิจารณาและเห็นควรมอบหมายให้คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนวุฒิสภา เป็นผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการล่วงหน้าแล้ว รายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

^{๑๒} ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องหรือในกรณีที่มีความจำเป็น วุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้วให้คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนวุฒิสภาเป็นผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นต่อไป

ค. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในชั้นวุฒิสภา

วุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในวาระที่หนึ่งในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยที่ประชุมได้ลงมติรับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นกรรมาธิการกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน (กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม) โดยวุฒิสภาได้รับเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ ต่อมาในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติให้ขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวออกไปเป็นกรณีพิเศษอีก ๓๐ วัน ตามความในมาตรา ๑๗๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร และได้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๗๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ดังนั้น จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กล่าวคือ นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๗ ก หน้า ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

LIRT

ง. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยที่บทบัญญัติในลักษณะ ๒๒ หุ้่นส่วนและบริษัทของบรรพ ๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กรณีการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและห้างหุ้นส่วนจำกัด และการลาออกของกรรมการบริษัทจำกัด กำหนดเวลาให้การลาออกมีผล ตลอดจนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนภายในกำหนดเวลา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลทางกฎหมาย และการนำผลทางกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวไปใช้อ้างอิง จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้

๑. การลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน

กรณีแรก ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีหุ้นส่วนผู้จัดการคนเดียว กฎหมายกำหนดให้การลาออกมีผลนับแต่วันที่ไปลาออกไปถึงหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใด

กรณีที่สอง ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีหุ้นส่วนผู้จัดการมากกว่า ๑ คน กฎหมายกำหนดให้การลาออกมีผลนับแต่วันที่ไปลาออกไปถึงหุ้นส่วนผู้จัดการอื่นคนหนึ่งคนใด

๒. การลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด

กรณีแรก ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่มีหุ้นส่วนผู้จัดการคนเดียว กฎหมายกำหนดให้การลาออกมีผลนับแต่วันที่ไปลาออกไปถึงหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใด

กรณีที่สอง ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่มีหุ้นส่วนผู้จัดการมากกว่า ๑ คน กฎหมายกำหนดให้การลาออกมีผลนับแต่วันที่ไปลาออกไปถึงหุ้นส่วนผู้จัดการอื่นคนหนึ่งคนใด

๓. การลาออกของกรรมการบริษัทจำกัด

กฎหมายกำหนดให้การลาออกมีผลนับแต่วันที่ไปลาออกไปถึงบริษัท
หนึ่ง ในการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการและกรรมการดังกล่าว นั้น กฎหมายกำหนดผู้ลาออกจะแจ้งการลาออกของตนให้นายทะเบียนทราบด้วยก็ได้ แต่กำหนดให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัดแล้วแต่กรณี นำความไปจดทะเบียนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหากห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาทตามความในมาตรา ๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙^{๑๑}

นับตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นมา ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ มีผลใช้บังคับนั้น ได้ส่งผลให้เกิดความชัดเจนในข้อกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับกับกรณี

^{๑๑} ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๗ ก หน้า ๕.

การแสดงเจตนาลาออกจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท โดยกฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ใดซึ่งประสงค์จะลาออกจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นต้องแสดงเจตนาโดยทำเป็นหนังสือ คือ ใบลาออก จึงจะทำให้การลาออกนั้นมีผลบังคับได้ตามกฎหมาย แตกต่างจากเดิมที่กฎหมายกำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนมาใช้บังคับกับกรณีของการลาออกว่าอาจทำเป็นหนังสือหรืออาจลาออกด้วยวาจาก็ได้ มาใช้บังคับในกรณีการลาออกจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัทด้วย

ดังนั้น จากเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการพ้นจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาวินิจฉัยว่ารัฐมนตรีผู้ใดยังดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามมาตรา ๒๐๘ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น ย่อมมีความชัดเจนขึ้นโดยผลของกฎหมายข้างต้น อย่างไรก็ดี แม้จะมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อรองรับในเรื่องวิธีการและขั้นตอนของการพ้นจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทไว้โดยเฉพาะแล้วก็ตาม แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดนั้นก็คือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรัฐมนตรีให้ดีและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการรักษาเกียรติยศและศักดิ์ศรีในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือการบริหารประเทศชาตินั้น ย่อมต้องขึ้นอยู่กับว่ารัฐมนตรีผู้นั้นได้ยึดมั่นในหลักความสุจริตธรรมมาใช้ควบคู่กับการปฏิบัติหน้าที่อันทรงเกียรตินี้มากน้อยเพียงใด

□□

“เราไม่สามารถถึงกับพลิกแผ่นดิน เราสามารถเพียง
นำไปเรื่อย ๆ ตามสติกำลัง มีผลเท่าไรก็เอาเท่านั้น
แต่เราหวังอยู่ว่าการกระทำด้วยความจงรักภักดีต่อ
พระศาสนาของเราเนี่ย อาจมีคนเอาไปคิดไปนึก แล้วอาจ
มีคนทำตามมากขึ้น จนกระทั่งผู้มีอำนาจท่านทำหรือ
ประชาชนทั้งโลกพากันทำ มันก็อาจมีการพลิกแผ่นดิน
ได้เหมือนกัน แม้เราจะไม่ได้พลิกเอง ผลก็เท่ากัน
เราคงเจียมตัวและไม่ต้องออกแตกตายเพราะข้อนั้น”

พุทธทาสภิกขุ

(พ.ศ. ๒๔๔๐ – ๒๕๓๕)

ที่มา : National Geographic, พฤษภาคม, ๒๕๔๕.

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

สรุปคำพิพากษาที่น่าสนใจ

โดย นางสาวสุวิมล เจียมวงศ์แพทย์
นิติกร สำนักกฎหมาย

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๙/๒๕๕๙
วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๘ กรณีการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องพร้อมความเห็นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๘ กรณีการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยมีการดำเนินการอันเป็นเหตุแห่งคำร้องรวม ๔ ข้อ ดังนี้

(๑) เหตุแห่งคำร้องที่ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความเห็นในเรื่องการกำหนดระยะเวลาสำหรับการเตรียมการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันนำไปสู่

การประกาศกำหนดวันเลือกตั้งในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่เหมาะสมและไม่เที่ยงธรรม จนเป็นผลให้รัฐบาลได้กราบบังคมทูลเสนอร่างพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรที่ได้กำหนดระยะเวลาการเลือกตั้งไว้ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ ซึ่งห่างจากวันยุบสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๓๕ วันเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๖ ได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการจัดการเลือกตั้งไว้ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วันนับแต่วันยุบสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแสดงเจตนาปรารถนาให้มีการเลือกตั้งโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้โดยไม่มีข้อกำหนดล่วงหน้าก่อนอันเป็นการขัดกับหลักการเรื่องความเป็นกลางในทางการเมืองของ

สรุปคำพิพากษาที่น่าสนใจ

คณะกรรมการการเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ และขัดกับหลักการในเรื่องการควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตาม มาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ

(๒) เหตุแห่งคำร้องที่ ๒ การจับคู่หาเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในคูหาลงคะแนนซึ่งได้จัดไว้ในลักษณะที่ผู้เลือกตั้งจะต้องหันหน้าเข้าคูหาลงคะแนนและหันหลังให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งคนอื่นๆ กับทั้งบุคคลภายนอกที่มาสังเกตการณ์การเลือกตั้งหน้าหน่วย ทำให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้งคนอื่นและบุคคลภายนอกสามารถสังเกตเห็นได้ว่าผู้เลือกตั้งได้ใช้สิทธิเลือกตั้งหมายเลขใดในบัตรเลือกตั้งอันเป็นการละเมิดหลักการในเรื่องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซึ่งจะต้องดำเนินการโดยใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม อย่างชัดแจ้ง

(๓) เหตุแห่งคำร้องที่ ๓ พรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ส่งผู้สมัครในทุกเขตทั่วประเทศว่าจ้างให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองขนาดเล็กหลายพรรคส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันในการเลือกตั้งตามที่พรรคการเมืองขนาดใหญ่กำหนด เป็นการละเมิดหลักการของรัฐธรรมนูญที่กำหนดว่า พรรคการเมืองจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้เพียงคนเดียวในเขตเลือกตั้งหนึ่ง ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ และเป็นกรกระทำผิดตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) เหตุแห่งคำร้องที่ ๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติ สั่งการ ออกประกาศและออกคำสั่งในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสืบสวนสอบสวน เพื่อวินิจฉัยข้อปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตลอดจนการพิจารณาประกาศและรับรองผลการเลือกตั้งไปโดยไม่มีการประชุมปรึกษาหารือหรือมิได้มีการปรึกษาร่วมกัน โดยกรรมการการเลือกตั้งครบถ้วนตามจำนวนที่มีอยู่ และการพิจารณาประกาศรับรองผลการเลือกตั้งมิได้ดำเนินการ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดโดยมติเอกฉันท์ตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ ประกอบกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๖) และขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรกลุ่มตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖

ผู้ร้องพิจารณาแล้ว เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการพิจารณาประกาศรับรองผลการเลือกตั้งตามนัยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มิใช่

เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ทางบริหารหรือทางปกครอง นอกจากนี้ มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการจัดให้มีการเลือกตั้ง เช่น การจัดคูหาลงคะแนน การออกประกาศกำหนดการประกาศผลการเลือกตั้ง มีลักษณะเป็น “กฎ” ตามนัยมาตรา ๑๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เนื่องจากมีผลบังคับเป็นการทั่วไปและใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับการจัดการเลือกตั้งทั่วประเทศจึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ร้องจะพิจารณาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๔/๒๕๕๓

๒. ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ หรือไม่

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๖ ส่วนที่ ๔ มิใช่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่เป็นปัญหา จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลปกครอง การที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอเรื่องดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง จึงเป็นอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีตามคำร้อง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า การดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยมีการดำเนินการอันเป็นเหตุแห่งคำร้องรวม ๔ ข้อ นั้น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเหตุแห่งคำร้องข้อ ๑ และข้อ ๒ ที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับรัฐบาลในเรื่องของการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรณีการคัดค้านการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหันหน้าเข้าคูหาลงคะแนนและหันหลังให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งกับบุคคลภายนอกที่มาสังเกตการณ์การเลือกตั้งหน้าหน่วยแล้ว เห็นว่า การกำหนดวันเลือกตั้งที่รัฐบาลจะต้องกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร จำเป็นต้องประสานงานกับคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน โดยเมื่อกำหนดวันเลือกตั้งแล้ว การดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง ก็จะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ การมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดวันเลือกตั้งรวมทั้งการที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกายุบสภา

ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ ร่วมกับ
นายกรัฐมนตรี จึงเป็นการปฏิบัติให้เป็นไป
ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร
ซึ่งตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖
และมาตรา ๒๒๑ อยู่ในความหมายของ
คำว่า “กฎ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘

ส่วนการรัดคอกหาเลือกตั้งจะต้องมี
ที่มาจากมติการพิจารณาเห็นชอบร่วมกัน
ของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีผลใช้
บังคับเป็นการทั่วไป ซึ่งอยู่ในความหมาย
ของคำว่า “กฎ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา
๑๔๘ เช่นกัน จึงเป็นการขอให้ศาล
รัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความชอบ
ด้วยรัฐธรรมนูญของกฎตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๔๘ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับ
พิจารณาวินิจฉัยเหตุแห่งคำร้องทั้ง ๒ ข้อนี้

กรณีเหตุแห่งคำร้อง ข้อ ๓ ที่ขอให้
พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีพรรคการเมือง
ขนาดใหญ่ที่ส่งผู้สมัครในทุกเขตทั่วประเทศ
ว่าจ้างให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองขนาดเล็ก
หลายพรรคส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันในการ
เลือกตั้งตามที่พรรคการเมืองขนาดใหญ่
กำหนด นั้น เห็นว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับ
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับใด
มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่รับวินิจฉัยเหตุแห่ง
คำร้องข้อนี้

ส่วนเหตุแห่งคำร้อง ข้อ ๔ ที่ขอให้
พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับมติ สั่งการ ประกาศ
และคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ซึ่งหากมติ สั่งการ ประกาศ และคำสั่งของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งฉบับใดมีผลบังคับ

เป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่
กรณีใดกรณีหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการ
เฉพาะก็จะอยู่ในความหมายของคำว่า “กฎ”
จึงเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
ของกฎตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ ศาล
รัฐธรรมนูญจึงรับพิจารณาวินิจฉัยเหตุแห่ง
คำร้องข้อนี้ไว้

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัย

การดำเนินการของคณะกรรมการ
การเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒
เมษายน ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับ
ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาตามลำดับ ดังนี้

เหตุแห่งคำร้องข้อ ๑ คณะกรรมการ
การเลือกตั้งให้ความเห็นในเรื่องการกำหนด
ระยะเวลาสำหรับการเตรียมการจัดการ
เลือกตั้ง อันนำไปสู่การประกาศกำหนด
วันเลือกตั้งในพระราชกฤษฎีกายุบสภา
ผู้แทนราษฎรโดยไม่เหมาะสมและไม่เที่ยง
ธรรม ขัดกับหลักการเรื่องความเป็นกลาง
ในทางการเมืองของคณะกรรมการการ
เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ และ
ขัดกับหลักการเรื่องการควบคุมและ
ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งให้เป็นไป
โดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๔๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว พระราช
กฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙

ประกอบด้วยบทบัญญัติที่เป็นสาระสำคัญสองส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง มาตรา ๓ บัญญัติให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

ส่วนที่สอง มาตรา ๔ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙

บทบัญญัติในส่วนที่หนึ่งให้ยุบสภาผู้แทนราษฎร โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ถวายคำแนะนำพระมหากษัตริย์เพื่อทรงยุบสภาผู้แทนราษฎร เป็นการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร โดยแท้ที่กำหนดไว้ในระบบรัฐสภาเพื่อให้ฝ่ายบริหารถ่วงดุลหรือคานอำนาจกับฝ่ายนิติบัญญัติ จึงเป็นดุลพินิจของฝ่ายบริหารอย่างแท้จริง ไม่อยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจโดยศาลซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายตุลาการ

ส่วนบทบัญญัติในส่วนที่สอง เรื่องการกำหนดวันเลือกตั้ง การที่รัฐบาลจะต้องกำหนดวันเลือกตั้งในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องประสานงานกับคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน ทั้งนี้ เมื่อกำหนดวันเลือกตั้งแล้ว การดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง ก็จะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

แต่เนื่องจากการจัดการการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งผู้แทนของปวงชนเข้าไปปกครองประเทศตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาตามที่

กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากมีปัญหาเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ย่อมอยู่ภายใต้การตรวจสอบขององค์กรฝ่ายตุลาการ กรณีที่มีการกล่าวอ้างว่าการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่ยุติ ก็มีความหมายเพียงเป็นการยุติโดยองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าเป็นที่ยุติโดยไม่ต้องถูกตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการ

การที่ พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๔ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นระยะเวลาหลังจากพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรฯ ใช้บังคับจำนวน ๓๗ วัน นั้น การกำหนดวันเลือกตั้งดังกล่าวเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติให้กำหนดวันเลือกตั้งภายใน ๖๐ วัน ดังนั้น รัฐบาลและคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้ดำเนินการในส่วน of พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๔ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคสองแล้ว ส่วนผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้มีการเลือกตั้งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมหรือไม่ นั้น

เมื่อพิจารณาข้อมูลการใช้สิทธิเลือกตั้งที่ปรากฏจำนวนบัตรที่ไม่ประสงค์ลงคะแนนประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนบัตรที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็นบัตรดี และหาก

รวมจำนวนบัตรที่ไม่ประสงค์ลงคะแนน เข้ากับบัตรเสียแล้ว ก็จะเกินครึ่งหนึ่งของ จำนวนบัตรที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็น บัตรดี รวมทั้งข้อมูลการดำเนินการ เลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ปรากฏ ชัดเจนว่ามีเขตเลือกตั้งหลายเขตที่มี ผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวจากพรรค การเมืองเดียวซึ่งเป็นพรรคที่ส่งผู้สมัคร รับเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง คือ พรรคไทย รักไทย และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นไม่ได้ คะแนนเสียงตามที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ บัญญัติไว้ ประกอบกับความผิดปกติของผลการเลือกตั้ง ข้างต้น ส่งผลให้การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยโดยประชาชนเลือกผู้แทน เข้าไปปกครองประเทศ นั้น ไม่อาจเป็นไป ดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกครองและตรวจสอบอำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มี เสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการ เลือกตั้งทั่วไปที่ได้ดำเนินการตามพระราช กฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ เฉพาะในส่วนมาตรา ๔ ที่กำหนดวันเลือกตั้ง ทั่วไปนี้ จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม และ ไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เนื่องจาก ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้รับเลือกตั้ง

จากประชาชนอย่างแท้จริงตามระบอบ ประชาธิปไตย

ดังนั้น แม้พระราชกฤษฎีกายุบสภา ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ จะตราขึ้นตาม บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการ การเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญ บัญญัติให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการการ เลือกตั้งจะได้ดำเนินการเลือกตั้งเป็นไปตาม รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งตาม พระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ก็ทำให้เกิดผลของ การเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่ได้ผู้แทน ปวงชนอย่างแท้จริงตามระบอบประชาธิปไตย อันนำไปสู่การเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วย รัฐธรรมนูญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง

เหตุแห่งคำร้องข้อ ๒ การจัดการ การเลือกตั้งที่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหันหน้าเข้าหา ลงคะแนนและหันหลังให้คณะกรรมการประจำ หน่วยเลือกตั้งและประชาชนผู้มาใช้สิทธิ เลือกตั้งกับบุคคลภายนอกที่มาสังเกตการณ์ การเลือกตั้งหน้าหน่วย เป็นการละเมิด หลักการเรื่องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยใช้วิธีการออกเสียง ลงคะแนนโดยตรงและลับตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เมื่อ พิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ประกอบ กับข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วย

การแต่งตั้ง และวิธีปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๔ และ คำชี้แจงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ว่า การจัดคูหารูปแบบใหม่นี้ ก็เพื่อให้ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสามารถ สังเกตพฤติกรรมของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งขณะ ลงคะแนนได้แล้ว เห็นว่า รูปแบบการจัดคูหา เลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ นั้น ทำให้การลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ใน ระยะห่างที่กรรมการการเลือกตั้งประจำ เขตเลือกตั้ง อันมีผู้แทนพรรคการเมืองที่ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือที่ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีสิทธิได้เสียในการเลือกตั้งร่วมเป็น กรรมการอยู่ด้วย และอยู่ในวิสัยที่สามารถ มองเห็นการลงคะแนนของผู้มีสิทธิ เลือกตั้งได้ การจัดคูหารูปแบบใหม่นี้ จึงมีผลทำให้การลงคะแนนเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม บัญญัติไว้

เมื่อพิจารณาเหตุผลในการดำเนินการ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับพระราช กฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔ ตามเหตุแห่งคำร้องข้อ ๑ และเหตุผล ในการดำเนินการของคณะกรรมการ การเลือกตั้งเกี่ยวกับมติในการจัดคูหาเลือกตั้ง ตามเหตุแห่งคำร้องข้อ ๒ นี้ ประกอบกันแล้ว เห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการทั่วไปตามที่พระราชกฤษฎีกายุบสภา

ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔ กำหนดไว้ให้ มีขึ้นในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ ประกอบกับ การจัดคูหาเลือกตั้งตามมติของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง นั้น เป็นการเลือกตั้งที่ทำให้เกิดผล ของการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่เป็น ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้ง ที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

เหตุแห่งคำร้องข้อ ๓ พรรคการเมือง ขนาดใหญ่ที่ส่งผู้สมัครในทุกเขตทั่วประเทศ ว่าจ้างให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองขนาดเล็ก หลายพรรคส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันในการ เลือกตั้งตามที่พรรคการเมืองขนาดใหญ่ กำหนด เป็นการละเมิดหลักการของ รัฐธรรมนูญที่กำหนดว่าพรรคการเมืองจะส่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ได้เพียงคนเดียวในเขตเลือกตั้งหนึ่งตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ และเป็นกรกระทำผิดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ เป็นบทบัญญัติ ที่กำหนดวิธีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งของ พรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ส่งสมาชิกเข้าสมัคร รับเลือกตั้งไว้ ส่วนประเด็นตามคำร้องที่ร้องว่า พรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ส่งผู้สมัครในทุกเขต ทั่วประเทศว่าจ้างให้ผู้สมัครขนาดเล็กหลายพรรค ส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันในการเลือกตั้งตามที่พรรค การเมืองขนาดใหญ่กำหนด นั้น มิได้เป็นปัญหาที่ เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ แต่อย่างใด และปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจ

หน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่ยังไม่ได้เป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ แต่อย่างใด ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่รับวินิจฉัยคำร้องข้อนี้ ดังที่ได้พิจารณาวินิจฉัยไว้แล้วในประเด็นเบื้องต้นเกี่ยวกับอำนาจรับคำร้องของศาลรัฐธรรมนูญ

เหตุแห่งคำร้องข้อ ๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติ สั่งการออกประกาศ และออกคำสั่งในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสืบสวนสอบสวน เพื่อวินิจฉัยข้อปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตลอดจนการพิจารณาประกาศ และรับรองผลการเลือกตั้งไปโดยไม่มีการประชุมปรึกษาหารือ หรือไม่ได้มีการปรึกษาหารือกันโดยกรรมการการเลือกตั้งครบถ้วนตามจำนวนที่มีอยู่ และการพิจารณาประกาศรับรองผลการเลือกตั้งมิได้ดำเนินการโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดโดยมติเอกฉันท์ตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ ประกอบกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๖) และขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรกลุ่มตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการดำเนินการของคณะกรรมการการ

เลือกตั้งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งเมื่อวินิจฉัยเหตุแห่งคำร้องข้อ ๑ และข้อ ๒ แล้ว การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องข้อนี้ ก็ไม่ได้ทำให้ผลของการวินิจฉัยคำร้องตามข้อ ๑ และข้อ ๒ เปลี่ยนแปลงไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่จำต้องวินิจฉัยคำร้องข้อนี้

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

โดยเหตุผลดังได้วินิจฉัยข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุแห่งคำร้อง คือ ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ เฉพาะมาตรา ๔ ตามเหตุแห่งคำร้องข้อ ๑ ในการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว และการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับมติในการจัดคูหาเลือกตั้งตามเหตุแห่งคำร้องข้อ ๒ ไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับ เป็นการเลือกตั้งที่ทำให้เกิดผลของการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการ

จัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวัน
รับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง
การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง
การประกาศผลการเลือกตั้ง

(๒) เมื่อวินิจฉัยว่า การดำเนินการ
เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน
๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
เสียแล้ว ย่อมส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่
คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผล
ดังกล่าวตาม ประกาศผลการเลือกตั้งของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องผลการเลือกตั้ง
สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
และแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดต้องเสียไปด้วย
มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศผล
การเลือกตั้งของคณะกรรมการ
การเลือกตั้งดังกล่าวและเมื่อกำหนดระยะเวลา
ที่จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเป็นการทั่วไปอันเนื่องจากการยุบสภา
ผู้แทนราษฎรตามพระราชกฤษฎีกายุบสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ล่วงพ้นหกสิบ
วันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคสอง ไป
แล้ว และเพื่อให้การเลือกตั้งที่จะมีขึ้นต่อไป
มีความเที่ยงธรรมและเป็นไปตาม
เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงให้
องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการ
กำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเป็นการทั่วไปอันเนื่องมาจาก
การยุบสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้มี
พระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดวัน
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการ

เลือกตั้งทั่วไปโดยกำหนดวันเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้ง
ทั่วไปภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราช
กฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เพื่อให้เป็นไป
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคสอง ต่อไป

คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๖๐๗-๖๐๘/๒๕๕๙
วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิด
อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

ระหว่าง

<p>นายโพธิพงษ์ บรรลือวงศ์ ที่ ๑</p> <p>นายแพทย์ประมวล วิรุฒมเสน ที่ ๒</p> <p>นายสมศักดิ์ โกศัยสุข ที่ ๓</p> <p>นางรัศมี ไวยเนตร ที่ ๔</p> <p>นายสันติสุข โสภณสิริ ที่ ๕</p> <p>นายนิมิตร เทียนอุดม ที่ ๖</p> <p>นายเฉลิมชัย ขอดมาลัย ที่ ๗</p> <p>นางสาวสารี อ๋องสมหวัง ที่ ๘</p> <p>นายศิริพงษ์ บุญปลีก ที่ ๙</p> <p>นางสาวสายรุ้ง ทองปลอน ที่ ๑๐</p> <p>นายกัมปนาท ศีลสร ที่ ๑๑</p>	<p>ผู้ฟ้องคดี</p>
<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒</p> <p>เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๓</p> <p>พรรคประชากรไทย ที่ ๔</p>	<p>ผู้ถูกฟ้องคดี</p>

๑. ข้อเท็จจริงในคดีโดยสรุป

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๗๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีมติในการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ให้ปรับแผนผังที่เลือกตั้งโดยการจัดเรียงคูหาเลือกตั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

หันหน้าไปทางผนังกันที่เลือกตั้งจากเดิมที่หันหลังให้ และปิดประกาศรายชื่อผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไว้ที่ผนังหรือวัสดุอย่างอื่นที่ใช้กับที่เลือกตั้ง เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถตรวจสอบหมายเลขประจำตัวของผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง

ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ กำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙ และกำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ ในวันพฤหัสบดีที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๒๘/๒๕๔๙ และมีมติให้ปรับปรุงการจัดเรียงคูหาลงคะแนน โดยจัดเรียงคูหาลงคะแนนให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งซึ่งเดิมหันหลังให้เพื่อให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเดินเข้าคูหาได้สะดวก และปิดประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเพิ่มเติมไว้ที่ผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้ง จำนวน ๑ ชุด โดยให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงวันที่ ๓ ได้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วเห็นว่าการจัดคูหาเลือกตั้งตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวไม่เป็นการลับอันขัดต่อมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติว่าการเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ เพราะการจัดคูหาเลือกตั้งที่ให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งโดยไม่มีสิ่งใดปิดบังด้านหลังของคูหาขณะที่ใช้สิทธิเลือกตั้งทำให้บุคคลอื่นมองเห็นและสามารถที่จะรู้หรือคาดหมายได้ว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดหรือใช้สิทธิไปในทางใด มีผลให้การใช้สิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดและประชาชนโดยทั่วไปไม่เป็นการลับอีกต่อไป อันเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์มาตรา ๑๐๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับการจัดทำบัตรเลือกตั้งโดยเรียงลำดับหมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้งและมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนไว้ตอนท้ายสุดด้านขวามือของบัตรเลือกตั้งยิ่งทำให้คาดหมายได้ง่ายขึ้นว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในทางใด นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ยังได้นำภาพถ่ายและหมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าไปติดไว้ด้านในคูหาเลือกตั้งอันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๓๙/๒๕๔๙ เมื่อวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่าการวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องการจัดเปลี่ยนคูหาลงคะแนนเลือกตั้งแบบใหม่ (แบบให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้ง) และมีข้อเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทบทวนและใช้วิธีการจัดเรียงคูหาลงคะแนนเลือกตั้งแบบเดิม (แบบที่หันหลัง

ให้กับผนังหรือฉากกัน) ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่จำนวน ๓๙ เขตเลือกตั้ง และการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๙ คือ ให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหลังให้ฝาผนังหรือฉากกันที่เลือกตั้งโดยหันหน้าออกไปทางเข้าหน่วยเลือกตั้ง เพื่อให้ฝาผนังหรือฉากกันเป็นที่บังสายตาจากบุคคลภายนอกที่เลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับฟังความคิดเห็นในเรื่องนี้จากประชาชนและสื่อมวลชนมาประกอบ ซึ่งในการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๔๐/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๙ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รวบรวมความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดคูหาลงคะแนนเลือกตั้งแบบให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกันโดยมีความเห็น ดังนี้

๑. รองประธานมูลนิธิธงศ์กรกลางเพื่อประชาธิปไตย (พลเอก สายหยุด เกิดผล) ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มอป. ๑๗/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๙ เรื่อง ขอให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดคูหาเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่าการจัดวางคูหาในปัจจุบันทำให้สามารถสังเกตเห็นการลงคะแนนได้โดยง่าย โดยเสนอให้ในการจัดคูหาเลือกตั้งควรให้ด้านหลังของผู้ใช้สิทธิเป็นผนังทึบหรือผ้าบัง เพื่อไม่ให้ผู้อื่นเห็นการลงคะแนนตามที่เคยจัดในอดีต

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ออกแถลงการณ์ทางสื่อมวลชน เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๙ เรื่อง การเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการจัดคูหาลงคะแนนโดยหันหน้าไปทาง

ผนังทำให้บุคคลอื่นสามารถมองเห็นการลงคะแนนได้โดยง่าย

๓. กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๙ เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษายกเลิกกฎ ระเบียบ ประกาศ มติ คำสั่ง รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่ขัดต่อกฎหมายและยกเลิกเพิกถอนการจัดการเลือกตั้ง ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งมติการจัดวางคูหาเลือกตั้งเป็นเรื่องหนึ่งที่อยู่ประเด็นคำฟ้องด้วย

๔. ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นการจัดวางคูหาลงคะแนนเลือกตั้งของผู้ที่เกี่ยวข้องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และอื่น ๆ

ในที่สุดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาแล้วมีมติว่า เพื่อมิให้เป็นโอกาสแก่ผู้ที่ไม่สุจริตในการเลือกตั้งที่จะใช้วิธีการต่าง ๆ ให้ได้มาซึ่งความลับของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงให้เปลี่ยนการจัดเรียงคูหาลงคะแนนเลือกตั้งจากรูปแบบที่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกันเป็นแบบผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งหันหลังให้ผนังหรือฉากกัน โดยให้ถือปฏิบัติในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งให้ดำเนินการนับแต่วันที่มติในเรื่องนี้เป็นต้นไป

๒. ประเด็นพิจารณา

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย ดังนี้
ประเด็นที่หนึ่ง ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือไม่

วิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๕
วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ ศาลปกครองมีอำนาจ
พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องที่เป็นคดี
พิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ
เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วย
กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือ
กระทำการอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจ
หรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตาม
กฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ
ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนด
ไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมี
ลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือ
มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น
หรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร
หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ โดยมาตรา ๓
แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัตินิยาม
“หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”
ไว้ว่า “หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า
กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการ
ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ
ที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราช
กฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้
ความหมายรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย
ให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการ
ทางปกครอง “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า
(๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล
หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง
(๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท
คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจ
ในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบ

ต่อบุคคลและ (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชา
หรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)

แม้ในเชิงโครงสร้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะมิใช่หน่วยงานและ
เจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือ
ในกำกับดูแลของรัฐบาล แต่เมื่อพิจารณา
ลักษณะของการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้อง
คดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้
อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการควบคุม
และดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาและ
การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็น
หน่วยงานทางธุรการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และ
การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็น
ผู้บังคับบัญชาของพนักงานและลูกจ้างของผู้ถูก
ฟ้องคดีที่ ๒ และรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขึ้นตรงต่อประธาน
กรรมการการเลือกตั้งในเรื่องดังกล่าวแล้ว เห็น
ได้ว่ามีอยู่สามลักษณะ ได้แก่ การออกกฎ
การบังคับใช้กฎหมายและกฎโดยการออก
คำสั่ง มีมติ หรือกระทำการอื่นใดนอกจาก
การออกคำสั่งและมีมติ และการสืบสวน
สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาด
ปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
ถึงแม้ว่าศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ใน
คำวินิจฉัยที่ ๕๒/๒๕๔๖ ว่า การใช้อำนาจ
หน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการสืบสวน
สอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้ง
ที่เกิดขึ้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นอำนาจตามมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ถือเป็นนญติ แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ใช้อำนาจออกกฎและบังคับใช้กฎหมายและกฎ โดยการออกคำสั่ง มีมติ หรือกระทำการอื่นใด นอกจากการออกคำสั่งและมีมตินั้น ห้ามมีลักษณะเป็นการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ออกกฎและบังคับใช้กฎหมายและกฎ ย่อมเป็นการใช้อำนาจทางปกครองทำนองเดียวกันกับการที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลใช้อำนาจออกกฎและบังคับใช้กฎหมายและกฎในการดำเนินกิจการทางปกครองตามที่กฎหมายต่าง ๆ กำหนด ทั้งนี้ ตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๔๙ เมื่อคำวินิจฉัยถึงลักษณะของการใช้อำนาจแล้ว จึงต้องถือว่าการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ออกกฎและบังคับใช้กฎหมายและกฎ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ

วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และคดีพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

เมื่อคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดต่างก็ฟ้องว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติกำหนดให้ดำเนินการปรับแผนผังที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ โดยจัดเรียงคูหาเลือกตั้งจากเดิมที่ให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหลังให้ผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งมาเป็นให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งซึ่งมีลักษณะเป็นการออกข้อกำหนดที่เป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้อำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิใช่เป็นการออกประกาศกำหนดการทั้งหลาย อันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยตรงตามมาตรา ๑๔๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าวในทุกหน่วยเลือกตั้งเป็นเหตุให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ อันเป็นผลมาจากการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ขัดต่อมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย ซึ่งกำหนดว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ คดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจในการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นอำนาจตามมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจทางปกครองออกกฎและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ บังคับใช้กฎโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยแท้ และข้อพิพาทในคดีนี้ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ฟ้องคดีที่ ๙ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๑ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ทำให้คดีนี้อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง

กลางตามมาตรา ๘ วรรคสอง และวรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ดังนั้น คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาได้

ประเด็นที่สอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติกำหนดให้ดำเนินการปรับแผนผังที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ โดยจัดเรียงคูหาเลือกตั้งจากเดิมที่ให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหลังให้ผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งมาเพื่อให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้ง และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าวในทุกหน่วยเลือกตั้งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเป็นเหตุให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ อันเป็นผลมาจากการกระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นการเลือกตั้งอย่างแท้จริง เป็นสาระสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยทางผู้แทน หมายถึง การเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยอิสระ ไม่มีการบังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือตกอยู่ภายใต้อิทธิพลใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม และก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เงื่อนไขประการหนึ่งในหลาย ๆ ประการที่จะให้การ

เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปโดยอิสระ คือ การให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนลับ

โดยการออกเสียงลงคะแนนลับตามนัยข้อ ๒๑ (๓) ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ และมาตรา ๑๐๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมายถึง การออกเสียงลงคะแนนซึ่งผู้เลือกตั้งรู้สึกว่าจะไม่มีบุคคลหนึ่งบุคคลใดนอกจากตัวผู้เลือกตั้งเองสามารถเห็นได้ว่าผู้เลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนหรือไม่ และออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีใด หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนใด การออกเสียงลงคะแนนที่ผู้เลือกตั้งรู้สึกว่าจะบุคคลภายนอกสามารถรู้เห็นได้ว่าผู้เลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีใดหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนใดไม่ใช้การออกเสียงลงคะแนนลับ

กรณีจึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ดำเนินการปรับแผนผังที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ โดยจัดเรียงคูหาเลือกตั้งจากเดิมที่ให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหลังให้ผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งมาเป็นให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้ง และกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าวในทุกหน่วยเลือกตั้งนั้น เป็นเหตุให้การออกเสียงลงคะแนนของผู้เลือกตั้งไม่เป็นการออกเสียงลงคะแนนลับหรือไม่

พิเคราะห์แผนผังที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ที่จัดเรียงคูหาเลือกตั้งโดยให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๘/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๙ ประกอบกับภาพถ่ายในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันจันทร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๙ และภาพถ่ายจากแผ่นบันทึกภาพและเสียง (VCD) ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดเสนอต่อศาลแล้ว เห็นว่าการให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่เข้าไปในคูหาเลือกตั้งโดยหันหน้าไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้ง ทำให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งต้องหันหลังให้เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่กำลังยื่นรอเข้าไปออกเสียงลงคะแนนในคูหาเลือกตั้งและประชาชนที่ยืนอยู่บริเวณหน้าหน่วยเลือกตั้งโดยไม่มีฉากบังสายตาศูนย์บุคคลดังกล่าวที่มืดซิดเพียงพอ และเมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่าบัตรเลือกตั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ มีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนอยู่ตรงมุมขวามือด้านล่างของบัตรเลือกตั้ง และมีผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งในแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนน้อยหมายเลขแล้ว เชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งและผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่กำลังยื่นรอเข้าไปออกเสียงลงคะแนนในคูหาเลือกตั้งตลอดจนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่ได้ออกเสียงลงคะแนนแล้ว และยืนอยู่บริเวณนอกหน่วย

เลือกตั้งสามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของ ผู้ที่กำลังออกเสียงลงคะแนนอยู่ในคูหา เลือกตั้งและทราบหรือคาดเดาได้โดยง่ายว่า ผู้นั้นได้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่อง ไม่ประสงค์จะลงคะแนนหรือออกเสียง ลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีใด และผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง คนใด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ ก็ยอมรับว่า เป็นเช่นนี้ ดังจะเห็นได้จากบันทึกข้อความ ด่วน มาก ที่ ลต ๐๖๐๒ (สปช.)/ว. ๖๕๙ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดทำขึ้น ที่ได้ระบุเหตุผลที่ให้จัดคูหาลงคะแนนโดยให้ผู้มี สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังกันที่เลือกตั้ง และหันหลังให้เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งไว้ ว่า เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตในการ ลงคะแนนเลือกตั้งกรณีที่มีข้อครหาว่ามีการแอบ นำบัตรเลือกตั้งออกไปจากคูหาเพื่อใช้เวียน เทียนในการลงคะแนนและมีการลักลอบใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ถ่ายรูปแบบบัตรเลือกตั้งเพื่อนำไป รับเงิน เนื่องจากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง สามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้มาใช้สิทธิ เลือกตั้งขณะที่ใช้สิทธิลงคะแนนได้

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาผลการ สืบรวจความคิดเห็นของประชาชนและสื่อมวลชน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ประกอบการ พิจารณาว่าสมควรจะเปลี่ยนการจัดเรียงคูหา เลือกตั้งโดยให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหลังให้ ผนังหรือฉากกันตามแบบที่เคยทำกันมาแต่เดิม หรือไม่ ปรากฏว่าส่วนมากต่างก็รู้สึกว่าการ ออกเสียงลงคะแนนของตนไม่เป็นความลับ

เพียงพอที่จะทำให้สามารถออกเสียงลงคะแนน ได้อย่างอิสระตามความรู้สึกผิดชอบของตน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติกำหนดให้ดำเนินการ ปรับแผนผังที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ โดย จัดเรียงคูหาเลือกตั้งจากเดิมที่ให้ผู้มาใช้ สิทธิเลือกตั้งหันหลังให้ผนังหรือฉากกันที่ เลือกตั้งมาเป็นผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง หันหน้าไปทางผนังหรือฉากกันที่เลือกตั้ง และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๓ ดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว ในทุกหน่วยเลือกตั้ง จึงเป็นการกระทำที่ทํา ให้การออกเสียงลงคะแนนไม่เป็นไปโดยลับ ทั้งในทางข้อเท็จจริงและในความรู้สึกของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง อันเป็นการไม่ชอบด้วย มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย และเป็นเหตุให้การ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติ ดังกล่าวของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยด้วย ถึงแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยการ สนับสนุนและช่วยเหลือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีอำนาจหน้าที่ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่จะต้อง ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก วุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓ หากอาจป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในการเลือกตั้งด้วย

วิธีการที่ละเมิดหลักการออกเสียงลงคะแนนลับ
อันเป็นสาระสำคัญของการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยโดยผู้แทนได้ไม่

๓. ผลคำพิพากษาของศาลปกครอง

จึงพิพากษาให้เพิกถอนการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้ง
ทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ทั้งแบบ
แบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อ
ทั้งหมดในทุกเขตเลือกตั้ง และการกระทำ
ต่อมาภายหลังอันเป็นผลสืบเนื่องจากการ
เลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นข้อขอให้
เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เกี่ยวกับการ
จัดคูหาเลือกตั้งแบบที่ใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้า
ไปทางผนังหรือฉากกั้นที่เลือกตั้งนั้น โดยที่ผู้ถูก
ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่
๔๐/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๙ ให้
เปลี่ยนการจัดคูหาเลือกตั้งเป็นแบบผู้ใช้สิทธิ
เลือกตั้งหันหลังให้ผนังหรือฉากกั้นแล้วจึงไม่
ต้องพิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
ดังกล่าวอีก

ร่างกฎหมายที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของรัฐสภาที่น่าสนใจ

โดย นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน
นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ก. ประวัติ ความเป็นมา และสถานะของร่างพระราชบัญญัติ ณ ปัจจุบัน*

ร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยนายจำลอง ครุฑขุนทด นายประกิจ พลเดช นายนิสิต สินธุไพร และนายวิวรรณไชย ณ กาศสินธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ และได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญคณะหนึ่งจำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ขึ้นคณะกรรมการ และกำหนดแปรญัตติภายใน ๒ วัน

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุม

* ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙.

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมาก และส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

วุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณาในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญคณะหนึ่ง จำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการ และกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

ข. หลักการและเหตุผล

หลักการ

ปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจและการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๐)

เหตุผล

โดยที่การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจและการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ยังมีได้คำนึงถึงความสมัครใจของครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวให้ดำเนินการได้ต่อเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสมัครใจและความพร้อมครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษามีความสมัครใจจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ค. สรุปสาระสำคัญ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

“มิให้นำความใน (๑) และ (๒) มาใช้บังคับกับภารกิจการจัดการศึกษา ทั้งนี้ การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการตามความสมัครใจและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามขอบเขตที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และตามความสมัครใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด”

สถานะของร่างพระราชบัญญัติ ณ ปัจจุบัน

ก่อนที่วุฒิสภาจะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรานั้น ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ปรากฏว่าได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดดังกล่าวสิ้นสุดลง และต่อมาในวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ อายุของวุฒิสภาได้สิ้นสุดลงเนื่องจากครบวาระ ๖ ปี จึงไม่สามารถประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงยังคงค้างอยู่ระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภา

ในกรณีที่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ได้บัญญัติว่า

“ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบต่อไปได้ ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรก หลังการเลือกตั้งทั่วไป และรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีมิได้ร้องขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป”

ดังนั้น หากภายหลังสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ และได้มีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้ว หากคณะรัฐมนตรีร้องขอต่อรัฐสภาภายใน ๖๐ วันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังการ

เลือกตั้งทั่วไป เพื่อขอให้วุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบต่อไปได้ ร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้ วุฒิสภาชุดใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ ก็จะพิจารณาต่อไปได้

อนึ่ง เนื่องจากได้มีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้วินิจฉัยถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยศาลรัฐธรรมนูญมีความเห็นโดยสรุปว่า

“๑. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุแห่งคำร้องคือ ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๙ เฉพาะมาตรา ๔ ตามเหตุแห่งคำร้องข้อ ๑ ในการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเลือกตั้งดังกล่าว และการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับมติในการจัดดูหาเลือกตั้งตามเหตุแห่งคำร้องข้อ ๒ ไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับ เป็นการเลือกตั้งที่ทำให้เกิดผลของการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง การประกาศผลการเลือกตั้ง

๒. ดังนั้นเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเสียแล้ว ย่อมส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดต้องเสียไปด้วย มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวและเมื่อกำหนดระยะเวลาที่จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปอันเนื่องจากการยุบสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ล่วงพ้นหกสิบวันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคสอง ไปแล้ว และเพื่อให้การเลือกตั้งที่จะมีขึ้นต่อไป มีความเที่ยงธรรมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น จึงให้องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปอันเนื่องมาจากการยุบสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการให้มีพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป โดยกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคสอง ต่อไป”

หากจะกล่าวโดยสรุปจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าการที่วุฒิสภาชุดใหม่จะพิจารณาร่างพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้ต่อไปได้นั้นจะต้องรอให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งใหม่เสียก่อน และหลังจากได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งทั่วไปแล้วก็จะเข้าสู่กระบวนการตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญต่อไป

ท่านผู้อ่านวารสาร “จุสนิติ” ผู้ใดมีความประสงค์ต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว สามารถเสนอความเห็นได้โดยผ่านทางเว็บไซต์ ดังนี้ :

๕๐ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	www.parliament.go.th
๕๑ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	www.senate.go.th
๕๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	www.krisdika.go.th
๕๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	www.cabinet.thaigov.go.th

ร่างกฎหมายที่อยู่ในระหว่างการศึกษาของรัฐบาลที่นำเสนอใจ

Legislative Institutional Repository of Thailand

“ผมไม่ทราบว่าใครเป็นผู้กล่าวในวงการกฎหมาย
ของเราว่า “บริสุทธิ์และยุติธรรม” คำกล่าวนี้ดีเหลือเกิน
และนี่แหละคือหลักวิชาชีพของนักกฎหมายที่แท้จริง”

จิตติ ดิงศภัทย์

ที่มา : กองทุนศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ชีวิตและงาน
ศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์, ๒๕๔๕.

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

แนะนำกฎหมายใหม่ และกฎหมายที่น่าสนใจ

โดย นางสาวสุทธิมาตร จันทร์แดง
นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ.

๒๕๕๙

๑ ให้มี ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์

พ.ศ. ๒๕๕๙

๑ ประกาศราชกิจจานุ

เบกษา วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์

๒๕๕๙ เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๗ ก

หน้า ๑

หลักการและเหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในลักษณะ ๒๒
หุ้นส่วนและบริษัทของบรรพ ๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
กรณีการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและห้าง
หุ้นส่วนจำกัด และการลาออกของกรรมการบริษัทจำกัด กำหนดเวลาที่
การลาออกมีผล ตลอดจนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียน
ภายในกำหนดเวลา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลทางกฎหมาย และ
การนำผลทางกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวไปใช้
อ้างอิงได้

สาระสำคัญในส่วนที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม

๑. การลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน (มาตรา ๑๐๖๔/๑)

กรณีแรก ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีหุ้นส่วนผู้จัดการคนเดียว
ให้หุ้นส่วนผู้จัดการที่จะลาออกจากตำแหน่งแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้เป็น
หุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดทราบ โดยกฎหมายกำหนดให้ลาออกมีผลนับแต่
วันที่ไปลาออกไปถึงหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใด

กรณีที่สอง ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีหุ้นส่วนผู้จัดการ
มากกว่า ๑ คน ให้หุ้นส่วนผู้จัดการที่จะลาออกจากตำแหน่งยื่น
ใบลาออกต่อหุ้นส่วนผู้จัดการอื่นคนหนึ่งคนใด โดยกฎหมายกำหนดให้
การลาออกมีผลนับแต่วันที่ไปลาออกไปถึงหุ้นส่วนผู้จัดการอื่นคนหนึ่ง
คนใด

แนะนำกฎหมายใหม่ที่น่าสนใจ

Legislative Institutional Repository of Thailand

๒. การลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด

กฎหมายได้กำหนดหลักการของการลาออกจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนจำกัดในแนวทางเดียวกันกับกรณีของการลาออกจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนตามข้อ ๑ (มาตรา ๑๐๗๘/๑)

๓. การลาออกของกรรมการบริษัทจำกัด

กฎหมายกำหนดให้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่งต่อบริษัทและให้การลาออกมีผลนับแต่วันที่ใบลาออกไปถึงบริษัท (มาตรา ๑๑๕๓/๑)

โดยการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการและกรรมการดังกล่าวนี้ผู้ลาออกจะแจ้งการลาออกของตนให้นายทะเบียนทราบด้วยก็ได้ แต่กำหนดให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัดแล้วแต่กรณี นำความไปจดทะเบียน ภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงหุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการ แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๐๖๔/๒, ๑๐๗๘/๒ และ มาตรา ๑๑๕๗)

ทั้งนี้ ซึ่งหากห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดใดฝ่าฝืนไม่นำความไปจดทะเบียนภายในระยะเวลาดังกล่าวตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดไว้ในมาตรา ๔/๑ ให้ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ

๑ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๙

๑ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙
๑ ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๘ ก หน้า ๑

หลักการและเหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้การส่งข้อมูลและการแจ้งข้อมูลให้เจ้าของข้อมูลทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิตและการขอรับคำยินยอมของเจ้าของข้อมูลในการเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการจะต้องจัดทำเป็นหนังสือและต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้เป็นภาระแก่บริษัทข้อมูลเครดิตและไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถดำเนินการโดยใช้วิธีการอื่นได้ และอัตราโทษทางอาญาในความผิดที่เกี่ยวกับการ

๖ ดำเนินการดังกล่าวมีความรุนแรงเกินสมควร สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
๖ กฎหมายเพื่อให้เกิดความเหมาะสมแก่การบังคับใช้ยิ่งขึ้น

๖ **สาระสำคัญในส่วนที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม**

๖ **๑. บทนิยาม**

๖ ๑) ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า **‘สินเชื่อ’** ในมาตรา ๓ เดิม และให้
๖ ใช้ความต่อไปนี้แทน

๖ **‘สินเชื่อ’** หมายความว่า การให้กู้ยืมเงินหรือวงเงินในการ
๖ ให้กู้ยืม หรือให้ยืมหลักทรัพย์ ให้เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อแบบลิสซิ่ง ค่าประกัน
๖ รับอวัล รับรองตัวเงิน ซื้อมือถือหรือรับช่วงซื้อตัวเงิน เป็นเจ้าหนี้
๖ เนื่องจากได้จ่ายหรือสั่งให้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้เคยค้าหรือเป็น
๖ เจ้าหนี้เนื่องจากได้จ่ายเงินตามภาระผูกพันตามเล็ดเตอร์ออฟเครดิต
๖ หรือภาระผูกพันอื่น การรับเป็นลูกค้าเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ และ
๖ ธุรกิจอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

๖ ๒. ให้ยกเลิกความใน (๕) ของบทนิยามคำว่า **‘สถาบันการเงิน’**
๖ ในมาตรา ๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

๖ **‘(๕) บริษัทประกันวินาศภัย’**

๖ ๓. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า **‘คณะกรรมการ**
๖ **คุ้มครองข้อมูลเครดิต’** ประกอบด้วย (๑) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
๖ เป็นประธานกรรมการ (๒) ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธาน
๖ กรรมการ (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๑๐ คน และ
๖ (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ คน เป็นกรรมการ (มาตรา ๒๕)

๖ **๔. การส่งข้อมูลและแจ้งข้อมูลของสมาชิก**

๖ กฎหมายได้กำหนดให้สถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกส่งข้อมูล
๖ ของลูกค้าของตนแก่บริษัทข้อมูลเครดิตและแจ้งให้ลูกค้าของตนทราบ
๖ เกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งไปเป็นหนังสือ หรือโดยวิธีอื่นตามที่ตกลงกัน
๖ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ส่งข้อมูลแก่บริษัทข้อมูลเครดิต โดยในกรณีที่
๖ สมาชิกไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าว สมาชิกอาจ
๖ ขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตได้อีกแต่
๖ ไม่เกิน ๑๕ วัน ซึ่งต่างจากเดิมที่กฎหมายกำหนดในเรื่องการส่งข้อมูล
๖ และการแจ้งข้อมูลของสมาชิกต้องจัดทำเป็นหนังสือและต้อง
๖ ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น (มาตรา ๑๘)

๖ ซึ่งหากสมาชิกผู้ใดไม่แจ้งให้ลูกค้าของตนทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่
๖ ที่ส่งให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิตหรือไม่แจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด
๖ ตามมาตรา ๑๘ หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
๖ คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี
๖ หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ(มาตรา ๔๘)

๖ **แนะนำกฎหมายใหม่ที่น่าสนใจ**

Legislative Institutional Repository of Thailand

๔. การเปิดเผยหรือการให้ข้อมูล

กฎหมายกำหนดให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการที่ประสงค์จะใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในกรณีดังต่อไปนี้เท่านั้น

- ๑) เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อ
- ๒) เพื่อประโยชน์ในการออกบัตรเครดิต

โดยการเปิดเผยหรือให้ข้อมูลดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนทุกครั้ง เว้นแต่เจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมไว้เป็นอย่างอื่น จากเดิมที่กฎหมายการให้คำยินยอมดังกล่าวต้องทำเป็นหนังสือเท่านั้น (มาตรา ๒๐)

ทั้งนี้ หากบริษัทข้อมูลเครดิตใดหรือผู้ประมวลผลข้อมูลผู้ใดเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกของตนหรือผู้ใช้บริการเพื่อประโยชน์อย่างอื่นหรือเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่ผู้อื่นนอกเหนือจากที่กำหนดในมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๑)

ความผิดตามมาตรา ๔๒, ๔๕, ๔๖, ๔๗, ๔๘, ๔๙, ๕๐, ๕๑, ๕๕, ๕๖, ๕๗, ๕๘ หรือมาตรา ๕๙ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

หมายเหตุ

๑ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๑ พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การดำเนินโครงการลงทุนพิเศษของรัฐ เพื่อการพัฒนาประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการดำเนินโครงการ ลงทุนพิเศษของรัฐเพื่อการพัฒนาประเทศ

พ.ศ. ๒๕๕๙

๑ ประกาศ ณ วันที่ ๒
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑ ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เล่ม ๑๒๓ ตอนพิเศษ ๑๗
ง หน้า ๗

หลักการโดยสังเขป มีดังนี้

โดยที่แนวทางประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าและทันสมัย คือการที่รัฐจัดให้มีโครงการลงทุนพิเศษที่จำเป็นเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขภาคสาธารณสุขที่สำคัญ โครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่อาจมีขึ้นก็เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย ยกกระดับคุณภาพชีวิต ตอบสนองความต้องการของประชาชนในปัจจัยการดำรงชีพ และอาจมีโครงการเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเสริมสมรรถนะในการแข่งขันกับต่างประเทศ ซึ่งโครงการเหล่านี้แม้จะลงทุนสูงแต่ก็ช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามมาอย่างต่อเนื่องในระยะยาวอย่างยั่งยืนและเอื้อต่อการจัดระบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและชุมชน อย่างไรก็ตาม

หน้าปกใหม่ที่หน้า ๖

* ตาม หนทางหนึ่งที่จะช่วยให้การขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวเพื่อพัฒนา
* ประเทศไปสู่ความก้าวหน้าทันสมัยบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม
* และรวดเร็ว คือการเชิญชวนให้ผู้ประกอบการที่มีจินตนาการก้าวไกล
* วิทยาการก้าวหน้า มีประสบการณ์ และมีความพร้อมอย่างบูรณาการ
* ทุกด้าน (KTME) เข้ามาเสนอกระบวนการและสารัตถะทั้งปวง อันจะ
* ทำให้โครงการที่รัฐประสงค์บังเกิดผลสัมฤทธิ์โดยไม่เป็นภาระของรัฐ
* มากนัก ข้อเสนอดังกล่าวควรครอบคลุมรูปแบบทางเทคนิค แผนการ
* เงินและการลงทุน แผนการบริหารจัดการ และทางเลือกทั้งหลายที่
* เปิดทางให้รัฐเปรียบเทียบและใช้ดุลพินิจคัดเลือกโครงการที่เหมาะสม
* กับประเทศไทยที่สุด

* ด้วยเหตุนี้ จึงสมควรจัดให้โครงการลงทุนขนาดใหญ่ (Mega
* Project) ที่เข้าข่ายดังกล่าวเป็นโครงการพิเศษ ตามนโยบายการ
* แสวงหาพันธมิตรเพื่อการพัฒนา การระดมปัญญาเพื่อการสร้าง ความ
* เจริญ โดยมีวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารจัดการพิเศษแตกต่าง
* จากโครงการทั่วไป

* **สาระสำคัญโดยสรุป**

* **๑. บทนิยามที่สำคัญ**

* **“โครงการลงทุนพิเศษของรัฐเพื่อการพัฒนาประเทศ”**

* หมายความว่า โครงการที่ส่วนราชการประสงค์จะดำเนินการ เพื่อ
* ก่อสร้าง จัดหาพัสดุ หรือให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งต้องการความรู้
* ความชำนาญพิเศษ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ใช้งบประมาณลงทุนจำนวน
* มาก มีการบริหารจัดการอย่างดีสามารถนำประโยชน์จากโครงการมา
* ใช้ในการพัฒนาประเทศเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน
* ขนาดใหญ่ ยกกระตือรือร้นชีวิตหรือตอบสนองความต้องการของ
* ประชาชนในปัจจุบันการดำรงชีพได้ในเวลาอันรวดเร็ว หรือช่วยสร้าง
* ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเสริมสมรรถนะการแข่งขันกับ
* ต่างประเทศ

* **“โครงการ”** หมายความว่า โครงการลงทุนพิเศษของรัฐเพื่อ
* การพัฒนาประเทศ

* **“ส่วนราชการ”** หมายความว่า ส่วนราชการระดับกระทรวง ซึ่ง
* เป็นผู้ริเริ่มโครงการหรือเจ้าสังกัดหน่วยงานที่จัดทำโครงการ

* **๒. ให้มีคณะกรรมการนโยบายโครงการลงทุนพิเศษของรัฐเพื่อ**
* **การพัฒนาประเทศ** คณะหนึ่งเรียกโดยย่อว่า **“กนค.”** ประกอบด้วย
* (๑) นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน (๒) รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรี
* มอบหมาย จำนวน ๒ คนเป็นรองประธาน (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง
* จำนวน ๔ คน (๔) ผู้แทนสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

* **แห่งสภาผู้แทนราษฎร**

๙) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (๑๐) ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย (๑๑) ผู้แทนสมาคมนักข่าวไทย (๑๒) ผู้แทนสภาวิศวกร (๑๓) ผู้แทนสภาสถาปนิก (๑๔) ผู้แทนสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (๑๕) ผู้แทนสหภาพแรงงาน (๑๖) ผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน ๗ คน และ (๑๗) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี และต้องไม่มีผลประโยชน์ได้เสียหรือขัดแย้งกับผู้ยื่นข้อเสนอโครงการรายใด การคัดค้านและการวินิจฉัยประโยชน์ได้เสียตามวรรคนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายโครงการลงทุนพิเศษของรัฐเพื่อการพัฒนาประเทศ มีดังนี้

- (๑) เสนอนโยบายเกี่ยวกับการลงทุนพิเศษของรัฐต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) พิจารณาให้ความเห็นผลการคัดเลือกผู้เสนอโครงการตามที่คณะกรรมการบริหารเสนอหรือเสนอข้อเสนอก่อน ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
- (๓) ดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบนี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- (๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลเพื่อทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. ให้มีคณะกรรมการบริหารและกำกับดูแลโครงการลงทุนพิเศษของรัฐเพื่อการพัฒนาประเทศในแต่ละส่วนราชการ เรียกโดยย่อว่า **“คณะกรรมการบริหาร”** ประกอบด้วย (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงผู้ริเริ่มโครงการเป็นประธาน (๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงผู้ริเริ่มโครงการ (ถ้ามี) (๓) ปลัดกระทรวงผู้ริเริ่มโครงการ (๔) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (๕) ผู้แทนสำนักงบประมาณ (๖) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๗) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๘) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด (๙) ผู้แทนกรมบัญชีกลาง (๑๐) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ ก.น.ค. แต่งตั้ง จำนวน ๖ คน และ (๑๑) ข้าราชการในตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่าตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงผู้ริเริ่มโครงการกำหนดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี และต้องไม่มีผลประโยชน์ได้เสียหรือขัดแย้งกับผู้ยื่นข้อเสนอ

๙๙ โครงการ การคัดค้านและการวินิจฉัยประโยชน์ได้เสียตามวรรคนี้ ให้
๙๙ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและในกรณี
๙๙ ส่วนราชการใดมีโครงการมากกว่าหนึ่งโครงการ ให้ตั้ง คณะ
๙๙ กรรมการบริหารเป็นรายโครงการ

๙๙ **อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารและกำกับดูแลโครงการ
๙๙ ลงทุนพิเศษของรัฐเพื่อการพัฒนาประเทศ** มีดังนี้

- ๙๙ (๑) พิจารณารายละเอียดของข้อเสนอตามโครงการ
- ๙๙ (๒) จัดทำและเสนอบันทึกผลการพิจารณาโครงการตามที่
๙๙ ส่วนราชการเสนอมาหรือจัดทำข้อเสนอทางเลือกอื่นให้ กนค. พิจารณา
- ๙๙ (๓) บริหารและกำกับดูแลการดำเนินการตามโครงการให้
๙๙ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในสัญญา
- ๙๙ (๔) รายงานผลการดำเนินการ ความคืบหน้าตลอดจนปัญหา
๙๙ อุปสรรคและแนวทางแก้ไขให้ส่วนราชการและคณะรัฐมนตรีทราบ เป็น
๙๙ รายไตรมาส
- ๙๙ (๕) ดำเนินการอื่นตามระเบียบนี้หรือตามที่ กนค. หรือ
๙๙ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๙๙ ๔. การริเริ่มและการเสนอโครงการ

๙๙ ให้ส่วนราชการจัดทำโครงการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและเมื่อ
๙๙ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้วให้จัดประชุมชี้แจงความประสงค์ของรัฐและ
๙๙ ขอบเขตการงานเบื้องต้นให้ผู้สนใจทราบ แล้วให้ส่วนราชการแต่งตั้ง
๙๙ คณะกรรมการบริหารและกำกับดูแลโครงการลงทุนพิเศษของรัฐเพื่อ
๙๙ การพัฒนาประเทศเพื่อจัดเตรียมและกำหนดขั้นตอน ตลอดจน
๙๙ รายละเอียดในการยื่นข้อเสนอโครงการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป และใน
๙๙ การดำเนินโครงการตามระเบียบนี้ หากต้องดำเนินการตามบทบัญญัติ
๙๙ ของกฎหมายใดให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ส่วนการดำเนินการตาม
๙๙ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้
๙๙ มติคณะรัฐมนตรีและคำแนะนำของ กนค. แทน โดยการริเริ่มและการ
๙๙ เสนอโครงการนี้ให้คณะกรรมการประสานการดำเนินงานภายใต้
๙๙ นโยบายสร้างพันธมิตรเพื่อการพัฒนาตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
๙๙ ที่ ๑๒ / ๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙ เป็นผู้ประสานการ
๙๙ ดำเนินงานให้เป็นที่เรียบร้อย

๙๙ ๕. การประกาศเชิญชวน การยื่นข้อเสนอโครงการ และการ ๙๙ พิจารณาโครงการ

๙๙ ๕.๑ การประกาศเชิญชวน

๙๙ ให้ส่วนราชการจัดทำประกาศเชิญชวนโดยความ
๙๙ เห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร และให้กระทำโดยเปิดเผยต่อ
๙๙ สาธารณชนทางเว็บไซต์ (Website) ของส่วนราชการและ

๙๙ **แนะนำกฎหมายใหม่ที่น่าสนใจ**

* กรมบัญชีกลาง (<http://www.gprocurement.go.th>) พร้อม
* ทั้งจัดส่งประกาศให้กรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานี
* วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และทำหนังสือแจ้งหน่วยงานของ
* ต่างประเทศที่ตั้งประจำอยู่ในประเทศไทย เช่น สถานเอกอัครราชทูต
* เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ข่าวสารให้แพร่หลาย และการเผยแพร่ข่าวสารใน
* ต่างประเทศนั้น ให้กระทรวงการต่างประเทศรับไปดำเนินการโดย
* ประกาศผ่านทางเว็บไซต์ของส่วนราชการในต่างประเทศด้วย โดยการ
* ประกาศเชิญชวนจะต้องดำเนินการก่อนวันรับซองเอกสารของผู้ยื่น
* ข้อเสนอโครงการ ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

* ทั้งนี้ การประกาศเชิญชวนให้ทำเป็นภาษาไทย โดยมีค่าแปล
* เป็นภาษาอังกฤษประกาศเชิญชวนอย่างน้อยจะต้องแสดงรายการที่มี
* สำคัญสำคัญ ดังต่อไปนี้

* (๑) ความประสงค์ของทางราชการในการให้มี
* โครงการ

* (๒) คุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นข้อเสนอโครงการ

* (๓) วัตถุประสงค์และคุณลักษณะของงานใน
* โครงการ

* (๔) กำหนดวัน เวลา สถานที่ในการยื่นข้อเสนอ
* การปิดรับซองข้อเสนอ และการเปิดซองข้อเสนอเพื่อพิจารณา

* (๕) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินโครงการ
* ซึ่งครอบคลุมข้อเสนอด้านเทคนิคแนวทางการดำเนินงานและ
* ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ระยะเวลาดำเนินการ และข้อเสนออื่น ๆ ที่
* เป็นประโยชน์แก่ทางราชการ หรือเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ทั้งนี้
* จะให้ระบุข้อเสนอด้านการเงินและการลงทุนไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

* (๖) หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเบื้องต้นที่รัฐบาล
* จะใช้ในการคัดเลือกข้อเสนอ

* (๗) การจัดทำข้อเสนอด้านการเงินและการลง
* ทุนตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยความเห็นชอบของ
* คณะรัฐมนตรี

* ในประกาศเชิญชวนให้ระบุให้ชัดเจนว่า รัฐทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะ
* ไม่คัดเลือกข้อเสนอใดหรือยกเลิกโครงการใดที่ยังมิได้ลงนามในสัญญา
* ได้ทุกเมื่อ โดยผู้ยื่นข้อเสนอโครงการไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหาย
* ใด ๆ จากส่วนราชการหรือรัฐ

* ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการจะเป็นกลุ่มนิติบุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่ง
* จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือไม่ก็ได้ และจะมีผู้ร่วมทุนฝ่ายไทยด้วย
* หรือไม่ก็ได้

๕.๒ การยื่นข้อเสนอโครงการ

ให้ยื่นข้อเสนอโครงการต่อเลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือผู้ที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรีมอบหมายตามวัน เวลา สถานที่ที่กำหนดในประกาศ โดยให้ส่วนราชการจัดทำบันทึกสรุปสาระสำคัญโดยย่อของข้อเสนอเพื่อเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของส่วนราชการและกรมบัญชีกลางติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า ๗ วัน โดยโครงการใดยังไม่มีข้อเสนอด้านการเงินและการลงทุน ให้ดำเนินการก่อนที่จะมีการพิจารณาโครงการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ประกาศเชิญชวนให้เสนอข้อเสนอด้านเทคนิค และข้อเสนอด้านอื่นก่อนโดยยังไม่จำเป็นต้องเสนอข้อเสนอด้านการเงินและการลงทุน คณะกรรมการบริหารอาจแจ้งให้ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการที่ผ่านการพิจารณาข้อเสนอด้านเทคนิคและด้านอื่นแล้ว เสนอข้อเสนอด้านการเงินและการลงทุนเพื่อการพิจารณาคัดเลือกได้

(๒) ในกรณีที่ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการใดยังมีได้เสนอข้อเสนอด้านการเงินและการลงทุน แต่คณะกรรมการบริหารเห็นว่าการพิจารณาโครงการต้องพิจารณาทั้งข้อเสนอด้านเทคนิค ด้านการเงิน และการลงทุน และด้านอื่นไปพร้อมกัน คณะกรรมการบริหารอาจแจ้งให้ผู้เสนอโครงการรายนั้นจัดทำข้อเสนอด้านการเงินและการลงทุนภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๓) ในกรณีอื่น ๆ นอกจากกรณีตาม (๑) และ (๒) ให้ดำเนินการตามที่ กนค.กำหนด

อนึ่ง ข้อเสนอของผู้ยื่นข้อเสนอโครงการต้องไม่เป็นการเข้าร่วมทุน ร่วมकरण หรือขอรับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ และต้องไม่เข้าข่ายการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐถ้าปรากฏว่าเป็นกรณีดังกล่าว ให้คณะกรรมการบริหารแจ้งให้ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการปรับปรุงข้อเสนอได้ และก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติอนุมัติข้อเสนอของผู้ยื่นข้อเสนอโครงการใด ทั้งนี้ ข้อเสนอทั้งหมดไม่ก่อให้เกิดข้อผูกพันแก่ส่วนราชการและรัฐ เว้นแต่จะได้มีการลงนามในสัญญาเพื่อดำเนินการโครงการแล้ว

๕.๓ การพิจารณาข้อเสนอโครงการ

(๑) ในการพิจารณาข้อเสนอโครงการ ให้คณะกรรมการบริหารจัดทำบันทึกผลการพิจารณาโครงการทางด้านเทคนิค ด้านการเงินและการลงทุน และด้านอื่น ๆ เสนอต่อ กนค. โดยในการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารดังกล่าว ให้กระทำโดย

เปิดเผยต่อสาธารณชนและอาจถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ด้วยก็ได้

(๒) เมื่อได้รับเรื่องจากคณะกรรมการบริหารแล้ว กนค. อาจกำหนดประเด็นให้คณะกรรมการบริหารไปสอบถามเพิ่มเติม ขอหลักฐาน หรือเจรจาต่อรองราคา เงื่อนไข เงื่อนไขเวลา หรือ รายละเอียดบางอย่างเพิ่มเติมได้ โดยในการพิจารณาของ กนค. ดังกล่าว ให้กระทำโดยเปิดเผยต่อสาธารณชนและให้ถ่ายทอดทาง วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้วย

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติข้อเสนอของโครงการใดแล้ว ให้ส่วน ราชการสร้างสัญญาและเงื่อนไขเอกสารประกอบแนบท้ายสัญญา ทั้ง ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณา ตรวจสอบร่างสัญญาและเงื่อนไขเอกสารประกอบแนบท้ายสัญญาให้ แล้วเสร็จ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากส่วนราชการ ผู้ริเริ่มโครงการก่อนลงนามในสัญญา โดยการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท ระหว่างคู่สัญญาให้เป็นไปตามสัญญา โดยต้องสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติ ตามธรรมเนียมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

๖. การกำกับดูแลและติดตามผล

เมื่อได้มีการลงนามในสัญญาแล้ว ให้คณะกรรมการบริหาร ทำหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารและกำกับดูแลการดำเนินการตามโครงการให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในสัญญา

(๒) รายงานผลการดำเนินงาน ความคืบหน้า ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขให้ส่วนราชการทราบเป็นรายไตรมาส เพื่อ เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ทั้งนี้ การดำเนินการของส่วนราชการและคณะรัฐมนตรีที่ได้ ดำเนินการมาก่อนวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ให้ถือว่าเป็นอันสมบูรณ์ แต่การดำเนินการต่อไปต้องดำเนินการตามระเบียบนี้

หมายเหตุ

๑ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัด จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๑ (๖) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

LIRT

แหล่งกฎหมายไทยที่ทันสมัย

Legislative Institutional Repository of Thailand

บทสาร:กฎหมายจากต่างประเทศ

กฎหมายการเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา

โดย นางสาวรัชกษณ์ สงวนแก้ว
นักิกร สำนักกฎหมาย

กฎหมายการเกษตรฉบับใหม่ของสหรัฐอเมริกาที่มีชื่อเป็นทางการว่า The Farm Security and Rural Investment Act of ๒๐๐๒ เป็นกฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกษตรฉบับก่อน (Federal Agricultural Improvement and Reform Act of ๑๙๙๖) ซึ่งได้สิ้นสภาพการบังคับใช้ไปแล้ว กฎหมายฉบับนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากสภาองเกรสเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และประธานาธิบดีได้ลงนามในกฎหมายฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕

กฎหมายการเกษตรฉบับใหม่นี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยการเพิ่มเติมมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรภายใต้โครงการอุดหนุนต่าง ๆ จำนวนหลายรายการ^๑ การประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเกษตรกรรมดังเช่นประเทศไทย ในการนำเสนอบทความนี้ ผู้เขียน

^๑ คณะกรรมาธิการต่างประเทศ วุฒิสภา รายงานประชาชน, "กฎหมายการเกษตรสหรัฐ", หน้า ๑๖๒, จัดพิมพ์โดยบริษัทไร่ไทยเพลส จำกัด, ๒๕๔๙.

จะขอสรุปสาระสำคัญของกฎหมายฉบับดังกล่าว ออกเป็น ๑๐ หมวด ดังนี้

หมวดที่ ๑ การสนับสนุนผลิตภัณฑ์ขั้นปฐม (Commodity Programs)

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาสามารถอนุมัติงบประมาณได้ถึง ๑๙๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ เพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์ขั้นปฐม (Commodity) สินค้าเกษตรจำนวน ๘ รายการหลัก อันประกอบไปด้วย ฝ้าย, ข้าวสาลี, ข้าวโพด, ถั่วเหลือง, ข้าว, ข้าวบาร์เลย์, ข้าวโอ๊ต และข้าวฟ่าง การสนับสนุนดังกล่าวรัฐบาลสามารถกระทำได้ ๔ วิธี ดังนี้

(๑) การจ่ายเงินโดยตรงเป็นรายปี (Direct Payment)

รัฐบาลสหรัฐอเมริกาสามารถจ่ายเงินโดยตรงให้กับเกษตรกรที่ปลูกข้าวสาลี, ข้าวโพด, ข้าวฟ่าง, ข้าวบาร์เลย์, ข้าวโอ๊ต, ฝ้าย โดยการจ่ายเงินนั้นจะพิจารณาจากสถิติผลผลิตในช่วงที่ผ่านมา ปัจจุบันได้มีนักวิชาการ^๒ ตั้งข้อสังเกตกับมาตรการดังกล่าวว่าเป็นการ

^๒ "เปิดรายละเอียด Farm bill ๒๐๐๒", MGR on line, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๕.

กระทำที่ขัดต่อหลักการค้าเสรีขององค์การการค้าโลก (WTO) หรือไม่

นายปีเตอร์ รอสเสต ผู้อำนวยการร่วมสถาบันนโยบายด้านอาหารและการพัฒนา (Food First) ได้กล่าวไว้ว่า “รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้พยายามหลีกเลี่ยงข้อบังคับขององค์การการค้าโลก โดยอ้างว่าตามกฎขององค์การการค้าโลกนั้นระบุเพียงว่า ห้ามอุดหนุนสินค้าเกษตรที่กำลังผลิตอยู่ ขณะที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้เงินอุดหนุนเกษตรกรโดยดูจากสถิติผลผลิตในช่วงที่ผ่านมา”

๒. การจ่ายเงินเมื่อราคาสินค้าเกษตรมีราคาตกต่ำ (Counter-Cyclical Payment)

การจ่ายเงินดังกล่าว รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะพิจารณาจ่ายให้ในกรณีที่ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ กล่าวคือ ถ้าในช่วงใดราคาสินค้าเกษตรยิ่งตกต่ำมาก เงินสนับสนุนก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย มาตรการนี้เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถทำการผลิตต่อไปได้โดยไม่ต้องกลัวว่าสินค้าจะล้นตลาดหรือมีราคาตกต่ำ

๓. การให้ความช่วยเหลือด้านเงินกู้เมื่อราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ (Loan Assistance)

การให้ความช่วยเหลือด้านเงินกู้เมื่อราคาสินค้าเกษตรตกต่ำเป็นมาตรการที่รัฐบาลจะจ่ายเงินกู้ให้เกษตรกรเมื่อราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

๔. การสนับสนุนการส่งออก (Export Assistance)

เป็นมาตรการที่สนับสนุนเฉพาะสินค้าเกษตรที่มีการส่งออกไปต่างประเทศ นักวิชาการบางท่านได้ให้ความเห็นไว้ว่า มาตรการนี้มีไว้เพื่อสนับสนุนเกษตรกรรายใหญ่เท่านั้น เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้ประกอบกิจการส่งสินค้าเกษตรไปยังต่างประเทศ

หมวดที่ ๒ การอนุรักษ์ทรัพยากรทางด้านการเกษตร (Conservation)

กฎหมายฉบับนี้ได้เน้นย้ำในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรทางด้านการเกษตรโดยการออกมาตรการต่าง ๆ อาทิเช่น การเพิ่มการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการอนุรักษ์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม, การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands Reserve program), การปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Quality Incentives program) และโปรแกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางด้านการเกษตร

หมวดที่ ๓ การค้าสินค้าเกษตร (Trade)

มาตรการและนโยบายการค้าสินค้าเกษตรถูกออกแบบมาเพื่อการพัฒนาและขยายฐานทางด้านการค้าผลิตภัณฑ์ขั้นปฐม (commercial outlets for U.S. commodities) และสร้างมาตรการเตรียมพร้อมทางด้านความช่วยเหลือทางด้านอาหาร (International food assistance) แก่ประเทศที่ขาดแคลนทางด้านอาหาร และประสพภัยพิบัติต่าง ๆ มาตรการและนโยบายการค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญ ๆ ได้แก่ การให้การศึกษอบรมแก่เกษตรกรทางด้านอาหารและโภชนาการ, จัดตั้งนโยบายสินค้าเกษตรกรชีวภาพและสินค้าเกษตรกรปลอดยาฆ่าแมลง, การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในเรื่องการประกันพืชผลแก่เกษตรกร, จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือเกษตรกรที่มีความประสงค์จะส่งสินค้าของตนออกนอกประเทศ โดยมุ่งดำเนินการแบบ online service ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

หมวดที่ ๔ มาตรการทางอาหารและโภชนาการ (Nutrition Programs)

มาตรการทางอาหารและโภชนาการตามกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ การจัดตั้งระบบอาหารแบบครบวงจรหรือ Food Stamp Program ตั้งแต่การตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร, จัดฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยทางอาหารและโภชนาการให้กับเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตร ฯลฯ , ปรับปรุงนโยบายทางด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ขั้นปฐม, จัดตั้งกองทุนอาหารฉุกเฉินเพิ่มเติม เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ด้อยโอกาสได้อย่างทันท่วงที

หมวดที่ ๕ การให้เงินกู้ยืม (Credit)

กฎหมายฉบับนี้ได้มอบอำนาจให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจัดสรรเงินกู้ในแต่ละประเภทให้กับเกษตรกร อาทิเช่น เงินกู้สำหรับเจ้าของฟาร์มเพื่อการเกษตร (Farm Ownership Loans), เงินกู้ในกรณีฉุกเฉิน (Emergency Loans) และเงินกู้เพื่อไปประกอบกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร (Operating Loans) นอกจากนี้ ยังได้มีการผ่อนปรนกฎเกณฑ์การพิจารณาให้กู้ยืมเพื่อที่เกษตรกรสามารถที่จะกู้ยืมเงินไปใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกันมากขึ้น

หมวดที่ ๖ การพัฒนาชนบท (Rural Development)

การพัฒนาชนบทตามกฎหมายฉบับนี้ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการสร้างเทคนิคการสร้างศักยภาพในการพัฒนาให้กับเกษตรกรจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (The technique of empowerment) ซึ่งเทคนิคในการสร้างศักยภาพในการพัฒนาดังกล่าว ได้แก่ การจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรในด้านต่าง ๆ, พัฒนาระบบการใช้น้ำและการบำบัดน้ำเสีย, การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางด้านธุรกิจภาคการเกษตร, การสร้างมาตรการและกำหนดนโยบายเพื่อให้การเข้าถึงบริการสาธารณะต่าง ๆ ของเกษตรกรเป็นไปได้โดยง่าย

หมวดที่ ๗ การวิจัยด้านการเกษตร (Research and Related Matters)

กฎหมายฉบับนี้ได้ให้อำนาจแก่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาในการริเริ่มโครงการวิจัยเกี่ยวกับการเกษตรและการคิดค้นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรใหม่ ๆ , เพิ่มงบประมาณให้กับกองทุนทางด้านการเกษตรต่าง ๆ ของปีงบประมาณก่อน, อีกทั้งยังมีการรณรงค์ให้สภากรองเกรสตระหนักถึงความสำคัญทางด้านการวิจัยทางการเกษตร และสนับสนุนให้มีการคิดค้นผลิตผลทางด้านการเกษตรใหม่ ๆ

หมวดที่ ๘ การป่าไม้ (Forestry)

กฎหมายฉบับนี้ไม่เพียงแต่มุ่งส่งเสริมกิจกรรมทางด้านการเกษตรเท่านั้น หากแต่ยังมองว่าการสนับสนุนองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านการเกษตรที่ยั่งยืน ตลอดจนป่าไม้ซึ่งนับได้ว่าเป็นแหล่งกำเนิดของผลิตผลทางด้านการเกษตร ซึ่งรัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการป่าไม้อยู่ไม่น้อย โดยได้มีการออกมาตรการทางด้านการจัดการป่าไม้ในกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งได้แก่การจัดตั้งโครงการส่งเสริมฟื้นฟูป่าไม้ในรูปแบบต่าง ๆ (Establishment of forest land enhancement program) และการรณรงค์ให้ผู้คนในชุมชนได้ตระหนักถึงการป้องกันไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ (Enhanced community fire protection)

หมวดที่ ๙ การพลังงาน (Energy)

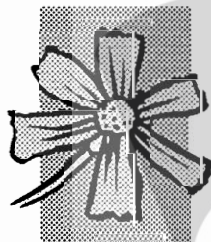
สำหรับเรื่องการจัดการพลังงานนี้กฎหมายได้กำหนดให้มีการจัดตั้งโปรแกรมใหม่และการจัดทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างผลิตภัณฑ์เกษตรชีวภาพ โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการพัฒนาผลิตผลทางการเกษตรที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้รัฐบาลยังได้รณรงค์โดยให้การศึกษาทางด้านสาธารณะประโยชน์ของการใช้เชื้อเพลิงประเภท Bio diesel โดยสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาใช้เชื้อเพลิงประเภทนี้กันมากยิ่งขึ้น , และได้มีการรณรงค์เรื่องการใช้พลังงานทดแทนประเภทอื่น ๆ

หมวดที่ ๑๐ เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous)

สำหรับในหมวดสุดท้ายของกฎหมายฉบับนี้ ยังได้เพิ่มเติมมาตรการต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยในการผลิตและการค้าสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ นอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในหมวดอื่น อาทิเช่น การปรับปรุงระบบการประกันราคาพืชผล ทางด้านการเกษตร (Improvement of Crop Insurance), การกำหนดให้ผู้ผลิตสินค้าเกษตรต้องติดฉลากถึงแหล่งกำเนิดสินค้านั้น ๆ ให้ชัดเจน (Country-of-origin labeling) , มีการปรับปรุงมาตรฐานสุขอนามัยพืชและสัตว์, การจัดระบบการบริหารทางด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจัดตั้งหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านนี้ให้มีความเป็นเอกภาพไม่ซ้ำซ้อนดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา

ตั้งที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้เราจะเห็นได้ว่า แม้กฎหมายการเกษตรฉบับใหม่ของสหรัฐอเมริกาจะมีผลใช้บังคับเฉพาะภายในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ด้วยความที่สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีขนาดใหญ่ ถือครองสัดส่วนทางการตลาดของโลก หรือ World Market เป็นจำนวนมาก ดังนั้น กฎหมายการเกษตรฉบับนี้จึงไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรของสหรัฐอเมริกาเท่านั้น หากแต่ยังได้ส่งผลกระทบต่อการผลิตและการค้าของประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรในภูมิภาคอื่น ๆ อีกด้วย ดังเช่นประเทศไทย เป็นต้น ที่เป็นประเทศเกษตรกรรมที่ยังมีรายได้หลักจากการผลิตและการค้าสินค้าเกษตร ยิ่งไปกว่านั้น การอุดหนุนจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการผลิตมากเกินไปกว่าความต้องการของตลาดซึ่งจะมีผลกระทบต่อราคาพืชผลเกษตรให้ต่ำลงเท่านั้น หากแต่ยังนำไปสู่การทำการค้าในลักษณะของการทุ่มตลาด (Dumping) ซึ่งส่งผลทำให้สินค้าเกษตรมีราคาที่ไม่เป็นธรรมระหว่างการผลิตของประเทศที่เจริญแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศที่ยากจนซึ่งอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบอันขัดกับหลักการหรือข้อตกลงทางการค้าของ WTO ในที่สุด

บรรณานุกรม

๑. ตัวบทกฎหมาย

- Farm Security and Rural Investment Act of 2002

๒. บทวิเคราะห์จากนักวิชาการไทย

- คณะกรรมาธิการต่างประเทศ วุฒิสภา, รายงานประชาชน, "กฎหมายการเกษตรสหรัฐ", หน้า ๑๖๑-๑๖๖, จัดพิมพ์โดยบริษัทไร่ไทยเพลส จำกัด. ๒๕๕๙

๓. บทวิเคราะห์จากนักวิชาการ

ต่างประเทศ

- The 2002 Farm bill, provisions and Economic Implications, United States Department of Agriculture (Economic Research Service), www.ers.usda.gov/Features/FarmBill

LIRT

“การให้อำนาจแก่กฎหมายเสมือนหนึ่งเป็นการให้อำนาจแก่พระเจ้าหรือตัวเหตุผลหรือแก่ธรรมชาติ แต่การให้อำนาจแก่บุคคลเป็นการให้อำนาจแก่สัตว์เดรัจฉานเพราะความปรารถนา (desire) ของคนนั้นมีลักษณะของสัตว์เดรัจฉาน แม้คนที่ดีที่สุดในอำนาจก็มักจะเสียคนเพราะกิเลสตัณหา”

Politics

Aristotle

(๓๘๔ - ๓๒๒ ก่อน ค.ศ.)

ที่มา : สมยศ เชื้อไทย, นิติปรัชญาเบื้องต้น, ๒๕๔๘.

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand.

การพัฒนากฎหมาย

โดย นายเกรียงศักดิ์ แจ้งสว่าง
นิติกร สำนักกฎหมาย

(๑๓) แนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ กรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

“ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

หากพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญแล้ว สามารถแยกองค์ประกอบในการพิจารณารับเรื่องไว้วินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้ดังต่อไปนี้

๑. ความหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ
๒. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ
๓. ผู้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ได้แก่ องค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้นหรือประธานรัฐสภา

๑. ความหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ
ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๑ และคำวินิจฉัยที่ ๕๘-๖๒/๒๕๔๓ วาง

บรรทัดฐานว่าองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๖ หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งโดยรัฐธรรมนูญและกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญ มิใช่องค์กรที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหาร เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ต้องเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ไว้เท่านั้น

องค์กรต่าง ๆ ที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยว่าเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญมีดังนี้

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง (คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๔๑, คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๑, คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๒, คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๔๒, คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๔๒, คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๓, คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๓ และคำวินิจฉัยที่ ๕๒/๒๕๔๖)
๒. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๔๒, คำวินิจฉัยที่ ๖๓/๒๕๔๓, คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๔๔, คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๖,

คำวินิจฉัยที่ ๓๓/๒๕๔๖ และคำวินิจฉัยที่ ๓๖/๒๕๔๗)

๓. สภาผู้แทนราษฎร (คำวินิจฉัยที่ ๕๑-๕๒/๒๕๔๒ และคำวินิจฉัยที่ ๓๒/๒๕๔๓)

๔. วุฒิสภา (คำวินิจฉัยที่ ๕๓/๒๕๔๒, คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๓, คำวินิจฉัยที่ ๓-๔/๒๕๔๕, คำวินิจฉัยที่ ๔๓/๒๕๔๖, คำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๔๖ และคำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๔๗)

๕. รัฐสภา (คำวินิจฉัยที่ ๕๔/๒๕๔๒, คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๔, คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๕, คำวินิจฉัยที่ ๓๘/๒๕๔๕ และคำวินิจฉัยที่ ๓๑/๒๕๔๗)

๖. คณะรัฐมนตรี คำวินิจฉัยที่ ๒๖/๒๕๔๓)

๗. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๔๖, คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๔๖ และคำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๖)

๘. คณะกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ (คำวินิจฉัยที่ ๓๘/๒๕๔๕ คำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๔๖ ส่วนคำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๔๗ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับไว้วินิจฉัยเพราะเป็นการร้องขอให้แปลความหมายของรัฐธรรมนูญ แต่ไม่ได้ยกคำร้องเพราะเหตุว่าคณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่ใช่องค์กรตามรัฐธรรมนูญ)

นอกจากนี้ ยังมีองค์กรตุลาการซึ่งแม้จะไม่เคยเสนอเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๖ แต่ศาลรัฐธรรมนูญก็วินิจฉัยว่าเป็นกรณีมีปัญหาระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญด้วย ได้แก่

๙. ศาลปกครอง เป็นผู้ถูกร้องตามคำวินิจฉัยที่ ๕๒/๒๕๔๖

๑๐. ศาลยุติธรรม เป็นผู้ถูกร้องตามคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๔๑ และคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๓

อนึ่ง ยังมีคำวินิจฉัยบางเรื่องที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ก่อนคำวินิจฉัยที่ ๕๘-๖๒/๒๕๔๓ โดยศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายกรณีเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เช่น เทศบาล (คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๑ คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๔๑ และคำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๔๑) แต่แนวคำวินิจฉัยดังกล่าวถูกกลับแล้วโดยคำวินิจฉัยที่ ๕๘-๖๒/๒๕๔๓ ดังกล่าว

๒. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญนั้น จะต้องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หากไม่มีกรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เกิดขึ้น ก็ไม่สามารถร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ได้

๒.๑ กรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญได้วางบรรทัดฐานไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๕๔/๒๕๔๒ ว่าปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น หมายถึง กรณีที่องค์กรตามรัฐธรรมนูญองค์กรใดองค์กรหนึ่งมีอำนาจกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือไม่ เพียงใด หรือเป็นลักษณะของการที่องค์กรตามรัฐธรรมนูญตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป มีปัญหาโต้แย้งกันว่าองค์กรตามรัฐธรรมนูญองค์กรหนึ่งได้ใช้

**อำนาจหน้าที่ล่วงล้ำ หรือกระทบกระเทือน
อำนาจหน้าที่ขององค์กรหนึ่ง**

ตัวอย่าง กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ เช่น

- การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยความหมายของคำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๙ (๑๑) และมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาบางคนโต้แย้งการวินิจฉัยความหมายคำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจวินิจฉัยความหมายของคำดังกล่าวซึ่งเป็นถ้อยคำในรัฐธรรมนูญ (คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๓)

- ปัญหาว่าคณะรัฐมนตรีจะให้สัตยาบันหนังสือสัญญาระหว่างประเทศโดยจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา ๒๒๔ ของรัฐธรรมนูญก่อนหรือไม่ เป็นกรณีที่คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ (คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๔๒)

- ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ได้ตรวจพบข้อความที่ขัดแย้งกันในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และรัฐสภาโดยประธานสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับคืนมาเพื่อพิจารณาปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ก่อนแล้วจึงส่งให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ ซึ่งมี

ปัญหาว่าจะกระทำได้หรือไม่ (คำวินิจฉัยที่ ๓๑/๒๕๔๗)

๑.๒ กรณีที่ไม่ถือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

กรณีที่ไม่ถือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ กรณีที่ปัญหาตามที่ร้องมานั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑) ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอำนาจขององค์กรนั้น ๆ ที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้เอง

ในบางกรณีองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตนเพื่อปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นไปตามหลักที่ว่า “ผู้ใดจะต้องใช้กฎหมาย ผู้นั้นย่อมมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติของกฎหมายนั้น” แต่หากเกิดกรณีที่องค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น ๆ ได้ตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพื่อปรับเข้ากับปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้วมีการโต้แย้งว่าการตีความในกรณีที่เกิดกับข้อเท็จจริงนั้นไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญย่อมถือว่าเกิดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้นแล้ว (คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๓) ทั้งนี้ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรตุลาการที่มีเขตอำนาจเฉพาะ (Enumerationsprinzip) การที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยกรณีใดจะกระทำได้อันเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นและมีผู้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแล้วเท่านั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจรับไว้วินิจฉัยในกรณีที่

ปราศจากข้อพิพาทได้ (คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๓, ๑๘/๒๕๕๖)

๒) ปัญหา นั้นเป็นปัญหาที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง หรือเป็นเพียงการคาดหมาย เหตุการณ์ในอนาคต

ปัญหาที่เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยนั้นจะต้องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วจริง หากปัญหาที่เสนอมานั้นยังไม่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นเพียงการคาดหมายเหตุการณ์ในอนาคตหรือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กรนั้น ๆ หรือเป็นเพียงการขอหารือหรือขอให้แปลความหรือตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่อาจวินิจฉัยให้ได้ (คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๙/๒๕๕๖, ๓๓/๒๕๕๖, ๔๓/๒๕๕๖, ๔๔/๒๕๕๗)

๓. ผู้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้แก่องค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้นหรือประธานรัฐสภา

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ องค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตนองค์กรหนึ่งองค์กรใดที่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ของตนแล้ว ปรากฏว่ามีการโต้แย้งการใช้อำนาจหน้าที่โดยองค์กรตามรัฐธรรมนูญอีกองค์กรหนึ่งว่าการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญองค์กรแรกล่วงล้ำหรือกระทบกระเทือนอำนาจหน้าที่ของตน องค์กรตามรัฐธรรมนูญผู้ใช้อำนาจกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญผู้โต้แย้งองค์กรใดองค์กรหนึ่งหรือทั้งสององค์กรมีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๖ ได้

นอกจากนี้ ในกรณีที่บุคคลใด ๆ ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ ที่มีใช้ผู้มีอำนาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๖ อาจเป็นผู้ริเริ่มเสนอเรื่องต่อ “ประธานรัฐสภา” และหากประธานรัฐสภาพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาหรือเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น ๆ ประธานรัฐสภา ก็มีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๖ ได้ (คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๕๒, ๕/๒๕๕๓) นอกจากนี้ หากประธานรัฐสภาเห็นเองว่ามีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น ประธานรัฐสภา ก็สามารถเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๖ ได้เช่นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- ภาคภูมิ ศิลารัตน์, พันโท, วิเคราะห์คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญกรณีการใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖, เอกสารผลงานเพื่อขอรับการประเมิน (งานหมายเลข ๑), สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์, การขัดแย้งระหว่างเขตอำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ, รายงานวิจัยเสนอสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ, พิมพ์ครั้งที่ ๒ ปรับปรุงเพิ่มเติม, บริษัท พี.เพลส จำกัด : กรุงเทพมหานคร, มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘.

อัยการรุดกฎหมาย สว. เชือด คนลักลอบจับปลาสวยงาม*

โดย นายโกวิท วงศ์สุรวัฒน์

หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑๐๒๑๗

กรณีที่มีการลักลอบจับปลาสวยงามขายให้พ่อค้าปลาที่นำไปส่งให้ธุรกิจตู้แสดงปลาขนาดใหญ่ (อควาเรียม) แต่ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กรมประมง และเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถดำเนินการอะไรได้มากเพราะไม่มีกฎหมายระบุชัดว่า การจับปลาสวยงามผิดกฎหมาย

นายชนิด อติศักดิ์ไพศาล รองอัยการจังหวัดภูเก็ต สำนักงานอัยการภูเก็ต กล่าวว่า การปราบผู้ลักลอบจับปลาสวยงาม ควรใช้พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๓ ที่ระบุว่า ระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่ายหรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศ กำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

* จุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย รวบรวม.

แห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เรื่องนี้สามารถเอาผิดผู้กระทำได้ โดยให้เจ้าหน้าที่อุทยานฯ แจ้งความร้องทุกข์กับตำรวจว่ามีการลักลอบจับปลาสวยงามในพื้นที่ ผู้ที่กระทำผิดจะถูกข้อหา ทำให้ระบบนิเวศ หรือสิ่งแวดล้อมเสื่อมเสีย เสียหาย นายชนิดฯ กล่าวว่า ขณะนี้มีประกาศกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ใน ๖ จังหวัดเรียบร้อยแล้ว ตามมาตรา ๔๕ โดย อาศัย มาตรา ๔๔ ยิ่งทำให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่สะดวกขึ้น การจับปลาสวยงาม หรือการประกอบกิจกรรมใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ มีความผิด จำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๕ แสนบาท แม้กระทั่งการตรวจพบปลาสวยงามที่สนามบิน จ.ตรัง ที่ก่อนหน้านี้ยังไม่มีประกาศเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อมนั้น ก็สามารถดำเนินการได้โดยอาศัยกฎหมายแวดล้อมที่มีอยู่ เช่น ใช้ พ.ร.บ. กักสัตว์ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับของกลางที่ต้องสงสัย หรือปลาสวยงามที่เตรียมจะส่งทางเครื่องบินเวลานั้นเอาไว้ตรวจสอบก่อนอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ ดีกว่าปล่อยให้ของกลาง หรือของต้อง

สงสัยลายนวล โดยไม่ได้ทำอะไรเลย "ระหว่าง
การเข้าไปตรวจค้น เช่น เข้าค้นในเรือแล้วพบ
ของกลาง ให้รีบบันทึกการตรวจค้นทันที ไม่ต้อง
รอให้เรือถึงฝั่ง ผู้ต้องหาที่ถูกคดีแบบนี้ ไม่ค่อย
กลัวความผิด เพราะเขาคิดว่าแค่จ่ายค่าปรับ
เดี๋ยวก็หลุด แต่กลัวการถูกยึดของกลาง
มากที่สุด" นายธนิตฯ กล่าว พ.ต.ท.ประเทือง
ศรีละมณตรี สารวัตรแผนก ๒ กองกำกับการ ๕

ตำรวจน้ำ จ.ภูเก็ต กล่าวว่า ตัวช่วยของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อจับกุม
ผู้กระทำความผิดกรณีลักลอบจับปลาสวยงาม หรือ
ทำลายระบบนิเวศในท้องทะเลคือชาวประมง
พื้นบ้าน แต่สาเหตุสำคัญที่ทำให้ตำรวจทำงาน
ยากคือ ข้าราชการที่เกี่ยวข้องถูกฝ่ายตรงข้าม
ซื้อ เรียกว่า กลืนเป็นหนอน

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับหลักรัฐศาสตร์*

โดย นายโกวิท วงศ์สุรวัฒน์

หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑๐๓๐๘

เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ที่สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายอัคราทร จุฬารัตน์ ประธานศาลปกครองสูงสุด กล่าวระหว่างบรรยายพิเศษ ในหัวข้อ "การปฏิรูปการเมือง" ว่าไม่ขอพูดถึงเรื่องการเมือง แต่ขอพูดในเรื่องกฎหมายและศาลปกครอง กฎหมายของประเทศไทยส่วนใหญ่ออกโดยรัฐบาลผู้มีอำนาจและมีเสียงข้างมากในสภาใช้ตำแหน่งใหญ่โตไม่มีเหตุผลบางครั้งการออกกฎหมายหรือคำสั่งทำให้เกิดขัดแย้งและเป็นปัญหากฎหมาย บางครั้งนักกฎหมายประเทศไทยชอบบอกว่าจำเป็นต้องใช้หลักรัฐศาสตร์แทนนิติศาสตร์ คนที่ใช้รัฐศาสตร์ตัดสินหรือตีความเป็นเพราะนักกฎหมายคนนั้นใช้กฎหมายไม่เป็น ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมาจากคนใช้กฎหมายไม่เป็น อ่านกฎหมายตีความจากตัวหนังสือ "นักกฎหมายเมืองไทยชอบตีความตามตัวหนังสือหาช่องว่างของกฎหมาย คำใดประโยชน์ไม่ได้เขียนก็จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ทุกวันนี้ปัญหาเกิดจากคนที่เพียงอ่านกฎหมายรู้กฎหมายเป็นเท่านั้น ไม่เคยหาวิธีอุดช่องโหว่ของกฎหมาย ผมรู้สึกดีใจที่เห็นกฎหมายไทยเริ่มพัฒนาขึ้นหลังจากการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีของคณะกรรมการการ

เลือกตั้ง (กต.)" นายอัคราทรกล่าว (มติชน, ๑๑ พ.ค. ๕๙ หน้า ๑๓)*

ผู้เขียนมักเกิดอาการอึดอัดเมื่อได้ยินการอ้างอิงถึงการใช้หลักรัฐศาสตร์หรือการใช้หลักนิติศาสตร์เนื่องจากการพูดเช่นนี้ หมายถึงว่ารัฐศาสตร์นั้นไม่มีหลักมีเกณฑ์อะไรจริงจังเลยเพียงแต่มั่วหรือทำอะไรก็ได้ให้แก่ปัญหาที่เผชิญอยู่เบื้องหน้านั้นได้สำเร็จก็พอแล้ว ส่วนหลักนิติศาสตร์นั้นเป็นหลักการที่มั่นคงไม่มีอะไรจะทำให้คลอนแคลนได้ การทำอะไรที่ต้องมีหลักเกณฑ์ มีหลักฐาน มีหลักการ ต้องอธิบายได้ในทุกจุด ไม่มีการมั่วเด็ดขาด ดังนั้น เมื่อมีการพูดว่าให้ใช้หลักรัฐศาสตร์นั้นก็ขอมหาความมาให้หลักเสียงกฎหมาย ทำอะไรก็ได้แม้แต่การละเมิดกฎหมายก็ทำไปเถิด เนื่องจากรัฐศาสตร์ไม่มีหลักเกณฑ์อะไรเลยนั่นเอง ความจริงเรื่องนี้เป็นเรื่องตลกที่หัวเราะไม่ออกเพราะว่าคนพูดกันและดูเหมือนจะเชื่อกันแบบนี้มากเหลือเกิน ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้วหลักรัฐศาสตร์นั้นโดยทางสากลแล้วเขาเอาไว้ใช้กับนักการเมืองโดยเฉพาะเป็น Code of Conduct ของนักการเมืองที่รู้จักผิดชอบชั่วดีโดยแท้

จุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร กลุ่มงานพัฒนา
กฎหมาย สำนักกฎหมาย รวบรวม.

เพราะหลักรัฐศาสตร์ที่สำคัญก็เหมือนกับหลักของนักธุรกิจที่ดีทั้งหลายนั่นแหละครับ คือ ความเชื่อถือว่าไว้วางใจจากสาธารณชนหรือสถาบันการเงินแล้วแบบที่เรียกว่าเป็นคนมีเครดิต (Credit) นั่นแหละว่าคนๆ นี้เป็นคนซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ไม่โกงเมื่อนักธุรกิจผู้ที่มีเครดิต มีภาพลักษณ์ดีนี้แหละ ทำให้คนมีความเชื่อถือว่าไว้วางใจหากนักธุรกิจจะกู้ยืมเงินหรือทำสัญญาอะไรกับใครแล้วยอมทำได้อย่างสะดวกสบาย เพราะคนเขาเชื่อเครดิต นักการเมืองก็เช่นกัน หากฝ่ายบริหารคือนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหากมีพริ้วในการฉ้อราษฎร์บังหลวง แม้จับไม่ได้คาน้ำคางเขาไม่ถึงต้องมีใบเสร็จหรือใบรับเงินหรือประพุดิตตัวไม่อยู่ในศีลธรรม ผิดลูกผิดเมียเขา หรือทำงานผิดพลาดสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศชาติแบบคนที่ไม่ม่มีฝีมือก็ยอมเสียเครดิตแล้ว

ดังนั้น ท่านผู้อ่านที่เคารพคงเห็นนักการเมืองต่างประเทศมักจะลาออกเพื่อแสดงความรับผิดชอบเมื่อรู้ตัวว่าตัวเองเสียเครดิตไปแล้ว เช่น รถไฟชนกันมีคนตายมาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมก็แสดงสปิริตลาออกหรือรัฐมนตรีกลาโหมมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณีชั้นสูงที่บังเอิญไปมีเพศสัมพันธ์กับทูตทหารของประเทศที่เป็นอเมริกัน เมื่อเรื่องถึงสื่อมวลชนก็ปฏิเสธเสียงแข็งแม้ว่าจะพิสูจน์ไม่ได้ว่าได้แฝงแลกความลับทางการทหารให้กับผู้หญิงฝรั่งแล้วเข้าทูตทหารนั้น ก็ยังต้องลาออกเพราะหลักรัฐศาสตร์เป็นอย่างนี้ (ตัวอย่างที่ยกมานี้มีอีกเยอะแยะ ของจริงนั้นอ้างอิงได้ทั้งสิ้น)

สำหรับนักการเมืองไทยก็มีอยู่บ้างที่ใช้หลักรัฐศาสตร์ตามหลักของสากลแต่นี้อยู่ส่วนใหญ่จะอ้างหลักนิติศาสตร์คือต้องเรียกหาใบเสร็จใบรับเงิน ขนาดมีพริ้วว่าเป็นคนขากจนมาก่อน

เล่นการเมือง แต่พอได้ตำแหน่งแล้วก็มั่งคั่งฟูฟ่าขึ้นมาอย่างที่วิญญูชนที่ไหนก็ต้องเชื่อว่าต้องโกง ต้องคอร์รัปชั่นแน่นอน แต่มักอ้างหลักนิติศาสตร์อย่างว่าต้องมีหลักฐาน มีพยานมัดอย่างดินไม่หลุด ยังไม่ค่อยจะยอมรับกันเลย ความจริงในหลักทศพิธราชธรรมข้อที่ ๑๐ อันเป็นข้อสุดท้าย และเป็นข้อที่สำคัญที่สุดได้กำหนดว่า ผู้ปกครองบริหารบ้านเมืองนั้นต้องมีอิโรธนะ คือ ต้องไม่เป็นผู้มีพริ้ว เพราะหากเป็นคนที่มิพริ้วทำให้ประชาชนสงสัยว่าเป็นคนโกง เป็นคนไร้ศีลธรรมก็ยอมทำให้ไม่เป็นที่ไว้วางใจ เรียกว่าเป็นคนไม่มีเครดิตนั่นเอง อิโรธนะนี้แหละคือหลักรัฐศาสตร์ที่เป็นสากล ซึ่งเราก็มีเป็นหลักสำหรับผู้ปกครองบริหารบ้านเมืองมา แต่ไหนแต่ไรแล้วเพิ่งมาเพี้ยนตอนหลัง ๆ นี้เอง ของดี ๆ อย่างหลักรัฐศาสตร์จึงถูกป้ายสีเสียหายหมด กลับมาหาหลักรัฐศาสตร์ที่ถูกต้องตามหลักสากลทั่วโลก ซึ่งก็คือหลักอิโรธนะในทศพิธราชธรรมกันเถิด.

มุมมองเกี่ยวกับกระบวนทัศน์ใหม่ของศาลเยาวชน

โดย อุกฤษ สุภาพ

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบูรณ์

แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑๐๓๒๑

คำว่า 'กระบวนทัศน์ใหม่' (New Paradigm) หรือโลกทรรศน์ใหม่ เป็นกรอบแนวคิดที่ศาลเยาวชนจะนำมาใช้กับกระบวนการปรับปรุง แก้ไข ฟันฟู ผู้กระทำผิด โดยให้ศาลปรับเปลี่ยนวิธีการพิพากษาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของตัวผู้กระทำผิดมากขึ้น กล่าวคือ ให้มีการปรับปรุง ฟันฟู เขียวขา ผู้กระทำผิดก่อนพิพากษา ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแต่เดิมนั้น การพิพากษาจะเน้นการปรับปรุง แก้ไข ฟันฟู ผู้กระทำผิดหลังคำพิพากษาเป็นสำคัญ ผู้เขียนเห็นว่าการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้นั้นควรจะต้องใช้อย่างระมัดระวัง เนื่องจากแนวคิดในลักษณะของการปรับปรุง แก้ไข ฟันฟู ผู้กระทำผิดก่อนมีคำพิพากษานั้น ควรจะนำมาใช้กับผู้กระทำผิดเฉพาะความผิดที่รุนแรงน้อย หรือผู้กระทำผิดความผิดอายุน้อยๆ เช่น อายุไม่เกิน ๑๕ ปี เป็นต้น เพราะถ้านำมาใช้กับคดีอาญาประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น คดีอาญาประเภทรุนแรงมาก หรือคดีอุกฉกรรจ์ เป็นต้น จะทำให้คำพิพากษาของศาลขาดความศักดิ์สิทธิ์ ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษในทางอาญาได้

สำหรับแนวคิดในการลงโทษทางอาญานั้น มีกรอบแนวคิดที่สำคัญ คือ การกำหนดโทษของศาลควรจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญาที่สำคัญ ๔ ประการประกอบกันคือ

๑. วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อทดแทน มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้กระทำผิดและสังคม ดังนั้นโทษควรจะต้องให้ได้สัดส่วนกับการกระทำ ความผิดเป็นสำคัญ จึงจะทำให้สังคมและผู้เสียหายยอมรับได้ เช่น ในคดีอาญาที่มีความรุนแรงมาก ควรจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อทดแทนเป็นสำคัญก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความยุติธรรมซึ่งเป็นความต้องการในอันดับแรก และเป็นสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของทุกคน

๒. วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อป้องกัน มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งให้ผู้กระทำผิดเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก และในขณะเดียวกันก็เพื่อข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดบุคคลอื่นเอาเยี่ยงอย่างด้วย ดังนั้น โทษควรจะต้องไม่หนักหรือเบาเกินไป กล่าวคือ โทษควรจะต้องให้มีความเหมาะสม ไม่น้อยกว่าผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ เพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดคิดที่จะเสี่ยงให้

จุฬารัตน์ ยะปะนัน นิตกร กลุ่มงานพัฒนา
กฎหมาย สำนักกฎหมาย รวบรวม.

เก็บรักษาโดย

Legislative Institutional Repository of Thailand

การกระทำผิดขึ้น เช่น หากผู้กระทำผิดลักทรัพย์ มาสิราคาเป็นจำนวน ๕,๐๐๐ บาท การลงโทษปรับ ก็ไม่ควรจะน้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท ถ้าปรับต่ำไปจะทำให้ผู้กระทำผิดเสี่ยงที่จะทำผิดขึ้นได้ เพราะผู้กระทำผิดอาจคำนวณถึงผลดีผลเสียแล้ว และเห็นว่าได้รับประโยชน์มากกว่าโทษที่จะได้รับจึงคิดที่จะกระทำผิดขึ้น เป็นต้น

๓. วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อปรับปรุง แก้ไข ฟันฟู มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อปรับปรุง แก้ไข ผู้กระทำผิดให้เป็นคนดี ไม่หวนกลับไปกระทำผิดขึ้นอีก ดังนั้น การลงโทษควรจะต้องใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงแก้ไขให้เพียงพอ ถ้าระยะเวลาไม่เพียงพอแล้ว ก็ไม่อาจปรับปรุงแก้ไขให้กลับตัวเป็นคนดีได้ เช่น การจำคุกในระยะเวลาล้นๆ นั้น ไม่อาจปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดได้ จึงได้นำวิธีการอื่นๆ เช่น การคุมความประพฤติ หรือการฝึกอบรมมาใช้แทน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการฝึกอบรมจะต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำผิดไปควบคุมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนก็ตาม แต่ก็เป็นการลงโทษอย่างหนึ่งในการปรับปรุงแก้ไข บำบัด ฟันฟู ผู้กระทำผิดให้เป็นคนดี ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการลงโทษ ดังนั้น การที่ศาลใช้ดุลพินิจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งไปฝึกอบรมที่สถานพินิจนั้น จึงเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องตามมาตรา ๘๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยการที่ศาลมุ่งคำนึงถึงปรัชญาต่อการปรับปรุงแก้ไข บำบัด ฟันฟู มากกว่าการลงโทษแล้ว ถึงแม้ว่าการส่งไปสถานพินิจ จะต้องควบคุมตัวไว้ก็ตาม แต่ก็ใช่วิธีที่ศาลเห็นว่าเหมาะสมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้ เนื่องจากผู้กระทำผิดบางคนนั้นจะอบรมดัดเตือนอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องผ่านกระบวนการฝึกอบรม

และใช้เวลาพอสมควร จึงจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้การส่งไปฝึกอบรมที่สถานพินิจ นั้นจึงมีวัตถุประสงค์แตกต่างไปจากการจำคุกและไม่ถือว่าเป็นการลงโทษทางอาญา แต่อาจเป็นวิธีการปรับปรุง แก้ไข เยาวชน ที่เข้มข้นหรือสูงกว่าวิธีการปรับปรุง แก้ไข เยาวชน ในระดับอื่น ๆ เท่านั้น นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่แล้ว ศาลก็จะยึดตามแนวที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๒ และมาตรา ๑๐๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ อยู่แล้ว โดยจะไม่ลงโทษจำคุกเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด จะให้โอกาสปรับปรุงแก้ไขโดยเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งไปฝึกอบรมแทน เว้นแต่มีบางกรณีที่ทำเป็นเท่านั้น ที่ต้องลงโทษ

๔. วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อป้องกันสังคม มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากร โดยการแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคม ซึ่งเป็นมาตรการเสริม เช่น การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้เสริมหลังจากที่ผู้กระทำผิดได้พ้นโทษแล้ว เช่น การกักกัน การห้ามเข้าเขตกำหนด เป็นต้น

สำหรับกระบวนทัศน์ใหม่ เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากทฤษฎีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อปรับปรุง แก้ไข ฟันฟู จึงควรนำมาใช้ให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของทฤษฎีดังกล่าว โดยควรต้องคำนึงถึงประเภทของคดีด้วย มิฉะนั้นแล้วจะทำให้คำพิพากษาของศาลขาดความสมบูรณ์ ไม่ได้รับประโยชน์จากวัตถุประสงค์ในการลงโทษอย่างอื่นด้วย เช่น ถ้านำกระบวนทัศน์ใหม่ไปใช้กับคดีที่มีความรุนแรงมาก ๆ การลงโทษก็จะได้สัดส่วนกับความผิด ทำให้ผู้เสียหายและสังคมไม่ได้รับความยุติธรรม อาจเกิดผลกระทบตามมา คือ ทำให้ผู้เสียหายไปแก้

แค่นั่นเองก็ได้ ส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาขาดความศักดิ์สิทธิ์ลงได้ ตัวอย่าง ถ้าผู้กระทำผิดเป็นเยาวชนอายุ ๑๗ ปี กระทำผิดฐานฆ่าคนตาย ศาลนำกระบวนทัศน์ใหม่มาใช้โดยได้ปรับปรุง แก้ไข บำบัด พื้นฟู ผู้กระทำผิดก่อนที่จะพิพากษาปรากฏผลว่า ผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ครบทุกประการ สามารถปรับปรุงแก้ไขเป็นคนดีได้ ศาลจึงจำต้องพิพากษาให้รอการลงโทษไว้คำพิพากษาของศาลเกี่ยวกับโทษจึงไม่ได้สัดส่วนกับความผิด ซึ่งถ้ามองในด้านผู้เสียหายแล้วจะไม่ได้รับความยุติธรรม โดยผู้เสียหายและสังคมอาจไม่ยอมรับและอาจเป็นผลให้กลับไปแค่นั่นเองได้ เมื่อพิจารณาจากกรณีตัวอย่างข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า กระบวนทัศน์ใหม่นั้นมีข้อจำกัดในการนำมาใช้ มิใช่จะนำมาใช้ได้กับคดีทุกประเภท ดังนั้น กรอบแนวคิดใหม่ดังกล่าวควรจะต้องคำนึงถึงกรอบแนวคิดเก่าในเรื่องวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญามาประกอบด้วย มิฉะนั้นแล้วจะไม่เกิดผลในทางปฏิบัติได้เท่าที่ควรขอเสนอแนะ

๑) กระบวนทัศน์ใหม่นั้น ควรจะนำมาใช้กับคดีบางประเภทในความผิดที่มีความรุนแรงน้อยๆ หรือเช่นผู้กระทำผิดที่มีอายุน้อย ๆ ไม่เกิน ๑๕ ปี หรือกว่า ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๗ ปี เป็นต้น เพื่อให้การกำหนดโทษมีความสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา โดยมีการจัดประเภทของคดีให้มีความเหมาะสม ไม่ควรนำมาใช้กับคดีที่มีความรุนแรงมาก

๒) การปรับปรุง แก้ไข หรือการบำบัดฟื้นฟูเหยี่ยวยาก่อนมีคำพิพากษานั้น ควรจะต้องมีกฎหมายรองรับให้ชัดเจนมากกว่าเนื้อหาที่มีอยู่ในมาตรา ๙๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและ

ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะมาตรา ๙๕ นั้นน่าจะมีความเหมาะสมเพียงเพื่อในกรณีที่ศาลเห็นว่าบุคลิกลักษณะพฤติกรรมของผู้กระทำผิด หรือสาเหตุของการกระทำผิดยังไม่ชัดเจนพอที่จะกำหนดโทษให้มีความเหมาะสมกับตัวผู้กระทำผิดได้ ให้ศาลมีอำนาจสืบเสาะหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ซึ่งศาลอาจส่งตัวผู้กระทำผิดไปยังสถานพินิจ เพื่อให้สถานพินิจรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดมาเพิ่มเติมก็ได้

๓) การให้ผู้พิพากษาสมทบมีบทบาทในการบำบัดฟื้นฟู หรือปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดนั้น ควรจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ไว้ด้วย มิฉะนั้น อาจทำให้ขาดเอกภาพและขาดความเสมอภาคได้ เพราะบางศาลอาจจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติก็ได้

๔) ควรจะต้องมีการศึกษาวิจัยหารูปแบบที่เหมาะสมและมีศาลต้นแบบหรือนำร่องเพื่อทดลองหรือทดสอบแนวคิดดังกล่าว รวมทั้งประเมินผลให้ชัดเจนจริงๆ เสียก่อนที่จะนำไปเป็นแนวนโยบายให้ศาลเยาวชนทั่วประเทศปฏิบัติต่อไป

สรุป ผู้เขียนเห็นว่า แนวคิดในกระบวนทัศน์ใหม่นั้น ถ้าคิดและวางแผน รวมทั้งปฏิบัติให้ถูกต้องและสอดคล้องกันแล้วก็จะประโชชน์ แต่ถ้าคิดและปฏิบัติไม่ถูกต้องก็จะทำให้หลงทางและเสียเวลาไม่เกิดประโยชน์ รวมทั้งอาจเสียงบประมาณในการดำเนินงานต่างๆ ไปในทางที่ไม่สมควรด้วย

“ชีวิตที่ไม่เคยประสบความสำเร็จต่อสู้อย่อมเป็นชีวิตที่อ่อนแอ
บุคคลที่ไม่เคยมีศัตรูจะเป็นผู้เข้มแข็งไม่ได้
งานที่สำเร็จราบรื่นไปโดยไม่มีอุปสรรค
ย่อมเป็นงานที่ไม่หนักแน่นถาวร”

พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

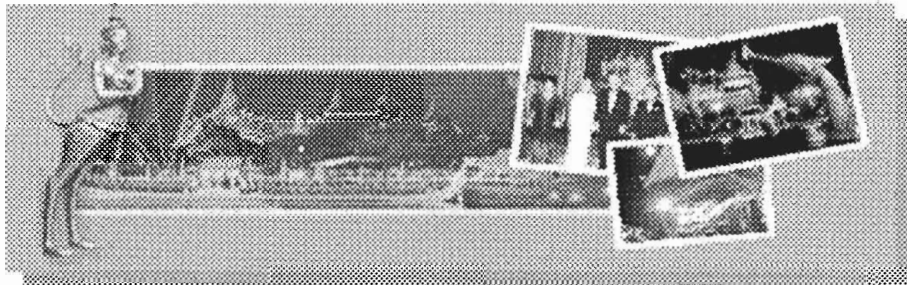
ที่มา : พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ, ทางสู้ในชีวิต, ๒๕๔๑.

หน้าเว็บไซต์

• นายสราวุธ รักเมือง
กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย

<http://th.60thcelebrations.com>

งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ด้วยในวาระโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ นี้ พลศกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าล้วนต่างชื่นชมปิติยินดีและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ โดยที่หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้พร้อมใจกันแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีด้วยการจัดให้มีกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติในสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งการแต่งกายโดยสวมใส่เสื้อสีเหลืองที่มีตราสัญลักษณ์งานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี อย่างพร้อมเพรียงกัน ภายในเว็บไซต์นี้ได้รวบรวมพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะบุคคลและพลศกนิกรชาวไทย ประมวลภาพพระราชพิธีฯ พระราชประวัติของพระประมุขและพระราชวงศ์ต่างประเทศที่เสด็จพระราชดำเนินมาทรงร่วมงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี เป็นต้น

<http://www.thaihlaw.com>

กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์

เว็บไซต์นี้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของไทยไว้ในฐานข้อมูลเดียวกัน เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสืบค้น นอกเหนือจากรวบรวมตัวบทกฎหมายแล้วยังมีบทความที่น่าสนใจ สารบัญอ่านคำพิพากษาศักดิ์แรงงานที่สำคัญ ๆ และสามารถนำมาเป็นกรณีศึกษาและสำหรับใช้เป็นแนวปฏิบัติในการทำงานได้อย่างถูกต้อง

หน้าเว็บไซต์

Legislative Institutional Repository of Thailand
๑๒๓

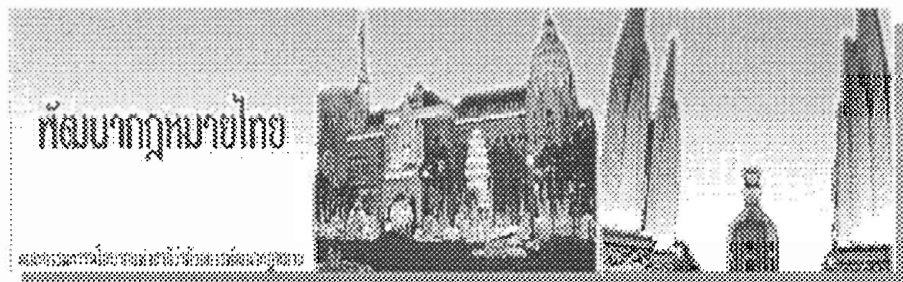

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
NATIONAL INTELLIGENCE AGENCY
WWW.NIA.GO.TH

<http://www.nia.go.th>

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานข่าวกรองและจัดทำรายงานประมาณการข่าวกรอง รวมถึงการปฏิบัติงานข่าวกรองในฐานะที่เป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนาประเทศทุกด้าน ตลอดจนปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง ต่อต้านข่าวกรอง ข่าวกรองทางการสื่อสารเพื่อการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายในเว็บไซต์ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศไทย ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ รายงานข่าวสถานการณ์ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และอื่น ๆ และสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน

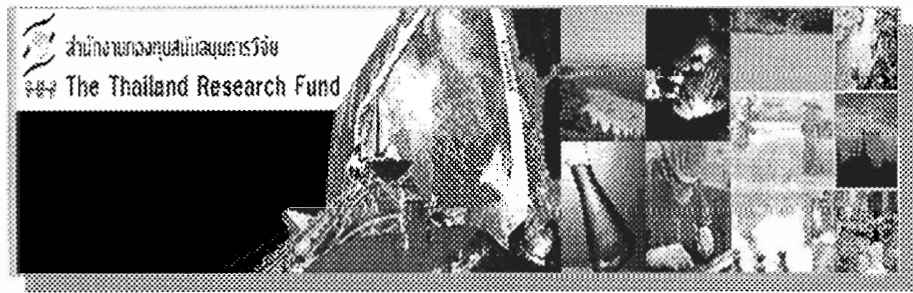
<http://www.legalreform.go.th>

คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมาย

เนื่องจากปัจจุบันสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ โดยรอบตัวเรามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือที่เรียกกันว่าโลกยุคโลกาภิวัตน์นั้น เป็นผลทำให้กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ดังนั้น คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายจึงได้เห็นควรนำกฎหมายที่ไม่มีสภาพใช้บังคับหรือกฎหมายที่ล้าสมัยนำมาสังคายนาใหม่ทั้งระบบ และทำการศึกษาปัญหาพร้อมกันก่อนที่จะให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายดำเนินการร่างกฎหมายเพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยมีความสมบูรณ์ถูกต้อง รวมทั้งเป็นกฎหมายที่ดี มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

แนะนำเว็บไซต์

Legislative Institutional Repository of Thailand

<http://www.trf.or.th>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยมีพันธกิจในการสนับสนุนกระบวนการเสริมสร้างความรู้ สร้างนักวิจัย และสร้างระบบการวิจัย เพื่อตอบคำถามและเสนอทางเลือกให้สังคม ซึ่งครอบคลุมทั้งในระบบเศรษฐกิจภาคดั้งเดิมและสมัยใหม่ โดยใช้จุดเด่นด้านการบริหารการวิจัยเพื่อยกระดับขีดความสามารถของประเทศด้วยการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวิจัยเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายการยกระดับความรู้ของสังคมและการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ตลอดจนการพัฒนาที่สัมพันธ์กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙

<http://www.thailaw4u.com>

กฎหมายน่ารู้

เว็บไซต์นี้ได้รวบรวมข้อมูลทางด้านกฎหมายที่น่าสนใจไว้หลายประเภท พร้อมทั้งแยกประเภทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกันไว้อย่างเป็นหมวดหมู่ ซึ่งสะดวกต่อการใช้บริการเพื่อการสืบค้นหาพระราชบัญญัติต่าง ๆ หรือกฎหมายประเภทต่าง ๆ เช่น กฎหมายปกครอง กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายการเงินและการธนาคาร กฎหมายโทรคมนาคมและการสื่อสาร กฎหมายที่ดิน ฯลฯ อีกทั้งยังให้บริการดาวน์โหลดคู่มือและแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต่าง ๆ เช่น หนังสือให้ความยินยอมให้ทำพินัยกรรม หนังสือสัญญาเช่าที่ดิน หนังสือโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัดมหาชน เป็นต้น

หนังสือพิมพ์

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

“...ประชาชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของบ้านเมือง

ตราบิตที่ประชาชนยังไม่มีเสรีภาพจากความหิวโหย ละเรียกว่ามีเสรีภาพเต็มที่ไม่ได้
ประเทศใด ประชาชนไม่สามารถผลิตให้แก่ประเทศได้ ประเทศนั้น ๆ จะยืนหยัดอยู่ได้อย่างไร
มีข้ามนานก็คงต้องล้มคร่ำลงไปในวันใดวันหนึ่ง...”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่บุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล
ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๑

LIRT

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๒๔๔ ๑๔๖๑, ๐ ๒๒๔๔ ๑๔๖๒ Legislative Institution Repository of Thailand